

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

Broj 433 • 25. listopada 2013. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojniki.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

59. GODIŠNJE
ZASJEDANJE
PARLAMENTARNE
SKUPŠTINE
NATO-a

VJEŽBA SPREMNOST 13/2

**PROVJERA
SPREMNOSTI
SNAGA ZA BRZI
ODGOVOR NATO-a**

5. TEČAJ ZAJEDNIČKE OBUKE

**PAMETNA OBRANA
ZAŽIVJELA U ZEMUNIKU**

PREDSTAVLJAMO

**RATNA MORNARICA
KRALJEVINE MAROKO**

RAZGOVOR

general-pukovnik Slavko Barić,
ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta

**STVARAMO NOVI HRVATSKI
VOJNI KAMPUS**

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA

0 4 3 1 3

SADRŽAJ

- 4 RAZGOVOR general-pukovnik Slavko Barić, ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta
7 VIJESTI Sastanak ministara obrane u Bruxellesu
8 59. GODIŠNJE ZASJEDANJE PARLAMENTARNE SKUPŠTINE NATO-a
11 13. OBLJETNICA VOB-a
12 VJEŽBA SPREMNOST 13/2
14 HRVATSKO RATNO ZRAKOPLOVSTVO
16 34. KONGRES EUROPSKOG UDRUŽENJA VOJNIH NOVINARA (EMPA)
18 OSRH
19 VIJESTI
20. obljetnica Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro"

4 RAZGOVOR STVARAMO NOVI HRVATSKI VOJNI KAMPUS. General-pukovnik Slavko Barić, ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta. Vojno školovanje mora se otvoriti prema civilnom školovanju, uzimaću u obzir sfernu koju daju akademski programi...

8 VIJESTI PRIHAĆENE REZOLUCIJE KOJE ĆE UTJECATI NA BUDUĆE OBLIKOVANJE POLITIKE NATO-a. U DUBROVNIKU JE SREDNOM LISTOPADA ODŽRANO 49. GODIŠNJE ZASJEDANJE PARLAMENTARNE SKUPŠTINE NATO-a...

IMPRESSUM

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASIL A I IZDAVAŠTVA
Glavni urednik: Željko Stipanović
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
Urednici i novinari: Leida Parlov, Domagoj Vlahović, Lada Puljizević, Petra Kostanjšak
Lektura / korektura: Gordana Jelavić
Urednik fotografije: Tomislav Brandt
Grafička redakcija: Zvonimir Frank, Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić
Marketing i financije: Igor Vitanović
Tisak: Intergrafika TTŽ d.o.o.
Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska
Naklada: 3000 primjeraka

20 VIJESTI IZ OSRH

Održana metodska-pokazna vježba u Dočasničkoj školi

22 NATO NOVOSTI

NATO vježba za NRF snage - Steadfast Jazz 2013

24 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE

Porinut nosač Ford

28 RUČNO ORUŽJE

Osobno oružje za specijalne operacije (II. dio)

33 VOJSKE SVIJETA

Ratna mornarica Kraljevine Maroko

38 VOJNA VOZILA

Zelena vozila

42 PODLISTAK

Meksičko stoljeće ratova

46 FILATELIJA

Marke - obilježavanje diplomatskih odnosa

47 VEKSILOLOGIJA

Američke vojne zastave

48 MULTIMEDIJA

Svjetski rekord!

UVODNIK

U broju pred vama donosimo razgovor s ravnateljem Hrvatskog vojnog učilišta general-pukovnikom Slavkom Barićem koji, između ostalog, ističe kako bi Hrvatsko vojno učilište uskoro trebalo dobiti nove studijske programe te se povezati sa sveučilišnom zajednicom čime bi započela transformacija sustava vojnog školovanja.

U Dubrovniku je sredinom listopada održano 59. godišnje zasjedanje Parlamentarne skupštine NATO-a na kojoj se okupilo više od 600 sudionika, a razgovaralo se o brojnim svjetskim sigurnosnim problemima.

Na slunjskom vojnom poligonu održana je vježba Spremnost 2 na kojoj su sudjelovali pripadnici 2. mehanizirane satnije bojne Tigrova, logistička desetina te nacionalni element potpore iz ZzP-a. Sudionici vježbe bili su podvrgnuti rigoroznim kriterijima ocjenjivanja kako bi dobili prolaznu ocjenu za djelovanje u sklopu NATO-ovih snaga za brzo djelovanje (NRF).

Završenim 5. tečajem zajedničke obuke u 93. zrakoplovnoj bazi u Zemuniku možemo reći kako je koncept Pametne obrane u ovoj bazi već zaživio te da će upravo ova baza u okviru Multinacionalnog obučnog centra zauzimati važno mjesto. Detalje o tome kako je protekao nedavno završeni tečaj, čitajte u ovom broju.

Predstavnici vojnih novinara iz petnaestak zemalja okupili su se ove godine u finskom glavnom gradu kako bi razmijenili iskustva iz područja vojnog novinarstva te potaknuli niz vrijednih inicijativa kao i otvorili nove mogućnosti suradnje...

Trend razvoja ekološki prihvatljivih vozila nije mimoišao ni vojske. Kao prvi korak k tome, eksperimentira se s hibridnim pogonskim sustavima koji bi trebali smanjiti emisiju ugljikova dioksida...Detaljnije o ovoj temi pročitajte na našim stručnim stranicama...

Uredništvo

Od sljedeće godine krećemo s novim sveučilišnim studijskim programima koji će biti jasno definirani i uokvireni u cjelokupni sustav civilnog školovanja te potpuno prilagođeni bolonjskim zahtjevima. Nadamo se da ćemo prve studente upisati 2014./2015. godine i priželjkujemo dobar odaziv. Ovim putem također pozivam mlade ljude da se interesiraju za naše programe koji otvaraju neke nove mogućnosti

RAZGOVOR

general-pukovnik
Slavko Barić,
ravnatelj Hrvatskog
vojnog učilišta

STVARAMO NOVI HRVATSKI VOJNI KAMPUS

Neće biti nikakvih posebnih zahtjeva koji su drugačiji u odnosu na državnu maturu potrebnu za upis na osnovne fakultete, odnosno Fakultet političkih znanosti koji je nositelj studija za vojno vođenje i upravljanje te Fakultet elektrotehnike i računarstva kao nositelja tehničkog dijela predmeta. Posebni će uvjeti biti tjelesna i zdravstvena sposobnost

Petra KOSTANJŠAK, snimio Tomislav BRANDT

Hrvatsko vojno učilište uskoro bi trebalo dobiti nove studijske programe i povezati se sa sveučilišnom zajednicom, čime bi započela transformacija sustava vojnog školovanja. Krajnji je cilj stvaranje obrazovne i znanstvene ustanove koja će školovati stručne kadrove za potrebe Hrvatske vojske. Ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta, general-pukovnik Slavko Barić, otkrio je u razgovoru za Hrvatski vojnik što konkretno donosi najavljeni proces transformacije.

Neprekidno se priča o novom modelu školovanja na HVU i nužnoj integraciji sa Sveučilištem u Zagrebu. Koje to konkretno promjene donosi?

To znači da bismo sa Sveučilištem u Zagrebu išli na integraciju civilno-vojnih programa i osnivanje dva sveučilišna studijska programa za potrebe Oružanih snaga RH. Jedan će biti smjer vojnog vođenja i upravljanja, a drugi smjer vojnog inženjerstva. Mi smo već napravili najveći dio posla, kad se govori o elaboratu izvodljivosti koji podrazumijeva jasnu definiciju nastavnih planova, nositelje programa, materijalne i ljudske te financijske preduvjete. To konkretno znači da od sljedeće godine krećemo s novim sveučilišnim studijskim programima koji će biti jasno definirani i uokvireni u cjelokupni sustav civilnog školovanja te potpuno prilagođeni bolonjskim zahtjevima.

Što će najavljene promjene konkretno značiti za ljude koji će završavati nove studijske programe i kako će se vrednovati njihove diplome?

To donosi jedan novi sustav koji će se razlikovati od dosadašnjeg, u kojem smo imali studente na 50 fakulteta odnosno na 64 studijska programa. Naši kadeti bi ubuduće trebali biti na dva studijska programa koja traju četiri godine. Sveukupno će se program vrednovati s 240 ECTS bodova, a to je dodiplomski studij, a važili bi i diplomski studiji u trajanju od jedne godine, što znači da bi to bio sustav 4+1. U tom slučaju diplomu će izdavati zagrebačko sveučilište. Dakle, ako je riječ o smjeru vojnog vođenja i upravljanja, nakon završetka student je prvostupnik vojnog vođenja i upravljanja, odnosno prvostupnik vojnog inženjerstva na tehničkom smjeru.

VOJNO ŠKOLOVANJE MORA SE OTVORITI PREMA CIVILNOM ŠKOLOVANJU, UZIMAJUĆI U OBZIR ŠIRINU KOJU DAJU AKADEMSKI PROGRAMI, ALI NE ZANEMARUJUĆI KVANTUM POTREBNOG VOJNOG ZNANJA, UZ NAGLASAK NA VJEŠTINAMA I PRAKSI. TO SU NEKI ELEMENTI KOJE BISMO ŽELJELI UGRADITI U NOVI SUSTAV VOJNOG ŠKOLOVANJA....

Kada ćete javnosti predstaviti plan i program i kada očekujete prve upisane studente?

Dogovoreno je da se cjelokupni projekt predstavi tijekom listopada ove godine a predstaviti će ga Sveučilište, MORH i Ministarstvo znanosti, sporta i obrazovanja. Dakle, maturanti će sljedeće godine moći odabrati za državnu maturu predmete koji će biti potrebni za upis na ova dva studija. Neće biti nikakvih posebnih zahtjeva koji su drugačiji u odnosu na državnu maturu potrebnu za upis na osnovne fakultete, odnosno Fakultet političkih znanosti koji je nositelj studija za vojno vođenje i upravljanje te Fakultet elektrotehnike i računarstva kao nositelja tehničkog dijela predmeta. Posebni će uvjeti biti tjelesna i zdravstvena sposobnost. Na svakom studijskom programu upisivat će se između 40 i 50 studenata, ali to će, naravno, odrediti Ministarstvo sukladno potrebama. Nadamo se da ćemo prve studente upisati 2014./2015. godine i priželjkujemo dobar odaziv. Ovim putem također pozivam mlade ljude da se interesiraju za naše programe koji otvaraju neke nove mogućnosti.

Dakle, postoje već gotovi planovi programa i čeka se njihova akreditacija?

Mi imamo gotove nastavne planove i programe s jasnim nositeljima tih programa. Nastava bi trebala biti interaktivna po sadržaju i metodologiji izvođenja, na najvišoj mogućoj razini. Naše su mogućnosti da bolonjski oblik izvođenja nastave kod nas saživi u potpunosti jer su i studijske grupe relativno male pa će kontakti s profesorima biti svakodnevn i neposredni, a nastava interaktivna. Završili smo rad na elaboratu i dobili prijateljsku recenziju. Sve je prevedeno na engleski jezik i ispunjeni potrebni formulari pa će cjelokupni elaborat biti predan na Sveučilište, koje će odabrati međunarodne recenzente koji će izvršiti recenziju naših programa.

Koje su zemlje poslužile kao uzori ili modeli za transformaciju hrvatskog sustava vojnog školovanja?

Nastavne planove i programe komparirali smo sa sličnim programima i sa sličnim ustanovama u prijateljskim zemljama, konkretno riječ je o Latviji, Litvi, Belgiji, Češkoj i Slovačkoj. Pokušali smo odrediti što je to što nama najviše odgovara. Naravno, uvažili smo i velike zemlje i velike sustave školovanja. Međutim, razlika je u tome što manje zemlje nemaju klasične

Koji je trenutni status Hrvatskog vojnog učilišta i zadovoljava li ono u postojećem obliku potrebe Oružanih snaga?

Kada govorimo o Hrvatskom vojnom učilištu, tada govorimo o ustrojbenoj cjelini Oružanih snaga koja ima zadaću školovanja i obuku dočasnika i časnika sukladno nastavnim planovima i programima za sve navedene razine. Kada govorimo zadovoljava li to potrebe Oružanih snaga, moram naglasiti da iako razvijamo dobre programe, usporedimo li s onim što se događa u NATO zemljama ili zemljama članica EU-a, u pogledu vojnog školovanja, onda vidimo da postoje neki novi pristupi sustavu vojnog školovanja. Ako to povežemo s određenim slabostima našeg sadašnjeg sustava, prije svega školovanja u temeljnoj časničkoj ili za kadeta, dolazimo do toga da su promjene u sustavu vojnog školovanja nužne i hitne. Prije svega mislim na preporuke koje su u svojim studijama dali NATO i EU, gdje se jasno kaže da se vojno školovanje mora otvoriti prema civilnom školovanju. Dakle, moramo uzeti u obzir širinu koju daju akademski programi, ali ne zanemariti kvantum potrebnog vojnog znanja, uz naglasak na vještinama i praksi. To su neki elementi koje bismo željeli ugraditi u novi sustav školovanja.

Ove su godine počela velika ulaganja, a do kraja godine bit će uloženo više od 19 milijuna kuna u objekte stanovanja, nove učionice, kabinete, amfiteatre te u uređenje specijalističkih kabineta. Smatramo da ćemo do početka akademske godine 2014./2015. u potpunosti zadovoljiti materijalne uvjete, standarde rada i smještaja polaznika, ovdje možemo reći, novom hrvatskom vojnom kampusu.

RAZGOVOR

vojne akademije pa je primjerenije bilo kompariranje s manjim zemljama. No kada su u pitanju predmeti, gledali smo i nastavne programe Sjedinjenih Država, Kanade te Njemačke, s obzirom na to da oni imaju dio politehničkog studija pa su nam bili zanimljivi određeni sadržaji.

Ima li Učilište dovoljno resursa, infrastrukturu i kadrove da ostvari ambiciozne planove?

Kad govorimo o ljudskim resursima, imamo dobre predavače, nastavnike i instruktore, međutim u novom sustavu oni ne mogu biti nositelji predmeta jer nemaju znanstveno-nastavno znanje. Profesori sa zagrebačkog sveučilišta bit će nositelji akademskih predmeta, a naši predavači suradnici, s jasnom naznakom da moramo ubuduće ulagati u razvoj predavača sa znanstveno-nastavnim znanjem. Kad govorimo o infrastrukturi, moram naglasiti da na Hrvatskom vojnom učilištu imamo učionički prostor, no tu je pitanje održavanja i dogradnje. Ove su godine počela velika ulaganja, a do kraja godine bit će uloženo

Sa Sveučilištem u Zagrebu išli bismo na integraciju civilno-vojnih programa i osnivanje dva sveučilišna studijska programa za potrebe OSRH. Jedan će biti smjer vojnog vođenja i upravljanja, a drugi smjer vojnog inženjerstva

više od 19 milijuna kuna u objekte stanovanja, nove učionice, kabinete, amfiteatre te u uređenje specijalističkih kabineta. Smatramo da ćemo do početka akademske godine 2014./2015. u potpunosti zadovoljiti materijalne uvjete, standarde rada i smještaja polaznika, ovdje možemo reći, novom hrvatskom vojnom kampusu.

Kada je riječ o financijskom djelu, kakav je model financiranja projekta?

Što se tiče financijskih sredstava, moram naglasiti da je ovo projekt Vlade RH, a u tom projektu sudjeluju Ministarstvo obrane i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta sa Sveučilištem u Zagrebu. U tom smislu ne bi trebalo biti problema kad se govori o cjelokupnom financiranju jer će svatko dati svoj dio i na taj ćemo način biti pokriveni s financijske strane. To je doista važno jer će akreditacija biti međunarodna, a to podrazumijeva da zadovoljavate akademsku razinu programa, da imate dobre materijalne pretpostavke i infrastrukturu te osigurano financiranje. Uz ovakav model financiranja mi zadovoljavamo sve uvjete koji su potrebni za akreditaciju naših studijskih programa.

Kako ocjenjujete dosadašnju suradnju sa sveučilišnom zajednicom?

Moram naglasiti da imamo izvrsnu suradnju s rektoratom i fakultetima, ali posebno moram istaknuti prorektoricu profesorice dr. sc. Blaženku Divjak koja uložila puno energije i rada u ovaj projekt i koja daje veliki poticaj da se sve ovo ostvari. Mislim da je osnivanje ovakvog studija nešto sasvim novo i na razini Sveučilišta, što je u krajnjem slučaju izazov za naš sustav, ali i za Sveučilište.

Kada se počelo govoriti o integraciji sa Sveučilištem i transformaciji sustava vojnog školovanja?

O projektu se govori otprilike posljednjih osam godina i prije tri, četiri godine bilo je pokušaja da se pokrenu određeni programi. Međutim ovaj oblik i ovo rješenje modelirano je posljednjih godinu dana. Mi smo zauzeli stav i ovakav koncept su prihvatili načelnik GS-a, ministar obrane i Predsjednik RH. U veljači smo to referirali na svim razinama, a vjerujem da ćemo uskoro imati i završno referiranje kod načelnika Glavnog stožera, ministra i Predsjednika da još jednom zajedno pregledamo projekt i dobijemo punu suglasnost da se nastavi s promjenama.

Priželjkujete da dva nova studijska programa zažive već iduće akademske godine. Što se planira poslije toga, odnosno kakvi su dugoročni planovi?

Mi želimo promijeniti cjelokupni model i sustav školovanja ovdje na HVU, kao što želimo promijeniti i status Učilišta da ono bude visokoobrazovna i znanstvena institucija. Želimo osim ovog dodiplomskog studija, imati i diplomski pa i dio doktorskog studija plus sve vojne tečajeve i školovanja koja su nam potrebna. Mislim da bismo u idućih tri do pet godina mogli zadovoljiti sve ove uvjete o kojima sam govorio, a prije svega mislim na ljudski potencijal, te da ćemo moći biti nositelji nastavnih programa koji su vezani za vojsku. Imat ćemo ljude koji su prošli proces prelaska u znanstveno-nastavna znanja i moći će biti nositelji ovih predmeta. Naravno, imamo i drugih ambicija. Jedna od ambicija jest da akreditiramo program za školovanje mornara i za školovanje naših pilota, a to je nešto što nas očekuje već sljedeće godine, odnosno pregovori s Pomorskim fakultetom u Splitu i Prometnim fakultetom u Zagrebu. ■

SASTANAK MINISTARA OBRANE U BRUXELLESU

U sklopu priprema za NATO samit u listopadu 2014. u Velikoj Britaniji, 22. je listopada u Bruxellesu započeo dvodnevni sastanak ministara obrane zemalja članica NATO-a. Prvi je to u nizu pripremnih sastanaka ministara obrane u susret samitu sljedeće godine, a izaslanstvo Republike Hrvatske predvodi ministar obrane Ante Kotromanović. Glavne teme sastanka obuhvatile su rasprave o poboljšanju obrambenih sposobnosti Saveza, očuvanju postignutog napretka u Afganistanu i dostignute razine sposobnosti i interoperabilnosti u području operacija, te nastavku suradnje u okviru Vijeća NATO-Rusija. Prva radna sjednica ministara obrane bila je posvećena poboljšanju obrambenih sposobnosti Saveza s ciljem dostizanja NATO-ove razine ambicije. U tom pogledu raspravljalo se o kibernetičkoj obrani, proturaketnoj sposobnosti Saveza te procesu refor-

me NATO agencija. Slijedom zaključaka s NATO samita u Chicagu 2012. kada je predstavljena inicijativa Pametne obrane, ministri su upoznati s ostvarenim napretkom u provedbi 20 projekata navedene inicijative. Također je predstavljena mogućnost produbljivanja multinacionalne suradnje u području izgradnje sposobnosti u okviru Koncepta vodećih nacija u izgradnji sposobnosti, ideje razvijene po uzoru na model vodećih zemalja, koji je uspješno primijenjen u regionalnim zapovjedništvima operacije ISAF u Afganistanu. Tijekom druge radne sjednice raspravljalo se o inicijativi Povezanih snaga u kontekstu priprema za samit 2014. Drugi dan ministarskog sastanka započeo je sjednicom u formatu Vijeća NATO-Rusija na kojoj je prvi put bio ruski ministar obrane Sergej Šojgu, a tijekom kojeg su razmijenjena mišljenja o trenutnim međunarodnim sigurnosnim pitanjima u

Afganistanu i o situaciji na Bliskom istoku, kao i o nastavku uspješne praktične obrambene i vojne suradnje u područjima od zajedničkog interesa. Dvodnevni je sastanak završio sjednicom u ISAF formatu i usvajanjem Procjene strateškog planiranja za novu NATO misiju, nakon 2014. u Afganistanu, Resolute Support te Implementacijskog plana Rezolucije VS UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti u NATO vođenim operacijama i misijama. Nakon ministarskog sastanka NATO članica, u organizaciji Savezne Republike Njemačke kao vodeće zemlje, održan je sastanak ministara obrane davateljica snaga u Regionalnom zapovjedništvu – Sjever (RC – North) operacije ISAF, a glavne teme sastanka bile su međunarodni angažman tijekom 2014. godine te nakon 2014. u novoj NATO vođenoj misiji Resolute Support.

OJI

BILATERALNI RAZGOVORI O SURADNJI OBALNE STRAŽE RH I ITALIJE

U Hrvatskoj ratnoj mornarici u Splitu, od 15. do 17. listopada održani su bilateralni razgovori pripadnika Obalne straže RH i predstavnika Obalne straže Talijanske Republike. Tijekom susreta razgovaralo se o korištenju EU fondova "Twinning" i TAIEX u svrhu unapređenja obuke, izobrazbe i uvježbavanja snaga obalnih straža, kao i o mogućnostima EU fondova za nabavu opreme za potrebe Obalne straže RH. Riječi je bilo i o iskustvima talijanskih kolega u provedbi EU "Twinning" pro-

jekata za potrebe pomorske policije MUP-a RH i Ministarstva prometa, pomorstva i infrastrukture, te o organizaciji međunarodne bilateralne vježbe traganja i spašavanja na moru (SAR) planiranoj za 2014. godinu. Tom je prigodom izaslanstvo Oružanih snaga Talijanske Republike izrazilo spremnost u pružanju potpore u ostvarenju mogućih "Twinning" i TAIEX programa te zahvalnost na dosadašnjoj dobroj i prijateljskoj suradnji.

OJI

NORVEŠKI EKSPERTNI TIM U RONILAČKOM OBUČNOM SREDIŠTU U DIVULJAMA

U sklopu međunarodne vojne suradnje s Kraljevinom Norveškom, u radnom posjetu Hrvatskoj ratnoj mornarici od 14. do 18. listopada boravilo je četveročlano norveško izaslanstvo. Posjet je rezultat višemjesečnih razgovora dviju mornarica o ustrojavanju ronilačkog obučnog središta u vojarni "Knez Trpimir" u Divuljama. U sastavu norveškog izaslanstva bili su viši projektni menadžeri iz Uprave za nekretnine Ministarstva obrane Kraljevine Norveške Bernt Stensaker, Kurt Vatnvhåg i Arild Lunde, te zapovjednik Norveškog ronilačkog središta kapetan fregate Erik Bjørndal. Tijekom provedbe aktivnosti norveškim ekspertima predstavljani su postojeći kapaciteti za provedbu ronilačke izobrazbe i obuke HRM-a (Škola ronjenja u vojarni "Sv. Nikola" u Lori, dio kapaciteta protuminskih ronilaca) te planirani kapaciteti u Divuljama. Organiziran je i posjet Medicinskom fakultetu u Splitu koji s Norveškim sveučilištem za znanost i tehnologiju u Trondheimu u području istraživanja fiziologije ronjenja već ima suradnju. Posjet je obuhvatio i obilazak kapaciteta Zavoda za pomorsku medicinu Split koji djeluje u sklopu Vojno-zdravstvenog središta, posebice Odjel

za hiperbaričnu medicinu. Riječ je o nastojanjima revitalizacije postojećih kapaciteta čija je namjena bila temeljna obuka u ronjenju za lake i teške ronioce, diverzante i ronioce na plinske mješavine. Središnji prostor predstavljao je toranj za uvježbavanje spašavanja posade iz potonule podmornice, koji je sa svim pratećim kapacitetima predstavljao Vježbalište u ronjenju i izronjavanju (VURI). Realizacija projekta je zbog visokih troškova zamišljena u tri izvedbene faze, a projektom je predviđeno postupno naraštavanje središta od onog za potrebe HRM-a i OSRH, preko središta za obuku svih ronilaca za potrebe ostalih ministarstava RH i drugih državnih institucija i ustanova, pa sve do regionalnog središta u kojem bi svoju obuku proizvodili ronionci iz zemalja regije. Ovaj projekt ima sve karakteristike Pametne obrane (Smart Defence) pristupa efikasnoj i učinkovitoj uporabi resursa.

OJI

59. GODIŠNJE ZASJEDANJE PARLAMENTARNE SKUPŠTINE NATO-A

PRIHVAĆENE REZOLUCIJE NA BUDUĆE OBLIKOVANJE

U DUBROVNIKU JE SREDINOM LISTOPADA ODRŽANO 59. GODIŠNJE ZASJEDANJE PARLAMENTARNE SKUPŠTINE NATO-a OKUPIVŠI VIŠE OD 600 SUDIONIKA IZ CIJELOGA SVIJETA. NA DNEVNOM SU REDU BILA BROJNA SIGURNOSNA PITANJA: OD KRIZE U SIRIJI, NASTAVKA NATO-ove MISIJE U AFGANISTANU, TROŠKOVA OBRANE I NACIONALNE SIGURNOSTI U SITUACIJI KADA SE SVE VEĆI BROJ ZEMALJA SUOČAVA S POTEŠKOĆAMA U IZDVAJANJU ZA OBRAMBENE PRORAČUNE PA DO BUDUĆNOSTI ZAPADNOG BALKANA...

političke preporuke koje će utjecati na buduće oblikovanje politike NATO-a. Najvažnije odluke održane skupštine su osuda sirijskog režima zbog dvogodišnjeg krvoprolića i velikih ljudskih žrtava te poziv zemljama članicama NATO-a da pruže veću humanitarnu pomoć zemljama koje su primile milijune izbjeglica iz Sirije; nastavak pružanja gospodarske i političke potpore Afganistanu i nakon završetka savezničke borbene misije sljedeće godine; poziv Zapadu da ne ukida sankcije Iranu dok ne dokaže da ne razvija nuklearno oružje te nastavak NATO-ove politike otvorenih vrata prema zemljama zapadnog Balkana koje se žele integrirati u euroatlantske strukture.

Godišnje zasjedanje Parlamentarne skupštine NATO-a, čiji je domaćin bio Hrvatski sabor, održavalo se u Dubrovniku od 11. do 14. listopada i to je, s okupljenih više od 600 sudionika iz cijeloga svijeta, bio najbrojniji politički skup ikada održan u Hrvatskoj. Na dnevnom redu skupa bila su brojna sigurnosna pitanja: od krize u Siriji, nastavka NATO-ove misije u Afganistanu, troškova obrane i nacionalne sigurnosti u situaciji kada se sve veći broj zemalja suočava s poteškoćama u izdvajanju za obrambene proračune pa do budućnosti zapadnog Balkana.

Nakon višednevnog zasjedanja Odbora za politiku, Odbora za obranu i sigurnost, Odbora za znanost i tehnologiju, Odbora za civilnu dimenziju sigurnosti i Odbora za gospodarstvo i sigurnost te održanih brojnih sastanaka i bilateralnih susreta, Parlamentarna skupština NATO-a je 14. listopada završila s radom prihvativši rezolucije i

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen na otvaranju zasjedanja Parlamentarne skupštine

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Josip KOPI

CIJE KOJE ĆE UTJECATI ANJE POLITIKE NATO-a

Ministar obrane RH Ante Kotromanović i ministar obrane Republike Slovenije Roman Jakič pred brojnim su europarlamentarcima održali panel diskusiju Pametna obrana

U radu Parlamentarne skupštine NATO-a – Odbora za obranu i sigurnost – sudjelovali su i ministar obrane RH Ante Kotromanović, načelnik GS OSRH, general zbora Drago Lovrić te zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, komodor Robert Hranj.

PANEL DISKUSIJA NA TEMU PAMETNA OBRANA

Ministar obrane RH Ante Kotromanović i ministar obrane Republike Slovenije Roman Jakič pred brojnim su europarlamentarcima održali i panel diskusiju Pametna obrana. Ministar Kotromanović je tom prigodom istaknuo kako nedavno proširenje EU na RH predstavlja snažnu poruku zemljama regije o tome kako se predan i uporan rad na reformama isplati i nagrađuje. Naglašavajući također važnost regionalne obrambene suradnje u okolnostima u kojima se zemlje saveznice sve češće nalaze u situaciji opadajućih obrambenih proračuna i sve manjih izdvajanja za obranu ministar Kotromanović je rekao: "Dobra posljedica ekonomske krize koja nas je sve zadesila jest što nas je prisilila da izađemo iz dotadaš-

njih uskih okvira, da više surađujemo, da dijelimo ideje i troškove te da zajednički pronalazimo nova rješenja i nove oblike suradnje na području obrane". Republike Hrvatska i Slovenija imaju, kako je naglasio slovenski ministar obrane Roman Jakič, tradiciju geografske i povijesne bliskosti i obje zemlje daju prioritarnu važnost regionalnoj obrambenoj suradnji. "Naša će misija biti ispunjena, a stabilno euroatlantsko okruženje bit će stvoreno kada sve zemlje regije postanu članovi iste obitelji", zaključio je ministar Roman Jakič. Govoreći o regionalnoj obrambenoj suradnji kao važnom potencijalu za zajedničku izgradnju obrambenih sposobnosti, ministar Kotromanović istaknuo je dobru suradnju koju razvijaju Hrvatska i Srbija te je za sljedeću godinu najavio održavanje zajedničke vojne vježbe u kojoj će sudjelovati hrvatske i srpske oružane snage. Najavio je i nastavak suradnje sa Slovenijom nizom zajedničkih projekata i inicijativa, poput one u području ABKO ili brdskog ratovanja (NATO Centar izvrsnosti). Stajališta Hrvatske i Slovenije su jasna: obje zemlje osjećaju odgo-

Najvažnije odluke održane skupštine su osuda sirijskog režima zbog dvogodišnjeg krvoprolića i velikih ljudskih žrtava te poziv zemljama članicama NATO-a da pruže veću humanitarnu pomoć zemljama koje su primile milijune izbjeglica iz Sirije; nastavak pružanja gospodarske i političke potpore Afganistanu i nakon završetka savezničke borbene misije sljedeće godine; poziv Zapadu da ne ukida sankcije Iranu dok ne dokaže da ne razvija nuklearno oružje te nastavak NATO-ove politike otvorenih vrata prema zemljama zapadnog Balkana koje se žele integrirati u euroatlantske strukture

vornost prema zemljama JI Europe a svojim primjerom kontinuirane i dobrosusjedske suradnje žele pokazati put drugim zemljama u regiji, potaknuti ih da provedu potrebne reforme i priključe se euroatlantskom savezu. Također u razvoju vlastitih obrambenih sposobnosti obje zemlje podržavaju inicijative poput Pametne obrane (Smart Defence), Združivanja i dijeljenja (Pooling and Sharing), kao i NATO-ovu Inicijativu povezanih snaga (Connected Forces Initiative – CFI) prepoznajući ih kao nezamjenjive elemente u izgradnji, održavanju i jačanju obrambenih sposobnosti u okolnostima globalne financijske krize.

Načelnik Glavnog stožera OSRH, general zbora Drago Lovrić je na Odboru za obranu i sigurnost sudjelovao prezentacijom "Razvoj hrvatskih Oružanih snaga u svjetlu sigurnosnih izazova 21. stoljeća". U svom je izlaganju pojasnio postojeći sigurnosni i strateški okvir u kojem se RH nalazi, njegove potencijalne izazove, prijetnje i rizike te ulogu hrvatskih OS u tim okolno-

59. GODIŠNJE ZASJEDANJE PARLAMENTARNE SKUPŠTINE NATO-A

Načelnik Glavnog stožera OSRH, general zbora Drago Lovrić je na Odboru za obranu i sigurnost sudjelovao prezentacijom "Razvoj hrvatskih Oružanih snaga u svjetlu sigurnosnih izazova 21. stoljeća"

stima. Podsjećajući na niz aktivnosti pomoći civilnoj zajednici koje hrvatske OS sustavno provode, general Lovrić je rekao: "Kao mala zemlja s ograničenim proračunom posebno smo zainteresirani za nabavu opreme kojom se može koristiti za dvojne namjene, civilnu i vojnu svrhu, i koje se mogu zajednički upotrijebiti u NATO i EU projektima. Prvenstveno se ovdje radi o obalnim ophodnim brodovima za Obalnu stražu, brodovima za slučaj ekoloških nesreća na moru, helikopterima i brodovima za traganje i spašavanje te protupožarnim zrakoplovima".

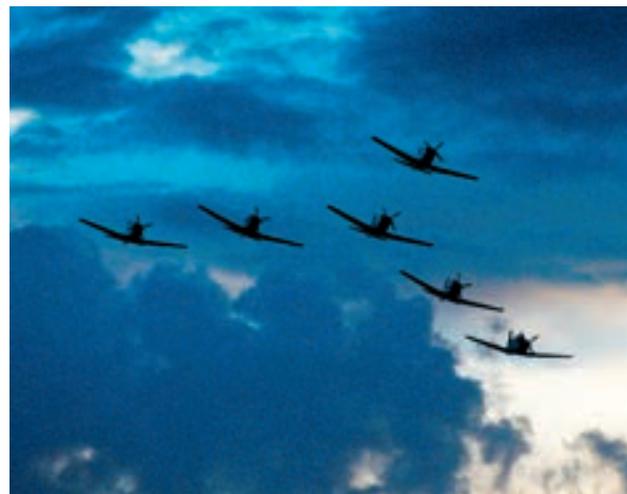
Zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, komodor Robert Hranj je pred Odborom za obranu i sigurnost imao izlaganje "Pitanja pomorske sigurnosti u kontekstu Jadranskog mora". Govorio je o ekološkim incidentima, švercu oružjem, terorizmu i ilegalnim migracijama kao najvažnijim suvremenim sigurnosnim ugrozama na području Mediterana i Jadrana, te o sposobnostima koje suvremene pomorske snage trebaju razvijati kako bi mogle učinkovito odgovoriti na te izazove. ■

Na 59. godišnjem zasjedanju Parlamentarne skupštine NATO-a u Dubrovniku sudjelovalo je 268 zastupnika, 29 promatrača te 23 govornika, a s ukupno oko 600 sudionika bio je to najbrojniji politički skup ikad održan u Hrvatskoj. Od očekivanih 28 zemalja članica, sudjelovala su izaslanstva 27 zemalja, i to izaslanstva Albanije, Belgije, Bugarske, Kanade, Hrvatske, Češke, Danske, Estonije, Francuske, Njemačke, Grčke, Mađarske, Islanda, Italije, Latvije, Litve, Luksemburga, Nizozemske, Norveške, Poljske, Portugala, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Španjolske, Turske i Ujedinjenog Kraljevstva. Izaslanstvo SAD-a, premda prvobitno najavljeno, nije doputovalo u Dubrovnik.

Radu Parlamentarne skupštine NATO-a nazočila su i izaslanstva Armenije, Austrije, Azerbajdžana, Bosne i Hercegovine, Finske, Gruzije, Moldavije, Crne Gore, Rusije, Srbije, Švedske, Švicarske, Makedonije te Ukrajine kao pridruženih zemalja članica, zatim izaslanstva Alžira, Jordana i Maroka kao regionalnih partnera i sredozemnih pridruženih članica. Predstavnici Kazahstana boravili su u Dubrovniku u svojstvu promatrača, dok su predstavnici Afganistana, Kosova i Mongolije nazočili kao gosti.

Akrogrupa Hrvatskog ratnog zrakoplovstva "Kрила Oluje" izvela je svoj atraktivan program na kraju drugog dana zasjedanja Parlamentarne skupštine NATO-a. Nastupi "Kрила Oluje", a zatim Klape Hrvatske ratne mornarice "Sv. Juraj" te Simfonijskog puhačkog orkestra Oružanih snaga RH održani su u sklopu svečanog primanja koje je za europarlamentarce i brojne uzvanike organizirao predsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

13. OBLJETNICA VOB-A

“Jedna od glavnih odrednica vojno-obavještajnog djelovanja jest pogled unaprijed. Upravo vođeni takvim promišljanjem provodili smo stalna osposobljavanja s ciljem dostizanja zahtjevanih sposobnosti i na taj način stvorili žilavu, dobro obučenu postrojbu koja je spremna odgovoriti svim budućim izazovima”, istaknuo je zapovjednik, bojnik Goran Atljija

SPREMNI ZA BUDUĆE IZAZOVE

U vojarni “Sveti Petar” u Ogulinu 11. je listopada obilježena 13. obljetnica ustrojavanja Vojno-obavještajne bojne (VoB) Hrvatske kopnene vojske (HKoV). Uz djelatnike Bojne na čelu sa zapovjednikom, bojnikom Goranom Atljijom, proslavi su nazočili i izaslanik zapovjednika HKoV-a brigadir Bruno Pecirep, vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac, ravnateljica Operativno-tehničkog centra za nadzor telekomunikacija Irena Peharda (bivša djelatnica VoB-a), predstavnici MUP-a, vatrogastva, Hrvatske gorske službe spašavanja te lokalne uprave.

Program je počeo prisjećanjem i odavanjem počasti poginulim i preminulim pripadnicima hrvatskih vojno-obavještajnih postrojbi. Misu je u kapelici Vojne kapelanjice svetog Petra i Pavla predvodio mons. Jezerinac, a potom su pripadnici VoB-a i gosti položili vijence i upalili svijeće kod križa u vojarni. Usljedilo je svečano postrojavanje pri-

VOJNO-OBAVJEŠTAJNA BOJNA USTROJENA JE 2000. GODINE KAO 305. VOB, I TO OD NEKOLIKO SAMOSTALNIH RATNIH POSTROJBI:

- Izvidničko-diverzantska satnija iz Pule
- 350. diverzantski odred Glavnog stožera
- 280. vod besposadnih letjelica
- 275. satnija za elektroničko djelovanje Glavnog stožera
- dijelovi 1. hrvatskog gardijskog zdruga

U ISAF-u SU DJELATNICI VOB-a, IZMEĐU OSTALOG, SUDJELOVALI U:

- Pokretnom motrilačkom timu za vezu
- Operacijskom timu za mentoriranje i vezu
- Nacionalnom elementu potpore
- Nacionalnoj obavještajnoj službi
- Civilnoj vojnoj suradnji
- Regionalnom zapovjedništvu ISAF-a, odjel G-2
- Polijskom operacijskom timu za mentoriranje

padnika VoB-a, tijekom kojeg je brigadir Pecirep istaknuo da postrojba obavlja niz specifičnih zadaća širokog spektra a svoje vještine temelji na iskustvima iz Domovinskog rata, ali i kontinuiranoj, posebno zahtjevnoj obuci. “Svaki pripadnik VoB-a mora biti ponosan na svoju postrojbu”, rekao je brigadir, poručivši postrojenima da budu svjesni svojih sposobnosti i ne posustaju u radu. Bojnik Atljija pročitao je povjesnicu VoB-a koji je “prije trinaest godina nastao od elitnih postrojbi koje su dale nemjerljiv doprinos u Domovinskom ratu”. Danas se postrojba sastoji od strogo selektiranih vojnika, dočasnika s bogatim iskustvom i znanjem stečenim na raznim školovanjima i specijalističkim obukama, te visokoobrazovanih časnika. Postrojba daje doprinos OSRH-u u operacijama i vježbama u zemlji i svijetu, ali i u osposobljavanju i razvoju instruktora iz raznih vojnih vještina, istaknuo je zapovjednik VoB-a. “Jedna od glavnih odrednica vojno-obavještajnog djelovanja jest pogled unaprijed. Upravo vođeni takvim promišljanjem provodili smo stalna osposobljavanja s ciljem dostizanja zahtjevanih sposobnosti i na taj način stvorili žilavu, dobro obučenu postrojbu koja je spremna odgovoriti svim budućim izazovima”, zaključio je Atljija. Na kraju postrojavanja najistaknutijim pripadnicima dodijeljene su nagrade i pohvale. Program je završio razgledavanjem taktičko-tehničkog zbora u kojem je prikazan dio sredstava kojima se služi postrojba. Potom su na terenu, “uživo” izvedene kraće demonstracije mogućnosti i vještina pripadnika i ustrojbenih cjelina VoB-a. ■

Postrojba je osposobila instruktore raznih vještina, od alpinizma, preko ronjenja, do padobranstva, te stvorila visokoosposobljene operativne timove za dubinski nadzor koji svoje zadaće mogu izvršavati u svim vremenskim i zemljišnim uvjetima. Postrojba se opremila modernim sustavima za elektroničko izvidanje te tako postigla bolju mobilnost i učinkovitost.

➔ VJEŽBA SPREMNOST 13/2

VJEŽBA SPREMNOST 13/2 JE U FUNKCIJI OCJENJIVANJA SNAGA DEKLARIRANIH ZA NATO *RESPONSE FORCE*, A PRIPREME ZA TO POČELE SU PRVOG SIJEČNJA OVE GODINE. U SASTAVU TIH SNAGA SU 2. MEHANIZIRANA SATNIJA BOJNE TIGROVI, LOGISTIČKA DESETINA TE NACIONALNI ELEMENT POTPORE IZ ZZP-a. NACIONALNI OCJENJIVAČKI TIM BROJAO JE ČAK 30 LJUDI, KOJI SU PRATILI SVE POSTUPKE ZAPOVJEDNIKA I NJEGOVIH PODREĐENIH TE POZORNO BILJEŽILI ONO ŠTO SU VIDJELI NA TERENU, A NAMJENSKI ORGANIZIRANE SNAGE MORAJU ZADOVOLJITI OTPRILIKE 90 POSTO ZACRTANIH CILJEVA KAKO BI DOBILE PROLAZNU OCJENU, ODNOSNO BILE OCIJENJENE SPREMNIMA ZA DJELOVANJE U SKLOPU NRF-a...

Hrvatske snage za NRF trebale bi biti spremne i na raspolaganju za nešto manje od tri mjeseca. Druga ovogodišnja vježba Spremnost, koja se održavala na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" u Slunju od 11. do 18. listopada, u završnom je dijelu uključivala i nacionalno ocjenjivanje Namjenski organiziranih snaga za NATO-ove snage za brzi odgovor (NRF) 2014. U sastavu tih snaga su 2. mehanizirana satnija bojne Tigrovi, logistička desetina te Nacionalni element potpore iz ZzP-a. Dakle, s prvim danom 2014. godine ove bi snage trebale biti spremne za odlazak u misije NATO-a, kada i gdje budu potrebne.

Samo ocjenjivanje, kako predviđaju NATO standardi, održavalo se tri dana, s time da je prvog dana na rasporedu bilo tzv. ocjenjivanje in barracks odnosno u bazi, a 15. i 16. listopada terenski dio (in fields). Tako su na slunjskom poligonu pripadnici NOS-a u 72 sata pokazali brojne vještine - provodili izviđanja, osiguravali područje i pripremali se za napad. U jednom je trenutku, prema dobivenoj zapovijedi, iz improvizirane baze 16 Patria krenulo u očekujuće područje. Nakon što je prethodnica osigurala područje, počelo je prikrivanje i pripreme za planirani susret

s neprijateljem. Naravno, uslijedio je napad na zacrtani objekt, uništenje neprijatelja i, konačno, konsolidacija snaga i pozicija. Sve se to događalo uz budno oko ocjenjivača, predstavnika HKoV-a i Glavnog stožera OSRH te Nadzornog tima Inspektorata obrane. "Vježba Spremnost 13/2 je u funkciji ocjenjivanja snaga deklariranih za NATO Response Force, a pripreme za to počele su prvog siječnja ove godine. Naravno, provedena je obuka i opremanje snaga, a prva je vježba bila je u svibnju ove godine. Tada su uočeni određeni nedostaci, ali su oni do danas uspješno otklonjeni", ističe satnik Darko Bjelivuk, zamjenik zapovjednika bojne Tigrovi, odgovoran za rad stožera bojne, čija je funkcija nadzor i zapovijedanje postrojbama. Nacionalni ocjenjivački tim brojao je čak 30 ljudi, koji su pratili sve postupke zapovjednika i njegovih podređenih te pozorno bilježili ono što su vidjeli na terenu. Ocjenjivači su bili podijeljeni u dva tima - jedan su činili pripadnici Hrvatske kopnene vojske koji ocjenjuju satniju i logističku desetinu, a drugi iz Zapovjedništva za potporu ocjenjivao je Nacionalni element potpore. Prema NATO-ovu sustavu Creval ocjenjuju se dakle, elementi planiranja, operacije, logistike, KIS element i administracija.

PROVJERA SPREMNOSTI SNAGA

Petra KOSTANJŠAK, snimio Josip KOPIL

MLADE TIGRICE I TIGROVI

S obzirom na to da Namjenski organizirane snage čini 2. satnija Tigrova pod zapovijedanjem natporučnika Ivana Debaka, sve je nadzirao i zapovjednik Tigrova bojnik Zdenko Fiala. On ponosno ističe da se u NOS-u nalazi pet mladih časnika, a među njima i dvije časnice - zapovjednica voda poručnica Ivana Mađar i zamjenica zapovjednika Satnije natporučnica Sanja Đapić Štriga.

No u ovom je slučaju ipak teže dobiti prolaznu ocjenu jer su, zbog činjenice da je riječ o NRF-u, kriteriji stroži. "Tu su određeni dodatni kriteriji koji su nešto zahtjevniji u odnosu na klasično ocjenjivanje jer postoje dodatne liste za provjeru po elementima", pojasnio je pukovnik Karlo Krešić, čelnik nacionalnog tima za ocjenjivanje NOS-a za NRF. Namjenski organizirane snage moraju zadovoljiti otprilike 90 posto zacrtanih ciljeva kako bi dobile prolaznu ocjenu, odnosno bile ocijenjene spremnima za djelovanje u sklopu NRF-a.

Uvod u ocjenjivanje bilo je održavanje višerodne taktičke vježbe s bojnim gađanjem 11. listopada, koja je, baš kao i svi ostali navedeni elementi, trebala pokazati vještine zapovjednika i njegove reakcije u odeđenoj situaciji. U tom je napadu sudjelovala mehanizirana satnija uz potporu minobacačkog voda, uz simulaciju bliskozračne potpore, kako nam je pojasnio pukovnik Ivan Jenjić, čelnik EXCON-a (Exercise Controller). ■

GA ZA BRZI ODGOVOR NATO-a

Već sada možemo kazati kako je koncept Pametne obrane zaživio u bazi Zemunik koja će i u budućnosti u okviru Multinacionalnog zrakoplovnog obučnog centra zauzimati važno mjesto. Time Oružane snage RH potvrđuju spremnost i razvijenu sposobnost rada i prenošenja znanja u multinacionalnom okruženju u skladu s NATO standardima promovirajući na praktičan i učinkovit način načelo Pametne obrane (Smart Defense), naglasio je voditelj tečaja, pukovnik Michael Križanec

5. TEČAJ ZAJEDNIČKE OBUKE

PAMETNA ZAŽIVJELA U ZEMUNIKU

Letačka obuka u Zemuniku odvijala se na dva hrvatska helikoptera Mi-171 Sh i jednom borbenom helikopteru češkog zrakoplovstva Mi24-HIND koji je bio u ulozi imitacije borbene pratnje prilikom uvježbavanja letenja u planinskim uvjetima

Marinko KARAČIĆ, foto: Davor KIRIN

U 93. zrakoplovnoj bazi HRZ-a i PZO-a u vojarni "Zemunik" 18. je listopada završio 5. tečaj zajedničke obuke hrvatskih, čeških i mađarskih savjetodavnih zrakoplovnih timova (5. AAT PTC- Air Advisory Team Pre-deployment Training Course) u sklopu kojeg se multinacionalne posade helikoptera obučavaju za obuku pripadnika Afganistanskog ratnog zrakoplovstva. Riječ je o drugom dijelu napredne letačke obuke koji je proveden u bazi Zemunik, a prvi je dio održan tijekom rujna u Ostravi u Češkoj Republici gdje se posade već standardno obučavaju na simulatoru. Letačka obuka u Zemuniku odvijala se na dva hrvatska helikoptera Mi-171 Sh i jednom borbenom helikopteru češkog zrakoplovstva Mi24-HIND koji je bio u ulozi imitacije borbene pratnje prilikom uvježbavanja letenja u planinskim uvjetima.

U pet obučnih ciklusa uvježbano je više od 200 pilota i zrakoplovno-tehničkog osoblja hrvatskog, češkog i mađarskog ratnog zrakoplovstva, a planiran je još jedan završni ciklus u siječnju i veljači iduće godine. Tečaj su zajednički osmislili hrvatski i češki timovi uz savjetodavnu potporu Europskog zapovjedništva snaga za specijalne namjene SAD-a (SOCEUR) te je kao takav prihvaćen i uvršten kao dio projekta unutar NATO inicijative Pametne obrane (Smart Defense). Na nedavno održanoj konferenciji u Ostravi u Češkoj Republici (19.-21. rujna 2013.) na temu Multinacionalna suradnja u helikopterskoj obuci: Naučene lekcije i predstojeći izazovi za razdoblje nakon 2014. godine koju je organiziralo češko Ministarstvo obrane ministar obrane RH Ante Kotromanović s ministrima obrane Češke, Slovačke, te SAD-a predstavljao je sudionice NATO-ova projekta Pametne obrane za uspostavu Multinacionalnog zrakoplovnog obučnog centra

(Multinational Aviation Training Centre – MATC). MATC i AAT – PTC kao kompatibilni projekti predstavljaju značajan regionalni pothvat a za Republiku Hrvatsku regionalni model u kojem će se razmjenjivati sposobnosti za podizanje obuke pripadnika ratnog zrakoplovstva za nove izazove i podizanje znanja i vještina za tradicionalne zadaće u okolini koja snažno razvija interoperabilnost i primjenu NATO standarda. Ovaj model, s adekvatnim izmjenama i dopunama, može poslužiti kao temelj za buduće slične pothvate, a s obzirom na stečena iskustva i pozitivne učinke provedbe načela Pametne obrane uz Hrvatsku, Češku i Mađarsku vrata su otvorena i za dobrodošlicu drugim zainteresiranim zemljama i potencijalnim partnerima. Voditelj i ovog tečaja bio je hrvatski pilot pukovnik Michael Križanec koji je na završetku obuke kazao kako su dosadašnja iskustva i ocjene potvrdile punu opravdanost pripreme multinacionalnih helikopterskih posada prije odlaska u Afganistan. "Zajedno radimo, primjenjujemo naučene lekcije i svako novo iskustvo ugrađujemo, kako u teoretskoj pripremi tako i letačkoj obuci. Zemunik sa svojim okruženjem, osobito s mogućnostima letenja u planinskim područjima, iznad mora i ravnice je za posade helikoptera najbolji mogući trening. Već sada možemo kazati kako je koncept Pametne obrane zaživio u bazi Zemunik koja će i u budućnosti u okviru Multinacionalnog zrakoplovnog obučnog centra zauzimati važno mjesto. Time Oružane snage RH potvrđuju spremnost i razvijenu sposobnost rada i prenošenja znanja u multinacionalnom okruženju u skladu s NATO standardima promovirajući na praktičan i učinkovit način načelo Pametne obrane (Smart Defense), naglasio je pukovnik Križanec. ■

OBRANA

Mornaričko zapovjedništvo Finskog zaljeva (GOFNAC) je odgovorno za cjelokupnu mornaričku obuku pa je tako u njegovu sastavu i mornarička akademija, ronilačka škola, a provodi i obuku ročnih vojnika

34. KONGRES EUROPSKOG UDRUŽENJA VOJNIH NOVINARA (EMPA)

Glavni urednici i izdavači europskih vojnih tiskanih i online časopisa te audioizdanja i vizualnih izdanja okupili su se početkom listopada u Helsinkiju na 34. kongresu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA). Finska kao domaćin ovogodišnjeg kongresa pružila je priliku novinarima iz petnaestak zemalja da se upoznaju sa sposobnostima i mogućnostima te opremljenošću i uvježbanošću finških Oružanih snaga, a glavna tema o kojoj je održana i panel rasprava bilo je služenje vojnog roka. Ovakvi su kongresi uvijek i prilika za razmjenu iskustava kako u pogledu vojnog novinarstva i izdavaštva u državama i vojskama članicama EMPA-e, tako i u si-

gurnosnoj i obrambenoj politici u okruženju ali i globalno.

PANEL RASPRAVA O SLUŽENJU VOJNOG ROKA

Finske Oružane snage usmjerile su se na predstavljanje svojih mornaričkih snaga što je i razumljivo s obzirom na izazove zaštite i nadziranja duge morske granice te osiguranja iznimno gustog pomorskog prometa koji se odvija Baltičkim morem, a posebice Finskim zaljevom. Glavno finsko mornaričko zapovjedništvo smješteno je u Turku i ujedinjava dva zapovjedništava čije je djelovanje usko povezano i koordinirano, a sudionike kongresa ovom je prigodom ugostilo Mornaričko zapovjedništvo Finskog zaljeva

(GOFNAC) koje je ujedno odgovorno za cjelokupnu mornaričku obuku pa je tako u njegovu sastavu i mornarička akademija, ronilačka škola, a provodi i obuku ročnih vojnika. Aktivnosti i zadaće ovog zapovjedništva predstavio nam je zapovjednik kapetan bojnog broda Markus Aarnio u svom izlaganju posebice naglašavajući važnost, složenost i uvezanost sustava nadzora cjelokupnog prometa koji se odvija ovim morskim putem te snage i sredstva koje imaju na raspolaganju u provođenju tih zadaća. Dio mornaričkih snaga koji čine brzi jurišni brodovi klase Hamina u čijoj je mjerodavnosti sigurnost zaljeva imali smo priliku i običi kao i podzemni Mornarički nadzorni centar te školu ronjenja,

u kojoj se uz borbene obučavaju i ronionci za traženje i uništavanje podvodnih mina.

Vježba mornaričkog voda održana na otoku Lammo u kojoj su sudjelovali finski ročni vojnici, a čija je specifičnost obuka koja se provodi na švedskom jeziku, bila je uvod u panel raspravu o sustavu služenja vojnog roka u nekoliko europskih zemalja. Uz finska iskustva na tom području u raspravu su se uključili i predstavnici Švicarske, Austrije i Norveške, a svima je zajedničko upravo činjenica da su se u tim zemljama čvrsto opredijelili za obvezno služenje vojnog roka. Iako je za većinu europskih zemalja trajanje vojnog roka različito i u pravilu traje od 6 do 12 mjeseci, zanimljivo je bilo

Domaćin 34. kongresa EMPA-e bile su ove godine Finske OS, a sudionike kongresa ugostilo je Mornaričko zapovjedništvo Finskog zaljeva (GOFNAC)

Aktivnosti GOFNAC-a predstavio je zapovjednik, kapetan bojnog broda Markus Aarnio

SURADN JOM DO ŠIRE PRO

Finska je kao domaćin ovogodišnjeg kongresa pružila priliku novinarima iz petnaestak zemalja da se upoznaju sa sposobnostima i mogućnostima te opremljenošću i uvježbanošću finških Oružanih snaga, a glavna tema o kojoj je održana i panel rasprava bilo je služenje vojnog roka. I ovogodišnji je kongres potaknuo niz vrijednih inicijativa i otvorio nove mogućnosti za međusobnu suradnju na području vojnog izdavaštva, a time i šire predstavljanje vlastitih oružanih snaga pridonoseći tako njihovoj prepoznatljivosti...

Nazočnost velikog broja novinara iskoristile su i poznate finske tvrtke proizvođači vojne tehnike pa je tako prezentaciju održala Patria, tvrtka SISU i Robonic

Vesna PINTARIĆ, snimio: Željko STIPANOVIĆ, arhiva EMPA-e

čuti iskustva nama bližih susjeda Austrijanaca i Švicaraca koji su se na nedavno provedenim referendumima uvjerljivom većinom izjasnili za zadržavanje obveznog služenja vojnog roka. Još je uvjerljivija Norveška u kojoj je u lipnju ove godine to odlučila većina zastupnika u norveškom parlamentu i tako postala prva europska zemlja i prva članica NATO-a u kojoj je služenje vojnog roka postalo obvezno za oba spola. Za razliku od njih Njemačka je obvezno služenje vojnog roka ukinula prije dvije godine, a podsjetimo da je i kod nas ono na dragovoljnoj osnovi od 2009.

FINSKE OS PRED VELIKIM ORGANIZACIJSKIM PROMJENAMA

Inače kako smo upoznat i finske bi Oružane snage u iduće dvije godine trebale proći velike organizacijske promjene što će rezultirati i njihovim smanjenjem, a sve je uvjetovano smanjenim sredstvima koja se izdvajaju za obranu nedovoljnim za održavanje trenutačnih obrambenih snaga. Između ostalog se primjerice u idućem razdoblju očekuje ukidanje ili reorganizacija nekoliko brigada i vojnih središta, uspostava centraliziranog logističkog sustava, te značajno brožčano smanjenje vojnog i civilnog osoblja. Jedno od uvodnih predavanja održao je i zapovjednik Nacionalnog sveučilišta obrane komodor Veijo Taipalus, a ono što je vrijedno ista-

Vježba mornaričkog voda održana je na otoku Lammö u kojoj su sudjelovali finski ročni vojnici, čija je specifičnost obuka koja se provodi na švedskom jeziku, a demonstracija obuke ronilaca u Školi ronjenja

knuti jest da je ovo vojno sveučilište u rangu civilnih i omogućuje najvišu razinu vojno-civilnog obrazovanja. Što se pak tiče mornaričke vojne izobrazbe za nju je odgovorna Mornarička akademija smještena unutar zidina tvrđave Suomenlinna na otoku koji je prošlih stoljeća bio glavna zaštita današnje finske prijestolnice, a o sustavu školovanja u akademiji, koja je u sastavu spomenutog GOFNAC-a, govorio je zapovjednik, kapetan bojnog broda Sakari Martimo. Upoznavanje s finskim obrambenim sustavom upotpunjeno je naposljetku prezentacijom NORDEFECO (Nordic defence cooperation) inicijative, koja obuhvaća baltičke zemlje, a

osmišljena je s ciljem jačanja zajedničkih obrambenih sposobnosti. Nazočnost velikog broja novinara iskoristile su i poznate finske tvrtke proizvođači vojne tehnike pa je tako prezentaciju održala Patria čiji je vodeći izvozni proizvod oklopno vozilo ali koja jednako tako uz ostalo proizvodi i brojne druge složene sustave i opremu za vojne namjene te pruža održavanje zrakoplova i helikoptera. Predstavila se i tvrtka SISU, proizvođač terenskih vozila velike pokretljivosti te NBC, minske i balističke zaštite, kao i tvrtka Robonic s pokretnim sustavima za lansiranje bespilotnih letjelica. Središnji sastanak EMPA članstva na

kojem se rezimira protekla godina djelovanja udruženja te predstavljaju planovi i inicijative za iduće razdoblje održan je u helsinškoj gradskoj vijećnici. Na njemu je uz ostalo najavljen idući kongres koji bi se prema očekivanjima trebao održati u Estoniji, a dodijeljene su i nagrade za najbolji novinarski članak i fotografiju objavljene u nekom od vojnih časopisa u članstvu koje su ove godine otišle u

Irsku i Latviju. Naglašena je i potreba još šireg populariziranja EMPA-e, a svi zainteresirani više o udruženju i njegovu radu mogu pronaći na adresi www.empamileu kao i facebook stranici European Military Press Association. I ovogodišnji je kongres potaknuo niz vrijednih inicijativa i otvorio nove mogućnosti za međusobnu suradnju na području vojnog izdavaštva, a time i šire predstavljanje vlastitih oružanih snaga pridonoseći tako njihovoj prepoznatljivosti. ■

MOCIJE ORUŽANIH SNAGA

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

Na temelju članka 52. stavka 2.
Zakona u službi u Oružanim snagama
Republike Hrvatske (Narodne novine
broj 73/13) objavljuje

INTERNI OGLAS

za imenovanje na vojnodiplomatske
dužnosti vojnog izaslanika Republike
Hrvatske u Ruskoj Federaciji sa
sjedištem u Moskvi

Uvjeti:

- osobni čin: pukovnik, brigadir
- VSS
- odgovarajuća vojna izobrazba
- engleski jezik STANAG 2222 ili ALCPT ≥ 85
- poznavanje ruskog jezika u govoru i pismu
- da je u standardu profesionalnog razvoja
odnosno u mogućnosti dostizanja standarda
profesionalnog razvoja

Posebna stručna znanja i kriteriji poželjni kod odabira kandidata:

- vojnodiplomatska izobrazba
- međunarodni tečajevi iz područja diplo-
macije
- radno iskustvo na poslovima međuna-
rodne obrambene suradnje

Osim navedenih uvjeta kandidati moraju is-
punjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi
u Oružanim snagama Republike Hrvatske.
Kandidati za koje se pokreće procedura
imenovanja na dužnost moraju posjedo-
vati važeći nacionalni sigurnosni certifikat
stupnja VRLO TAJNO te sigurnosni certifikat
NATO/EU – SECRET.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete pro-
vest će se odabir uključujući individualni
razgovor na hrvatskom, engleskom i ruskom
jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost voj-
nog izaslanika.

Prijave s dokazima za ispunjavanje nave-
denih uvjeta zainteresirani kandidati mogu
dostaviti na adresu:

**Ministarstvo obrane Republike Hrvatske,
Uprava za ljudske resurse,
Sarajevska cesta 7, 10000 Zagreb.**

Rok za podnošenje prijava je 8 (osam) dana od dana
objave oglasa.

18

HRVATSKI
VOJNIK

broj 433 / 25. listopada 2013.

OSRH

Domagoj VLAHOVIĆ,
snimio Tomislav BRANDT

ZAJEDNIČKA OBUKA ZA KFOR I AAT

Dio priprema djelatnika HRZ-a i PZO-a za dvi-
je različite misije, AAT (Savjetodavni zrako-
plovni tim) u Afganistanu i KFOR na Kosovu,
u aktualnim je ciklusima spojen. Naime, iako
se kontingenti upućuju u prilično različite
misije i zadaće, na lokacije koje su udaljene
jedna od druge više od 4 000 kilometara,
pripreme imaju neke zajedničke točke. Sto-
ga je, zbog uštede vremena i resursa, kao i
standardizacije, u početku listopada u vojarni
91. zrakoplovne baze "Pukovnik Marko Živ-
ković" kod Zagreba, te na još nekim obližnjim
terenskim lokacijama, održana zajednička
obuka. Obuhvatila je dodatno uvježbavanje
vojničkih i zrakoplovnih vještina, gađanje iz
osobnog naoružanja, lekcije iz međunarod-
nog ratnog prava, kao i već dokazano koristan
posjet Islamskom centru u Zagrebu.

**Temeljna je zadaća hrvatskog AAT-a osposo-
bljavanje pilota i letачkog osoblja Afganistan-
skog ratnog zrakoplovstva, a hrvatski kontin-
gent u KFOR-u uglavnom provodi transportne
zadaće helikopterima Mi-171 Sh.**

Pukovnik Nikola Mostarac iz 91. zb, vodi-
telj preduputne obuke za KFOR, smatra da
je spajanje obuke optimalna opcija. Do tog
se zaključka došlo na temelju dosadašnjih
iskustava i naučenih lekcija, koje pridonose
stalnom povećanju kvalitete preduputne
obuke. Uostalom, to je HRZ i PZO dokazao
u svim dosadašnjim misijama.

"Ovdje su ne samo pripadnici obaju kon-
tingenata, nego i pričuve, koja mora biti
spremna na istoj razini", rekao je Mostarac,
dodavši da 91. zb, kao organizator i pro-

**SATNIK STJEPAN JOVIĆ (93. zb),
ZAPOVJEDNIK 14. HRVATSKOG
KONTINGENTA U KFOR-u**

*Zajednička obuka, kao i objedinjavanje pri-
padnika 93. i 91. zb u istim kontingentima,
pridonosi većem znanju i iskustvu sviju nas,
to samo može biti plus za kompletni HRZ
i PZO. S obzirom na visoku razinu među-
narodnog iskustva gotovo svih pripadnika
mojega kontingenta, očekujem uspješno
izvršenje zadaća i sretan povratak kući.*

**BOJNIK ANDREAS DUVNJAK (91. zb),
ZAPOVJEDNIK 9. HRVATSKOG AAT-a
U AFGANISTANU**

*Misije su različite, ali neki se predmeti pok-
lapaju. Slažem se da je obuku potrebno
ujediniti koliko je god moguće. Vrlo sam
zadovoljan s dosadašnjim dijelom komple-
tne obuke, teoretske i praktične.*

voditelj, apsolutno ima kapacitete da ovu
obuku učini uspješnom. "Sa stajališta nas
zrakoplovaca, letaćka i mehaničarska obuka
je najbitnija, ali vojničke vještine ne smiju
zaostajati i na njima se itekako kontinuirano
radi, to je temelj bez kojeg nema vojnika",
zaključuje pukovnik.

Nakon zajedničke obuke kontingenti se "raz-
dvajaju", slijedi daljnja, više specifičnija za
određenu misiju. Očekuje se da će oba kon-
tingenta (14. u KFOR-u i 9. u Afganistanu)
u misije biti upućeni sredinom studenog. ■

20. OBLJETNICA ZAPOVJEDNO-STOŽERNE ŠKOLE "BLAGO ZADRO"

U vojarni Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" 15. je listopada obilježen Dan škole i 20. obljetnica utemeljenja Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro" (ZŠŠ). Uz djelatnike Škole i polaznike aktualnog, 22. naraštaja, svečanosti su nazočili i izaslanik ministra obrane te zamjenik i izaslanik načelnika GS OSRH viceadmiral Ante Urlić, zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-bojnik Dragutin Repinc, ravnatelj HVU-a general-pukovnik Slavko Barić, te drugi zapovjednici i čelnici ustrojbenih cjelina Ministarstva obrane RH i OSRH. Posebni su gosti bili članovi obitelji pokojnog general-bojnika Blage Zadre, njegovi suborci, te bivši zapovjednici, djelatnici i polaznici ZŠŠ-a.

Kao i svake godine proslava je bila posvećena vukovarskom heroju Blagi Zadri, koji je poginuo 16. listopada 1991. i čije ime ZŠŠ nosi od 1995. godine. Nakon što su pod njegovu bistu ispred Časničkog doma HVU-a položeni vijenci i upaljene svijeće, uslijedilo je prigodno obraćanje zapovjednika Škole brigadir Ivana Zelića. On je istaknuo da je Blago Zadro vječno nadahnuće djelatnicima i polaznicima Škole koja, od Domovinskog rata do današnjih dana kontinuirano napreduje u svim segmentima. To je posljedica modernizacije i preustroja, ali i velika zasluga svih djelatnika, počevši od prvog zapovjednika, pokojnog brigadir Miroslava Jezerčića.

Ravnatelj HVU-a general Barić je rekao da je ZŠŠ ključna za razvoj OSRH, znanja i sposobnosti hrvatskih časnika. No ta znanja nisu dovoljna ako se ne izgrađuju osoba i karakter časnika, i to upravo na primjeru Blage Zadre. "On je bio utjelovljenje onoga što zovemo vođenje primjerom", istaknuo je poručivši polaznicima da maksimalnim angažmanom prihvate sva ponuđena znanja pa ih prenesu u svoje postrojbe. Govoreći o osobi Blage Zadre viceadmiral Urlić je zaključio

Foto: Domagoj VLAHOVIĆ

da je on bio rođeni vođa, a za njega su najbitnije bile tri riječi: dužnost, čast i domovina. Iz povjesnice ZŠŠ-a viceadmiral Urlić je izdvojio činjenicu da su je prošli mnogi visoki časnici koji su znanja primijenili u svim oslobodilačkim operacijama OSRH. Danas je ZŠŠ međunarodno prepoznata vojnoškolska cjelina, a GS OSRH će i ubuduće nastojati pratiti ideje i planove njezinih djelatnika. Program je završio prikazivanjem kratkoga filma o ratnom putu general-bojnika Blage Zadre.

D. V.

Tečaj obrambene diplomacije na HVU

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski", 14. je listopada počela izobrazba 11. naraštaja Tečaja obrambene diplomacije. Izobrazbu pohađa četrnaest polaznika iz MORH-a, GS OS-a i OSRH-a i osam polaznika iz stranih zemalja i to: Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Republike Kosovo, Republike Makedonije i Ukrajine. Školovanje će trajati šest tjedana i završava 22. studenoga kada će svečano biti uručene diplome. Program je podijeljen na više tema iz područja nacionalne sigurnosti, međunarodnih odnosa, međunarodnog prava, osnova suvremene diplomacije, vojne diplomacije, protokolarnih aktivnosti.

Z.L.

PRVI CIKLUS IZOBRAZBE U SKLOPU MICROSOFT IT AKADEMIJE

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" 14. je listopada počeo prvi ciklus izobrazbe u sklopu novotvorene Microsoft akademije informacijskih tehnologija u kojem sudjeluje 12 polaznika iz OSRH. Riječ je o obučavanju za rad na suvremenoj tehnologiji nužnoj za funkcioniranje komunikacijsko-informacijskog sustava koje, kako kaže voditelj programa izobrazbe, brigadir Vinko Zebić, omogućava brže osposobljavanje djelatnika te znatnu uštedu sredstava. Na prigodnoj svečanosti početka izobrazbe polaznike su posjetili visoki časnici roda veze na čelu s načelnikom Uprave za komunikacijsko-informacijske sustave GS OSRH, brigadrom Jasenkom Krovinićem. On je istaknuo da od polaznika ima velika očekivanja te da oni kao prva generacija moraju iskoristiti sjajnu priliku koja im je pružena. Posebno se osvrnuo na nužnost primjene novih IT tehnologija i pritom istaknuo činjenicu da će dobiveno znanje biti potkrijepljeno i stručnim certifikatima. Također je zahvalio svima koji su pridonijeli otvorenju Microsoft akademije u sustavu OSRH. Polaznici izobrazbe će do 28. studenog, tijekom 180 radnih sati, uz pomoć svojih instruktora proći tri obučna modula.

P.K.

Foto: Petra KOSTANIŠAK

➔ VIJESTI IZ OSRH

Održana metodsko-pokazna vježba u Dočasničkoj školi

U Dočasničkoj školi Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" u Požegi, 26. je rujna provedena metodsko-pokazna vježba: "Zapovjedni pregled tehničko- materijalnih sredstava u Dočasničkoj školi". Cilj vježbe je bio standardizirati radnje i postupke u planiranju, organiziranju i provedbi zapovjednog pregleda TMS-a u Dočasničkoj školi, utvrditi stanje opreme i sredstava te podignuti operativnu spremnost za provedbu zadaće. Vježba je trebala provjeriti tehničko stanje, kompletnost sredstava i ažurnost vođenja dokumentacije te pokazati osposobljenost neposrednih korisnika tehničko-materijalnih sredstava, kako iz područja taktičko-tehničkih karakteristika sredstava kojima se koriste u izvršavanju redovitih zadaća tako i osposobljenosti za vršenje osnovnog održavanja sredstava propisanog uputama za rukovanje i uporabu.

Metodsko-pokazna vježba je odrađena u nekoliko radnih točaka na kojima

su pokazane uobičajene procedure pri provedbi zadaća.

Kako su se navedenoj vježbi odazvali predstavnici iz svih ustrojbenih cjelina Oružanih snaga, raščlamba na kraju provedbe rezultirala je izdavanjem smjernica za daljnje postupanje pri standardizaciji radnji i postupka prilikom provedbe zapovjednog pregleda i donošenja jedinstvenog standarda u OSRH.

Z.L.

OBUKA OSVJEŽENJA ZA PRIPADNIKE UKLJUČENE U PRIJEVOZ LABUDICAMA

U Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požegi od 2. do 4. listopada i od 9. do 11. listopada provedena je obuka osvježanja za pripadnike OSRH uključenih u prijevoz labudicama, a obuku je u potpunosti svladalo 63 polaznika. Cilj obuke je osposobiti, odnosno obnoviti znanja pripadnika OS RH uključenih u prijevoz labudicama u samostalnom provođenju radnji oko ukrcanja-iskrcanja, učvršćenja-osiguranja tereta na labudicama, navođenja vozila ručnim i svjetlosnim signalima te obnašanju odgovarajućih dužnosti unutar organizirane kolone (konvoja). Voditelj obuke bojnik Boris Galić je zadovoljan provedenom obukom te je polaznicima zaželio da se svojim stečenim znanjem koriste u potpunosti kako su i obučeni i time unaprijede sigurnost prometa na cestama. Polaznicima se, na kraju obuke, obratio zamjenik zapovjednika Središta za obuku i doktrinu logistike pukovnik Zdenko Kosina i naglasio važnost provedene obuke osvježanja za sve pripadnike OS RH koji su uključeni u prijevoz labudicom.

A. M.

Proslavljen Dan Središta za obuku i doktrinu logistike Požega

U požeškoj vojarni 123. brigade HV-a 11. je listopada svečano proslavljen Dan Središta za obuku i doktrinu logistike. Nazočnima se obratio zapovjednik Središta pukovnik Milan Čorak te se u govoru vratio u povijest, podsjećajući na dane koji su zapisani velikim slovima u hrvatskoj povijesti, i ponos što smo baš mi dio te odabrane generacije. Čestitao je svim djelatnicima na uspješno provedenim zadaćama u proteklom razdoblju istaknuvši kako ih je bilo puno i bile su zahtjevne ali su odradene profesionalno i korektno. Posebno je čestitao pohvaljenima i nagrađenima djelatnicima. Nakon svečanosti slušana je misa koju je predvodio vlč. Željko Volarić, vojni kapelan Vojne kapelanije „Sveti Ivan Krstitelj“ u Požegi.

A. M.

22. OBLJETNICA OSNUTKA SREDIŠNJE ELEKTRONIČKOG IZVIĐANJA

U Administrativnom središtu MORH-a i GS OSRH u vojarni "Croatia" u Zagrebu, 7. je listopada u kapelici Vojne kapelanije sv. Antuna Padovanskog svečano proslavljena 22. obljetnica Središnjice elektroničkog izviđanja i Dan Vojne kapelanije sv. Nikole Tavelića. Proslava je započela koncelebriranom misom predvođenom vojnim biskupom mons. Jurajem Jezerincem te vojnim i policijskim kapelanima. Nakon misnog slavlja održan je svečani protokol proslave obljetnice postrojbe na kojemu je načelnik GS OS RH general zbor Drago Lovrić, s predstavnikom ministra obrane brigadnim generalom Zdravkom Klancem te zapovjednikom postrojbe pukovnikom Mirom Zeljkom, uručio pohvale najistaknutijim pripadnicima postrojbe istaknuvši kakvu je važnost postrojba imala tijekom Domovinskog rata i što se od njih očekuju danas, napose nakon ulaska Hrvatske u NATO savez.

M.Č.

NOVI ZAPOVJEDNIK ESKADRILE TRANSPORTNIH HELIKOPTERA

Satnik Ante Siniša Kozina imenovan je 15. listopada novim zapovjednikom Eskadrile transportnih helikoptera (ETH) 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a koja djeluje u vojarni "Knez Trpimir" u Divuljama.

Satnik Kozina diplomirani je inženjer prometa, smjer aeronautika, nastavnik letenja, probni pilot i kapetan posade na helikopteru Mi-8 MTV, a do sada je obnašao dužnost zamjenika zapovjednika ETH. Završio je temeljnu i naprednu časničku školu, a studij za vojnog pilota 2002. kao pripadnik 6. naraštaja. Ostvario je oko 1500 sati naleta. Za postignuća u službi pohvaljivan je od zapovjednika HRZ-a i PZO-a i načelnika GS OSRH. Dosadašnji zapovjednik Eskadrile bojnik Tomislav Pušnik je nakon povratka iz mirovne misije s Kosova postavljen na dužnost prvog pilota u letačkom vođu ETH.

M. K.

Održane treće vojne igre Dočasničkog zbora HVU-a

Treće vojne igre Dočasničkog zbora Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" održane su 3. i 4. listopada na vojnom vježbalištu "Gakovo". Sudjelovalo je pet ekipa i to: Ravnateljstvo, Časnička škola, Dočasnička škola A i B i Opslužništvo vojarne. Ekipe su se natjecale u sljedećim disciplinama: štafeta 4 puta 100m (mješovito 2m+2ž), stolnom tenisu, gađanju iz zračne puške, orijentacijskom trčanju (5400m i 8 kontrolnih točaka) i sklapanju pješackog naoružanja (VHS, HS 2000 i AK 47).

Dodjeli pehara i medalja te zatvaranju igara nazočio je zamjenik ravnatelja HVU-a i zapovjednik Ratne škole "Ban Josip Jelačić" brigadni general Slaven Zdilar.

U štafeti 4 puta 100m prvo mjesto osvojila je ekipa Ravnateljstva HVU-a, a u orijentacijskom trčanju najbolji je bio nadnarednik Franjo Gavranović iz Ravnateljstva.

U gađanju iz zračne puške prvo mjesto osvojio je časnički namjesnik Vlado Derdić iz Dočasničke škole B, a u stolnom tenisu prvo mjesto osvojio je stožerni narednik Mario Nimac iz Opslužništva vojarne.

Z.L.

Obuka za logističkog dočasnika

U požeškom Središtu za obuku i doktrinu logistike od 16. rujna do 11. listopada provedena je obuka za logističkog dočasnika. Cilj je osposobiti polaznike za samostalan rad prema važećim pravilima i propisima za provedbu zadaća u stacionarnim i terenskim uvjetima, te mirovnim vojnim operacijama. Obučavani su za upravljanjem materijalnim resursima postrojbe, vođenje materijalnih evidencija postrojbe, uredsko poslovanje u postrojbi, skladištenje, čuvanje i održavanje materijalne imovine, provođenja propisanih mjera zaštite, te na kraju izvješćivanje sukladno propisanoj proceduri.

Voditelj obuke stožerni narednik Mijo Sakoman izjavio je da su svih trinaest polaznika svladali plan i program obuke te zadovoljili uvjete za dobivanje potvrde o osposobljenosti za dužnost logističkog dočasnika. Zapovjednik Središta za obuku i doktrinu logistike, pukovnik Milan Čorak uručio je potvrde polaznicima obuke koji su osposobljeni za dužnost logističkog dočasnika sa željom da se stečenim znanjima maksimalno koriste u svom radu te da budu učinkoviti u svojim postrojbama.

A. M.

ZAVRŠILA OBUKA ZA KUHARE

U Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požegi od 9. rujna do 11. listopada provedena je obuka za kuhare na kojoj su svih pet polaznika u potpunosti svladali plan i program obuke te zadovoljili sve uvjete za dobivanje potvrde o osposobljenosti.

Glavni je cilj obuke bio obučiti polaznike za samostalno obavljanje zadaća kuhara uz pravilnu uporabu i održavanje kuharske tehnike, kako u stacionarnim tako i terenskim uvjetima.

Voditelj obuke stožerni narednik Mijo Sakoman izrazio je zadovoljstvo zalaganjem djelatnika na obuci te im zaželio da se svojim stečenim znanjem koriste u potpunosti na način kako su obučeni. Zapovjednik Središta, pukovnik Milan Čorak uručio je potvrde polaznicima obuke koji su osposobljeni za samostalno obavljanje zadaća kuhara i zaželio da budu korisni i učinkoviti u svojim postrojbama.

A. M.

NATO vježba za NRF snage - Steadfast Jazz 2013

Steadfast Jazz 2013(SFJZ13) koju će NATO i partnerske zemlje provesti u studenom, dobila je još jednog partnera pa će se toj zahtjevnoj vježbi, a koja je dizajnirana za uvježbavanje i testiranje vojnika kao i zapovjednika NATO-ovih snaga za brzo djelovanje (NRF), pridružiti i Švedska. "Pozdravljam švedsko pridruživanje, zajedno s Ukrajinom i Finskom. Naš je odnos i do sada bio jak, a ovaj će ga doprinis i dodatno učvrstiti", rekao je glavni tajnik Saveza Anders

Fogh Rasmussen. Kako je dogovoreno, Švedska koja je postala treća zemlja partner na vježbi poslat će svoje časnike da sudjeluju u toj vježbi. Inače, domaćini vježbe su Latvija i Poljska, a ove su vježbe samo dio napora koje Savez ulaže kako bi se zadržala visoka razina spremnosti i interoperabilnosti snaga. Vježba je ujedno i vrhunac niza zahtjevnih, već održanih vježbi, a kojima je cilj uvjeriti se kako su snage NRF-a spremne djelovati u bilo kojoj situaciji i u bilo kojem okruženju. Na važnost vježbe upozorio je i glavni tajnik kazavši kako su snage NRF-a "vrh koplja Saveza koje brzim djelovanjem mogu u bilo kojem trenutku obraniti bilo koju članicu". Naime, NRF mora biti u mogućnosti odgovoriti na širok spektar potencijalnih misija, što uključuje i one visokog borbenog intenziteta, a što zahtijeva uvježbavanje multinacionalnih snaga i u zahtjevnom okruženju. Snage stoga čine zračne, kopnene, kao i specijalne postrojbe koje su na raspolaganju NATO-u 12 mjeseci u godini. Ostale zemlje partneri mogu se pridružiti nakon što njihovo sudjelovanje odobri Sjevernoatlantsko vijeće.

KONFERENCIJA - NOVA ERA U TRGOVINSKOJ RAZMJENI SAD-a I EU-a

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen sudjelovao je početkom mjeseca na konferenciji A New Era for EU-US Trade, koja je održana u Danskoj. Konferenciju na temu Nova era u trgovinskoj razmjeni SAD-a i EU-a, organizirala je Konfederacija danske industrije. Rasmussen je istaknuo da

je i kada je bio danski premijer zagovarao transatlantski tržišni prostor. Podsjetio je i kako je NATO-ovim ugovorom propisano da će "saveznici nastojati eliminirati sukob u njihovim ekonomskim politikama, te će poticati međusobnu gospodarsku suradnju". Napomenuo je i kako je u našem povezanom svijetu veza između ekonomije i sigurnosti, te mira i prosperiteta, jača no ikada prije i to posebice u odnosu između Europe i Amerike. Ipak, kako je istaknuo glavni tajnik, posljednji su pregovori o trgovini između ta dva kontinenta otkazani, no to je stanje Rasmussen ocijenio privremenim. "Europa i Amerika su puno više od gospodarskih partnera. Povezani smo prijateljskim i obiteljskim vezama koje sežu i u nekoliko generacija unatrag. Dijelimo i iste vrijednosti – demokracija, sloboda i vladavina prava, a ujedinjeni smo i u našoj

odlučnosti da ih pod okriljem NATO-a i štinitimo", rekao je dodajući kako podupire ideju integrirane transatlantske zajednice. Sporazum bi naime trebao potaknuti izvoz između zemalja potpisnica, a njime bi se također razbile carinske barijere. "Dugoročne prednosti transatlantskog izvoza i zajedničkog ulaganja bit će velike. To će potaknuti trgovinu i ulaganja, stimulirati radna mjesta, inovacije i rast", istaknuo je Rasmussen. Govoreći o NATO-u rekao je kako zemlje članice moraju nastaviti ulagati u Savez i to na političkom, vojnom i financijskom polju. "Svi moramo pošteno snositi teret, baš kao što dijelimo i prednosti koje Savez pruža", dodajući kako je, u svijetu u kojem smo svi povezani, transatlantski odnos među najvažnijima jer je bitan za slobodu, sigurnost te prosperitet kako Europe, tako i Amerike.

Anita KONČAR, foto: NATO

Nadolazeći samit prilika za ocjenu napretka i izgradnju veće suradnja s partnerima

Uoči dolaska u Hrvatsku gdje je u Dubrovniku sudjelovao na zasjedanju Parlamentarne skupštine NATO-a, glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen, održao je svoju mjesečnu konferenciju za medije. Još je jednom zahvalio Velikoj Britaniji koja je ponudila domaćinstvo samita koji će se održati iduće godine, a što je u konačnici i prihvaćeno. "Godina 2014. bit će prekretnica jer ćemo u toj godini završiti NATO-ovu najveću i najdužu operaciju. Kako je dogovoreno na samitu u Chicagu, ove će godine afganistanske snage preuzeti vodstvo u cijeloj zemlji", rekao je glavni tajnik te podsjetio kako je u lipnju boravio u Kabulu gdje je svjedočio sve većem profesionalizmu afganistanskih snaga. Napomenuo je i kako će do kraja 2014. afganistanska vojska i policija u potpunosti biti zadužene za sigurnost svoje zemlje. Istaknuo je i kako je ta zemlja u posljednjem desetljeću učinila značajan napredak. "Promjene su izvanredne, a naše je ulaganje bilo bez presedana i to nitko ne može poreći, a taj trud treba poštivati", rekao je šef NATO-a. Podsjetio je i kako se Afganistan priprema za izbore koji će se održati iduće godine, a na kojima će sudjelovati i značajan broj žena a važno je da izbori budu transparentni i vjerodostojni te da rezultati budu prihvatljivi afganistanskom narodu. "Nadolazeći samit bit će prilika za ocjenu napretka afganistanskih snaga u pripremi za njihove odgovornosti. Bit će prilika i da potvrdimo našu predanost trajnom partnerstvu s Afganistanom, što uključuje obuku i savjetodavnu funkciju u toj zemlji, i nakon 2014.", naglasio je glavni tajnik. Savez treba graditi svoje djelovanje i na naučnim lekcijama, što podrazumijeva

da bude spreman u svakom trenutku odgovoriti na moderne sigurnosne izazove. Osvrnuo se i na NATO partnerstva, navodeći primjer Ukrajine koja se priključila operaciji "Oceanski štit", borbi protiv piratstva na Rogu Afrike. Savez je odobrio ponudu Moldavije da se pridruži misiji u Kosovu. "Ovo je prvi put da Moldavija pridonosi nekoj NATO vođenoj operaciji", kazao je Rasmussen a dotaknuo se i još nekih partnerstva te je potvrdio kako su sve dosadašnje inicijative urodile plodom, stoga će i na nadolazećem samitu nastaviti poduzimati nove korake kako bi se izgradila veća suradnja s partnerima.

Dan neovisnosti RH u ISAF-u i podjela NATO medalja

Svečanostima su nazočili i koalicijski partneri Oružanih snaga RH a prigodnim govorom obratili su se pukovnik Igor Tabulov-Truta u kampu Marmal i pukovnica Marijana Pleša Čadonić u kampu Mike Spann u području Mazar-e-Sharifa te brigadir Slobodan Čurčija u HQ ISAF u Kabulu. Istaknuta je povijest stvaranja i obrane suvereniteta Republike Hrvatske i naglašeno kako je danas Republika Hrvatska NATO članica i dio suvremene Europe s kojom dijelimo zajedničke vrijednosti, a Oružane snage RH prepoznate po svojoj profesionalnosti i pouzdanosti te doprinose u operaciji ISAF u 10 godina sudjelovanja. U završnim riječima istaknuta je važnost misije 22. HRVCON-a ISAF, a to je doprinos ugledu Republike Hrvatske, izgradnja sigurnosti i mira imajući u vidu da su Oružane snage ponos hrvatske domovine.

OJI

Foto: Navantia

CANBERRA ZAPOČINJE ISPITIVANJA

Canberra, prvi od dva desantna broda za prijevoz helikoptera (LHD - Landing Helicopter Dock) namijenjen potrebama australske ratne mornarice 15. je listopada premješten s brodograđevnog doka Williamstown tvrtke BAE Systems u lučku obalu Webb Dock u Melbourneu. S time su započela tzv. ispitivanja na doku, prva u nizu potrebnih ispitivanja i pokusnih plovidbi prije same dostave. Nakon ispitivanja na doku uslijedit će pokusne plovidbe i ako ne bude komplikacija, dostava broda se očekuje u svibnju 2014. što je zbog loših vremenskih uvjeta pomak od tri mjeseca u odnosu na posljednje terminske planove. Projekt desantnog broda za prijevoz helikoptera, temeljen na postojećem dizajnu španjolskog desantnog broda klase Juan Carlos I, prilagođen je taktičko-tehničkim zahtjevima i specifikacijama australske mornarice. To uključuje mogućnost prijevoza do 1100 vojnika i 150 vozila - uključujući tenkove M1A1 Abrams i oklopna vozila - uz šest sletnih točaka na palubi, prostor namijenjen smještaju naoružanih izvidničkih helikoptera i helikoptera za prijevoz vojnika te velike zapovjedne i medicinske smještajne mogućnosti na brodu. Osnovne brodograđevne odlike trupa očituju se u duljini gotovo 231 m, širini 32 m, gazu 7,18 m te maksimalnoj istisnini od gotovo 28 000 t. Propulzijski sustav temelji se CODAG konfiguraciji koja se sastoji od jedne LM 2500 plinske turbine snage 17,4 MW i dvaju dizelskih motora, pojedinačne snage 7,2 MW čime se postiže maksimalna brzina više od 20 čv. Doplov pri konstantnoj brzini od 15 čv iznosi 9000 Nm. Temeljno naoružanje sastoji se od šest strojica kalibra 12,7 mm te četiriju Rafael Typhoon sustava kalibra 25 mm. Desantni brod klase Canberra ima mogućnost nošenja 8 standardnih helikoptera te hangarski prostor za 18 helikoptera. Sletna paluba ima tzv. ski-jump karakteristiku te 6 sletnih točaka poredanih u liniju.

M. PTIĆ GRŽELJ

Drugi brod u klasi, imena Adelaide, trenutno se nalazi u Španjolskoj gdje se okončava gradnja pa će uskoro biti poslan u Australiju na završne radove opremanja i integracije opreme i sustava. Dostava Adelaidea se očekuje u trećem kvartalu 2015.

PORINUT NOSAČ

Prvi nosač zrakoplova nove generacije istoimene klase Gerald R Ford (CVN 78), 11. je listopada službeno porinut u brodogradilištu Newport News Shipbuilding (NNS) u Virginiji, SAD kompanije Huntington Ingalls Industries (HII). Sama svečanost porinuća nije bila klasičnog tipa poput standardnih porinuća s kosog navoza, već je u suhi dok br. 12. gdje se odvija gradnja od studenog 2009., puštena voda pa je brod zaplutaio.

Službena svečanost krštenja, odnosno imenovanja broda predviđena je za 9. studenog ove godine nakon čega će biti premješten na opremnu obalu gdje će se integrirati oprema. Primopredajom američkoj mornarici prvog plovila u klasi u rujnu 2015. započela bi zamjena starijih nosača zrakoplova klase Nimitz. Planira se gradnja 11 nosača nove generacije, od kojih su trenutačno tri ugovorena za ukupnu cijenu od 40,5 milijardi

FORD

dolara pa bi gradnja cjelokupne klase trajala sve do 2058. godine. Nova klasa nosača zrakoplova Ford (CVN 78) prva je velika investicija američke mornarice u projekt takvog tipa plovila u posljednjih 30 godina. U projekt su uključene bitne značajke poput redizajniranog palubnog nadgrađa odnosno palubnog otoka, Dual-Band Radar sustava, elektromagnetskog lansirnog sustava (umjesto dosadašnjih parnih katapulta), Joint

Precision Approach and Landing sustava slijetanja te pojednostavljeno nuklearno propulzijsko postrojenje uz povećanje kapaciteta proizvodnje električne energije. Prema važećim terminskim planovima, dostava prvog nosača zrakoplova nove generacije američkoj ratnoj mornarici očekuje se u 2016.

M. PTIĆ GRŽELJ

Nosači zrakoplova nove generacije imaju istisninu oko 101.600 tona, duljine su 333 m, širine na vodnoj liniji 41 m a na sletnoj palubi 77 m

Foto: NOSINT

PROBLEMI S DOSTAVOM JASENA?

Ruski vojni tjednik VPK objavio je početkom listopada novost kako ratna mornarica Ruske Federacije neće biti u mogućnosti uvesti u operativnu službu prvu višenamjensku jurišnu podmornicu na nuklearni pogon klase Jasen (NATO oznake Graney) projektne oznake Projekt 885M, imena Severodvinsk. Promptno je reagirala i državna brodograđevna kompanija, United Shipbuilding Corporation (USC), na čijem se navozu gradi spomenuta podmornica te je zanimala probleme sa Severodvinskom. Prema terminskim planovima, ulazak u aktivnu službu očekuje se do kraja ove godine. Tijekom studenog i prosinca podmornica će okončati preostala potrebna ispitivanja nakon čega se očekuje odluka ruske mornarice o prihvatanju plovila i mogućoj dostavi. Važno je napomenuti, kako u izjavi USC-a stoji da su sva dosadašnja ispitivanja pokazala zadovoljavajuće rezultate, u skladu s očekivanjima što se specifično odnosi na postizanje ugovorne brzine i potrebne upravljivosti. Gradnja prve podmornice imena Severodvinsk započela je 1993. no zbog pomanjkanja financijskih sredstava 2001. zaustavljeni su daljnji radovi na konstrukciji trupa. Rusija je 2003. osigurala sredstva kako bi se ubrzala gradnja, a projekt je refinanciran. U lipnju 2010. porinuta je, a ulazak u operativnu službu, prema izvornim terminskim planovima bio je predviđen za kraj 2011. ili početak 2012. godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Podmornice klase Jasen namijenjene su za uništavanje protivničkih podmornica, uključujući one koje nose krstareće projekte, za specifične udare na površinska plovila posebno na nosače zrakoplova, vojnomornaričke baze, luke i druge obalne objekte. Temeljno naoružanje sastojat će se od krstarećih projektila Oniks ili slične inačice s dometom od nekoliko tisuća kilometara, zatim raketnih torpeda i klasičnih podmorničkih torpeda. Predviđa se također multivarijantna primjena destruktivnog oružja, jednako konvencionalnog kao i nuklearnog.

Foto: NNS

MCV - NOVI JAPANSKI OKLOPNJAK

Japanski Institut za tehnička istraživanja i razvoj (Technical Research & Development Institute - TRDI) početkom listopada javnosti je predstavio svoj novi prototip oklopnog borbenog vozila čiji je naziv Maneuver Combat Vehicle (MCV). Ovo je peti prototip kotačnog oklopnog vozila 8x8 koji je TRDI predstavio od 2008., i primarno je namijenjen za protuoklopnu borbu. Temeljna karakteristika ovog prototipa je njegovo glavno naoružanje,

odnosno top kalibra 105 mm, za koji MCV rabi streljivo koje ima određenu razinu kompatibilnosti sa streljivom kojim se koristi japanski tenk Type 74. Uz to, navodi se kako je vozilo u cijelosti japanski dizajn, te da je jedan od temeljnih razvojnih ciljeva bio kriterij visoke razine terenske pokretljivosti, vatrena moć te njegova prikladnost za sve oblike strateškog transporta. TRDI je u razvoj MCV krenuo u suradnji s japanskom

tvirkom Mitsubishi Heavy Industries a za potrebe japanskih kopnenih obrambenih snaga (Japan Ground Self-Defence Force - JGSDF) pa je u prosincu 2007. za potrebe projekta odobren višegodišnji proračun od 169 milijuna američkih dolara. Očekuje se kako bi MCV mogao ući u inicijalnu operativnu uporabu tijekom 2016. Maksimalna težina vozila iznosi 26 tona, dužina je 8,45 m, širina 2,98 m, a visina je 2,87 m. Za pogonski

Foto: Berkut

BESPOSADNI BERKUT

Rusija i Ujedinjeni Arapski Emirati tijekom rujna su objavili kako zajedno kreću u razvoj besposadnog sustava. Zajednički projekt temeljit će se na ruskom ultralakom helikopteru Berkut. Nositelji zajedničkog rada bit će ruska tvrtka Berkut Aero te ADCOM Systems iz Ujedinjenih Arapskih Emirata. Besposadni Berkut primarno bi bio korišten za obavljanje ISR (intelligence, surveillance, reconnaissance) zadaća izviđanja i nadzora iz zraka. Velika posebnost ultralakovog Berkuta je njegov koaksijalni rotor, a prema najavama besposadna inačica bi imala hibridni sustav upravljanja, odnosno uz mogućnost daljinskog upravljanja letjelicom njome će prema potrebi moći upravljati i njegova dvočlana posada. Za pogon Berkuta rabi se prerađeni ruski

automobilski motor tvrtke VAZ jakosti 147 KS, a prema najavama moguće je ugraditi i Lycoming motor približno istih performansi. Maksimalna brzina koju može postići je oko 185 km/h, maksimalni vrhunac leta je oko 4100 m, dok maksimalni dolet iznosi 550 km.

I. SKENDEROVIĆ

Kako je to i karakteristično za ultralaku kategoriju zrakoplova, dimenzije Berkuta su male. Duljina letjelice je 5,20 m, dok je diametar koaksijalnih rotora 6,75 m. Dimenzije su nešto manje u odnosu na primjerice američki besposadni sustav MQ-8B Fire Scout.

se blok ne navodi točno koji je model, osim detalja kako je riječ o dizelskom motoru jakosti 570 KS. Maksimalna brzina koju MCV može postići iznosi 100 km/h, uz operativni radijus od 400 km. Uz top kalibra 105 mm, MCV može biti naoružan i sa strojnicama u kalibru 12,7 mm i 7,62 mm.

I. SKENDEROVIĆ

Foto: US Navy

OPERATIVNO ISPITAN PRVI JHSV KATAMARAN

Američka ratna mornarica je 3. listopada objavila kako je Spearhead (JHSV 1), inovativni vrlo brzi transportni katamaran te prvo aluminijsko plovilo programa Joint High Speed Vessel (JHSV), izgrađen u brodogradilištu Mobile u Alabami brodograđevne kompanije Austal USA, uspješno okončao inicijalna operativna ispitivanja i evaluaciju. Trenutačno se nalazi na prvom redovitom održavanju nakon dostave mornarici. Inicijalna operativna ispitivanja i evaluacija izvedena su tijekom 96-satne procjene izdržljivosti s 300 ukrcanih marinaca i 600 t opreme a plovilom je upravljala posada od 22 člana. Ostvarena su značajna postignuća tijekom ispitivanja svih brodskih sustava i upravljivosti. Dosegnuta je prosječna brzina od 35 čvorova i doplov od 1200 Nm. Nadalje, uspješno su izvedena slijetanja helikoptera SH-60S kao i

letjelice MV-22 Osprey te porinuće i povratak dva čamca s tvrdim dnom (RhIB) duljine 11 m. Prva operativna misija Spearheada očekuje se početkom 2014. kada će zaploviti put Južne Amerike. Kompanija Austal je odabrana kao glavni nositelj ugovora u studenom 2008. za projektiranje i izgradnju prvog JHSV-a, s opcijom izgradnje devet dodatnih plovila. Vrijednost ugovora iznosi 1,6 milijardi američkih dolara. Drugi katamaran u klasi, Choctaw County (JHSV 2) dostavljen je početkom lipnja a trenutačno se pripremaju radnje potrebne za održavanje konačne ugovorne pokusne plovidbe za studeni ove godine. Dostava Millinocketa (JHSV 3), trećeg broda u klasi određena je za prosinac 2013. te će ga slijediti Fall River (JHSV 4) u lipnju 2014.

M. PTIĆ GRŽELJ

Osnovne odlike JHSV rješenja su katamaranska forma trupa duljine 103 m, mogući smještaj 150 vojnika, prijevoz dodatnih 312 vojnika, nosivost tereta 635 t te sletna krmena paluba koja prima helikopter CH-53E Sea Station. Pogonski sustav temelji se na motorima MTU 8000.

Remingtonova MSR (modularna snajperska puška) ima mogućnost zamjene gotovo svih dijelova prema trenutačnim potrebama strijelca

➔ RUČNO ORUŽJE

Foto: Remington

Marinko OGOREC

U DRUGOM DIJELU TEKSTA POSVEĆENOG ZANIMLJIVIM PRIMJERCIMA ORUŽJA POGODNOG ZA SPECIJALCE PREDSTAVLJAMO POSEBNE SNAJPERSKE PUŠKE, KAO I PODVODNO STRELJAČKO ORUŽJE, KOJE SE PROIZVODI U MALIM SERIJAMA I OGRANIČENIM KOLIČINAMA

OSOBNORUŽJE ZA SPECIJALNE OPERACIJE

(II. dio)

➔ RUČNO ORUŽJE

Od samih početaka razvoja specijalnih postrojbi njihov sastavni dio činili su snajperisti kojima su dodjeljivane zadaće paljbene potpore prilikom izvođenja nekonvencionalnih operacija. Dugo se vremena njihov arsenal nije izdvajao od snajperskog arsenala pješačkih postrojbi. Međutim optički ciljnici, zapravo optičko-elektroničke ciljničke naprave svih vrsta i namjena, počeli su se ubrzano razvijati. Isto vrijedi za različite vrste oružja koje rabe te ciljnike. Sve je rezultiralo iznimno velikim brojem specijaliziranih vrsta i podvrsta snajperskog naoružanja, te posebnom metodologijom njihove primjene, odnosno taktikama postrojbi koje su njime naoružane. Danas se vojne snajperske puške dijele u dvije taktičke kategorije - snajperske puške za paljenu potporu postrojbama na bojišnici i snajperske puške za precizno gađanje na većim udaljenostima. Prve su u stvari standardne vojničke puške s ugrađenim optičkim ili kolimatorskim ciljnicima, koje su još uvijek u dosta širokoj uporabi. Njima su obično naoružani snajperisti u postrojbama koji su u njezinu borbenom postroju cijelo vrijeme borbenih djelovanja. Njihova uloga, davanje precizne paljbene potpore, dolazi najviše do izražaja u presudnim trenucima napada ili obrane, tijekom uličnih borbi i sl. Takvi taktički uvjeti uporabe nametnuli su potrebu veće praktične brzine gađanja zbog većeg broja trenutačnih i pokretnih ciljeva na bojištu. Tome potpuno udovoljavaju standardne vojničke puške s ugrađenim ciljnicima malog ili srednjeg uvećanja, ali šireg vidnog polja.

SAMCI I TIMOVI

Drugom vrstom vojnih snajperskih pušaka obično su naoružani izdvojeni samostalni snajperisti ili izdvojeni snajperski timovi koji djeluju prije svega po unaprijed biranim ili zadanim ciljevima, ili sa zadaćom izvođenja antisnajperskih ili antiterorističkih aktivnosti. U pravilu je riječ o posebno razvijenim snajperskim puškama, koje mogu biti repetirke ili s poluautomatskim principom rada. Prema iskustvima iz lokalnih ratova s kraja XX. i početka ovog stoljeća, učinkoviti domet tih snajperskih pušaka je najčešće 700-800 m (s ispunjenim uvjetom pogotka prvim hicem), a visoko su precizne i na uda-

Podvodna automatska puška APS s pripadajućim streljivom

Podešavanje nije samo prilagođavanje puške tijelu strijelca, već i svih ostalih elemenata potrebnih za precizan pogodak

ljenostima većim od 1000 m. Danas su navedene snajperske puške svakako najpreciznije streljačko oružje, jer su sve njihove taktičke i tehničke karakteristike upravo i usmjerene isključivo na poboljšanje ionako visoke preciznosti i točnosti pogađanja cilja. Kako bi što bolje odgovorile tim zahtjevima snajperske puške proizvode se s visokim ergonomskim parametrima. Stoga su gotovo svi njihovi dijelovi podesivi, sukladno željama i anatomskim osobinama neposrednog korisnika. Osim toga često se u kundake ugrađuju amortizeri raznih konstrukcijskih rješenja, kako bi se dodatno smanjilo trzanje oružja i time povećala preciznost. Drugim riječima, danas ne postoji toliko personalizirano oružje kao što je snajperska puška, a njezino podešavanje je dugotrajan

proces koji svaki snajperist odrađuje za svoju pušku. Podešavanje nije samo prilagođavanje puške tijelu strijelca, već i svih ostalih elemenata potrebnih za precizan pogodak. U prvom redu to su kalibriranje optičkog ciljnika i podešavanje osjetljivosti mehanizma za okidanje i obarača. Snajperisti se u specijalnim postrojbama koriste isključivo tom vrstom snajperskih pušaka, dodatno opremljenih za izvođenje specijalnih zadaća.

SNAJPER ZA ASIMETRIČNE SUKOBE

Jedna od izrazito karakterističnih snajperskih pušaka specijalne namjene je ruska snajperska puška VSS, svojedobno razvijena za potrebe specijalnih operacija KGB-a (kasnije FSB), GRU-a i specijalnih policijskih

Integralno prigušena sovjetska/ruska specijalna snajperska puška VSS

Foto: tulatoz.ru

Na sajmovima naoružanja i vojne tehnike podvodno oružje donedavno se nije prikazivalo. Čak se i danas izlažu stari, već poznati modeli

postrojbi. Namijenjena je ponajprije za izvođenje snajperskih operacija u tzv. asimetričnim sukobima, zbog čega ima integralni prigušivač. Pušku je konstruirao IžMaš-ov tim iz Iževska predvođen Pjotrom Serdjukovim, a u operativnu uporabu uvedena je kasnih 80-ih godina prošlog stoljeća. Težina puške standardno opremljene optičkim ciljnikom PSO-1 je 3,41 kg, a duljina 894 mm (duljina cijevi je 200 mm). Inače, kao i na većini ostalih suvremenih ruskih snajperskih pušaka, vrlo jednostavno mogu se montirati i drugi tipovi optičkih i optičko-elektroničkih noćnih ciljnika.

Paljba može biti pojedinačna i rafalna, a mehanizam za okidanje je gotovo identičan mehanizmu Kalašnjikova. Puška rabi dva tipa okvira – s 10 i s 20 metaka, posebno konstruiranih za nju u kalibru 9x39 mm. Predložak za to streljivo bio je standardni metak 7,62x39 mm. Njega su konstruktori proširili i opremili dugim i teškim (čak 16 g) zrnom kal. 9 mm, čime su dobili podzvučnu početnu brzinu (oko 280 m/sek) i time mogućnost učinkovita prigušenja pucnja. Rabi se streljivo s dva tipa zrna: SP-5 i SP-6. SP-5 je metak sa klasičnim zrnom, učinkovito dometa 300-400 m, a zrno SP-6

ima jezgru od čelične legure i namijenjeno je za probijanje standardnih vojnih i policijskih pancirnih prsluka na udaljenostima do 300 m.

VSS-ova NASLJEDNICA

Primjer je sličnog, ali suvremenijeg oružja, snajperska puška VSK-94, konstruirana kasnih 90-ih godina prošlog stoljeća. Ona bi trebala u dogledno vrijeme potpuno zamijeniti VSS. Puška je konstruirana u istom kalibru i rabi isto streljivo kao i VSS, međutim, lakša je (2,7 kg) i jednostavnije se rasklapa u pet glavnih dijelova koji se mogu prikriveno nositi ispod odjeće. U standardnoj inačici opremljena je optičkim ciljnikom PKS-07 ili pasivnim noćnim ciljnikom II. generacije PKN-03M (konstruiranim upravo za tu pušku). Prigušivač pucnja nije integralni kao na VSS, nego montažni. Puška može gađati pojedinačnom ili rafalnom paljbom, puni se okvirom s 20 metaka. Učinkovita je na istoj udaljenosti kao i VSS – do 400 m.

Odgovor sa "zapadne strane" uslijedio je nakon razmjerno dugo vremena, ako zanemarimo vrlo kvalitetni, ali dramatično preskupi njemački Walther WA 2000 s kraja 80-tih godina prošlog stoljeća. Tvrtka Remington tek je ove godine započela serijsku proizvodnju svoje revolucionarne snajperske puške MSR (Modular Sniper Rifle). Osnovno obilježje ove puške je jednostavna izmjenjivost gotovo svih dijelova oružja, te veliki izbor pojedinih segmenata, ovisno o zadaći koja se postavlja pred snajperista. Naprimjer, osim iznimno velikog broja raznih vrsta optičkih i optičko-elektroničkih ciljnika koje puška može rabiti, strijelcu je na raspolaganju nekoliko vrsta cijevi raznih dužina (od 51 do 69 cm) koje se vrlo jednostavno montiraju na pušku. Osim cijevi, puška je opremljena i s nekoliko različitih kundaka. Osim što su ergonomski potpuno podesivi, mogu se jednostavno promijeniti ovisno o strijelčevim tjelesnim proporcijama i osobinama, te uvjetima u kojima se koristi puškom. Svi ostali dijelovi oružja mogu se vrlo precizno podešavati sukladno trenutačnim potrebama strijelca. Naravno, puška može imati i veliki broj različitih vrsta prigušivača i razbijača pucnja, te podzvučno streljivo. Na poboljšanje preciznosti i stabilnosti snajperskih pušaka (osobito u ležećem stavu) od velike pomoći su nožice, tronožac ili neko drugo postolje u koje se puška može učvrstiti, zbog čega su preklopne nožice postale sastavni dio standardne opreme većine suvremenih vojničkih snajperskih pušaka, od čega ne odstupa niti MSR.

ZA PODVODNE DIVERZIJE

Podvodno oružje je vrsta specijaliziranog streljačkog oružja (podjednako podvodne puške i podvodni pištolji) namijenjeno za gađanje pod vodom. Riječ je o naoružanju podvodnih diverzanata koje se proizvodi u malim serijama i rabi u vrlo ograničenim količinama i to su postrojbe koje su inače poslovično konspirativne i vrlo samozatajne u svojoj djelatnosti. Zato je relativno slabo poznato u javnosti, a na sajmovima naoružanja i vojne tehnike donedavno se nije prikazivalo. Čak se i danas izlažu stari, već poznati modeli. Svojedobno je za potrebe sovjetskog GRU-a razvijen podvodni pištolj SPP-1 koji je rabio posebno streljivo 4,5x40 mmR. Pretpostavlja se da je to bilo prvo podvodno streljačko naoružanje u operativnoj uporabi, namijenjeno isključivo kao sekundarno oružje podvodnih diverzanata.

Podvodni pištolj SPP-1 "prelomljen" u položaju za punjenje. Kalibar 4,5x39 mmR; dužina pištolja 244 mm; dužina cijevi 203 mm; masa oružja 950 grama (praznog); punjenje 4 metka (4 cijevi)

Najveći nedostatak podvodnog oružja bila je njegova velika neučinkovitost izvan vode, zbog čega su podvodni diverzanti praktično morali nositi duplo osobno oružje

RUČNO ORUŽJE

SPP-1 je razvijen kasnih 1960-ih godina, a u operativnu uporabu počeo se uvoditi 1971. Izrađen je kao četvorocijevno oružje s mehanizmom okidanja dvojnog djelovanja. Nakon ispaljenja svih četiri projektila, pištolj se punio prelamanjem cijevi, slično kao lovačke sačmarice duplonke i blokerice. Početna brzina od oko 250 m/s projektila teškog 13,2 g omogućavala je njegovu učinkovitost na udaljenosti do 17 m. Logično, ovisno o dubini ronjenja, učinkoviti domet opada, pa npr. na 5 m dubine učinkoviti domet je 17 m, na dubini 20 m učinkoviti domet je 14 m, a na dubini 40 m samo 6 m. Pištolj je mogao pucati i izvan vode, ali mu učinkoviti domet nije prelazio 20 m zbog balističkih osobina vrlo dugog (115 mm) projektila, koji se pod vodom stabilizirao hidrokinetičkim efektom, zbog čega je pištolj imao glatke cijevi. Kako izvan vode hidrokinetički efekt nije moguć, projektil vrlo brzo gubi stabilnost na balističkoj putanji i postaje neučinkovit, unatoč relativno solidnoj početnoj brzini (240-250 m/sek).

▲
Osobno oružje za podvodne diverzije H&K P11. Kalibar 7,62x36 mm; dužina oružja 200 mm; masa oružja 1200 grama; punjenje 5 projektila (u kontejnerskom bloku). Učinkoviti domet na kopnu 30 m pod vodom 10 -15 m

NAKON PIŠTOLJA- PUŠKA

Desetljeće nakon podvodnog pištolja razvijena je automatska podvodna puška APS koja je rabila jednako koncipirano streljivo, ali u kalibru 5,66x39 mm. Projektil mase 15 g imao je početnu brzinu 360 m/s zbog čega je domet nešto veći nego kod pištolja SPP-1 (na dubini 20 m učinkoviti domet iznosi 19 m, a na dubini 40 m domet je 11 m). Za ovo je oružje razvijen i metak s trasernim streljivom, a APS je u prvom redu bila namijenjena za borbu s protivničkim ronionicima. APS podvodna puška bila je dužine 823 mm s ispravljenim, odnosno 615 mm sa sklopljenim kundakom, mase 2,4 kg prazna i kilogram teža s punim okvirom. Kapacitet vrlo karakterističnog okvira iznosio je 26 metaka, a puška je mogla gađati pojedinačnom paljbom i rafalima. Teoretska brzina gađanja bila je 600 metaka/min na zraku, a pod vodom je opadala, sukladno dubini na kojoj je korištena. Najveći nedostatak podvodnog oružja bila je njegova velika neučinkovitost izvan vode, zbog čega su podvodni diverzanti praktično morali nositi duplo

osobno oružje – podvodno i za borbeno djelovanje na suhom. To je znatno otežavalo njihovu pokretljivost i kompliciralo realizaciju borbenih zadaća. Kako bi se otklonio taj nedostatak, konstruktori naoružanja još uvijek nastoje stvoriti "amfibijsko" streljačko oružje koje bi bilo podjednako učinkovito kako pod vodom, tako i na kopnu. Jedno od prijelaznih rješenja bile su amfibijske puške ASM-DT i ADS. U početku je zamisao kod oba projekta bila u stvaranju oružja koje može rabiti dvije vrste streljiva – podvodno streljivo kakvo rabi APS (uključujući i njezin spremnik za streljivo), te standardni puščani metak 5,45x39 mm (uključujući i standardni okvir za streljivo na Kalašnjikovu AK-74). Pomoću posebnog adaptera bilo je dovoljno samo zamijeniti spremnik sa streljivom i puška bi bila spremna za podvodno ili kopneno gađanje. Nakon relativno dugog ispitivanja oba projekta od ove se koncepcije odustalo, vjerojatno zbog niza poteškoća koje su se pokazale u praktičnoj primjeni tog oružja. Daljnji razvoj usmjerio se na stvaranje jedinstvenog streljiva koje bi moglo biti podjednako učinkovito kako pod vodom, tako i na kopnu.

ODGOVOR NA SPP-1

Slično naoružanje razvijano je i u zapadnim zemljama, pri čemu je danas nešto poznatiji podvodni pištolj Heckler & Koch P11 koji ispaljuje potkalibrne čelične projektile na učinkoviti domet do 15 m (ovisno o dubini ronjenja). H&K P11 razvijen je 70-ih godina prošlog stoljeća kao svojevrsni odgovor na sovjetski SPP-1 i namijenjen je osobnoj zaštiti podvodnih diverzanata i drugih borbenih ronilaca. Oružje je kontejnerskog tipa, a sastoji se od 5 cijevi s umetnutim potkalibrnim projektlima, zajedno s potisnim punjenjem, objedinjenim u zajednički bubanj. Svaka cijev je samostalna i hermetički zatvorena. Kada se ispalili svih 5 projektila, svaki iz zasebne cijevi, cijeli kontejner s 5 cijevi skida se i zamjenjuje novim. Nema sumnje da će i dogledno vrijeme biti nastavljen razvoj ovog oružja kao i "amfibijskog" naoružanja za dvojnuporabu kako pod vodom, tako i na suhom. U razvoju se teži povećanju njegova dometa (osobito podvodnog), jednako učinkovitosti pod vodom i na suhom, te smanjivanju ukupnih gabarita. ■

Pukovnik Errhamani, korveta klase Descubierta izgrađena u Španjolskoj početkom 80-ih i danas je aktivna, ali za marokansku mornaricu ima povijesnu važnost kao njihovo prvo oceanski sposobno plovilo

Igor SPICIJARIĆ

VOJSKE SVIJETA

Foto: US Navy

DOGAĐANJA UZ UPRAVO ZAVRŠENI
PROGRAM NABAVE TRIJU FREGATA KLAS
SIGMA I SKORI ULAZAK U SLUŽBU FREGATE
FREMM PROMOVIRALA SU POVRŠINSKE
SNAGE MKRM U POMORSKU SILU SPOSOBN
ZA IZLAZAK DUBOKO U ATLANTIK

RATNA MORNARICA KRALJEVINE MAROKO

VOJSKE SVIJETA

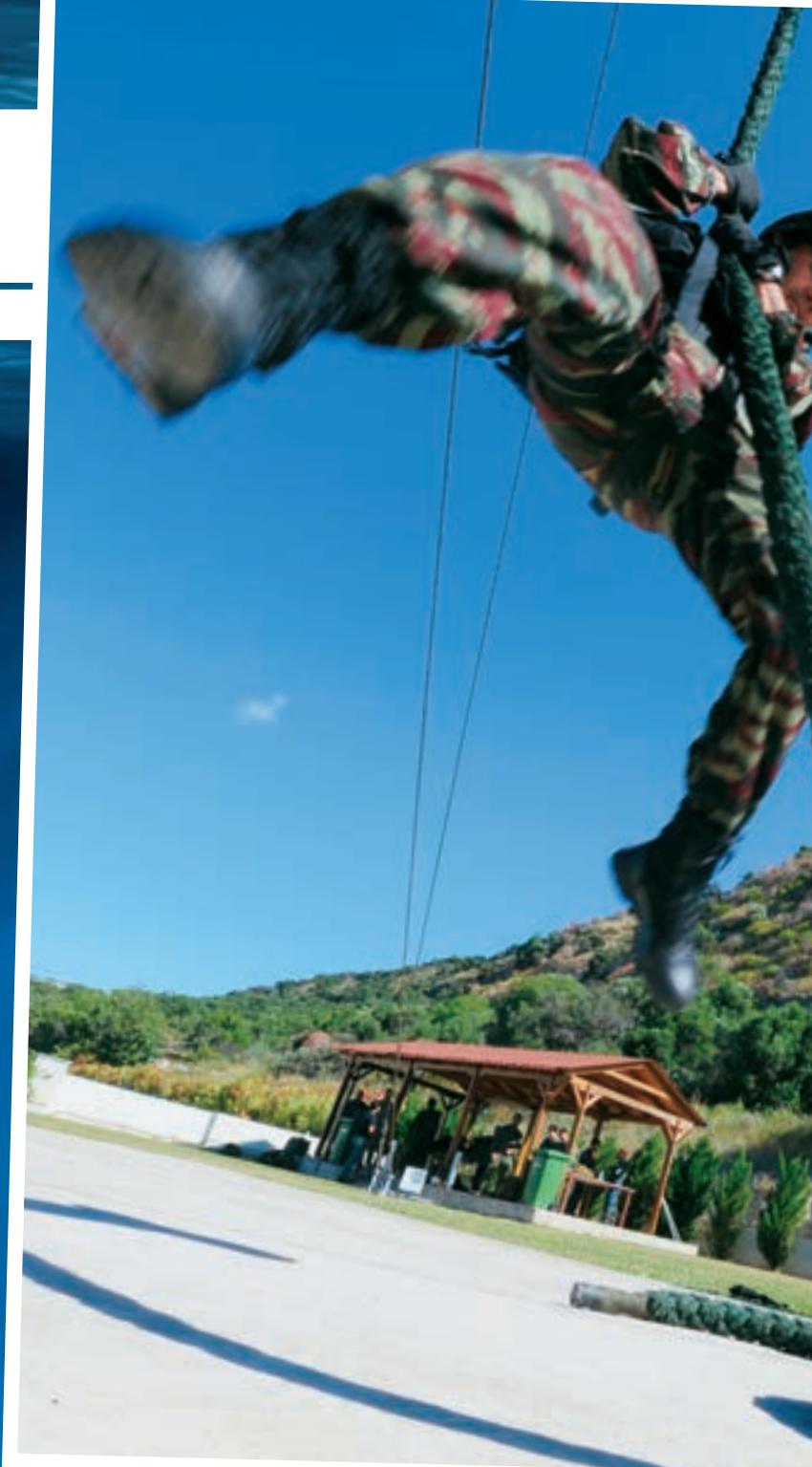
Osnovna zadaća Ratne mornarice Kraljevine Maroko (MKRM) je zaštita teritorijalnih voda i suvereniteta zemlje te kontrola i zaštita nacionalnih interesa na više od 272 100 km² na kojima se prostire marokanski EEZ (Isključivi gospodarski pojas). Geografski je Maroko pozicioniran na vrlo osjetljivom mjestu, na samom sjeverozapadnom rubu afričkog kontinenta i svojim obalama izlazi na Atlantski ocean i Sredozemno more. Obalna crta matičnog teritorija dugačka je ukupno 1835 km i Gibraltarski tjesnac je dijeli na atlantski i mediteranski dio. Obalnoj crti matičnog teritorija treba pridodati i 1110 km obalne crte u Zapadnoj Sahari, koja se nalazi pod administrativnom upravom Vlade u Rabatu još od 1975. godine. Tako zapravo MKRM ima zadaću zaštite ukupno 2945 km obale.

U SJENI KOPNE NE VOJSKE

Prema dostupnim podacima snaga mornarice procjenjuje se na 7800-8000 pripadnika. Od toga broja otprilike 2000 ljudi uključeno je u snage mornaričkog pješništva. Sjedište mornaričkog stožera nalazi se u Rabat-Saleu a flotne snage raspoređene su u pomorskim bazama u Casablanci, Al Hoceimi, Agadiru, Ksar Sghiri i Dakhli (Zapadna Sahara). Za MKRM se može reći da je godinama bila "priljepak" kopnenoj vojsci. Nakon aneksije Zapadne Sahare uslijedio je dugotrajni rat s gerilskim pokretom Polisario, koji se borio za neovisnost Zapadne Sahare, a svesrdno su ga podržavali Alžir i neke druge afričke države. Skromne mornaričke snage upotrebljavale su se tada uglavnom za ophodnju uzduž obalne crte i manju logističko-transportnu potporu kopnenim snagama. Za razliku od ostalih arapskih sjevernoafričkih zemalja koje su sedamdesetih godina prošlog stoljeća bile duboko involvirane u suradnju sa SSSR-om i Varšavskim paktom, Kraljevina Maroko ostala je povezana sa Zapadom. No ta povezanost nije rezultirala stvaranjem nekih većih i značajnijih mornaričkih efektiv. Prva veća promjena u pristupu i značenju pomorskih snaga u obrani zemlje uslijedila je 3. siječnja 1976. kad

▲
Marokanska fregata francuskog podrijetla klase Floreal Mohammed V. plovi Sredozemnim morem tijekom međunarodne vježbe Phoenix Express 08. Brod je relativno nov, ušao je u službu 2002.

▶
Pripadnik marokanske kraljevske mornarice prikazuje dio svojih vojničkih vještina na vježbi Phoenix Express 2012. u NATO-ovu vježbovnom središtu na Kreti

su marokanski ophodni čamci zaustavili sovjetski teretni brod i na njemu otkrili skriveni teret oružja, streljiva i ostale vojne opreme koji su bili namijenjeni gerilcima pokreta Polisario. SSSR je na optužbe o ilegalnoj dopremi oružja odgovorio raspoređivanjem triju ratnih brodova u tom području na što Rabat nije imao drugačijeg odgovora osim da pozove američku mornaricu da uplovi u domaće luke. Do konca siječnja 1976. brodovi US Navy uplovili su u tri marokanske luke. Već sljedećeg mjeseca u prijateljskom posjetu Maroku bila je i krstarica CG-20 Turner. Osim pomorskih aktivnosti s ciljem potpore vojnim operacijama

protiv pokreta Polisario, mornarica je u proteklim desetljećima bila involvirana i u rješavanje problema s piraterijom u pograničnom području s Mauritanijom (1979.-1981.). Uslijedio je i tzv. ribarski rat s Alžirom (1982.).

OKRET K MODERNIZACIJI

Tijekom tih događanja mornarica je raspolagala uglavnom s manjim ophodnim brodovima i bilo je očito da oni više ne mogu udovoljiti sve većim operativno – taktičkim zahtjevima. Rezultat te spoznaje bilo je okretanje nabavi modernijih i sposobnijih brodova na Zapadu. Prva ozbiljnija marokanska mornarička kupovina je

Foto: US Navy

ona iz 1982. španjolske korvete klase Descubierta (89 m duljine i 1485 tona punog deplasmana) koja je i danas u službi pod flotnim brojem 501 i imenom Pukovnik Errhamani. Za marokansku je mornaricu to bio veliki kvalitativni korak naprijed jer je dobila svoje prvo, dobro opremljeno i oceanski sposobno plovilo naoružano ASCM projektilima tipa Exocet, SAM sustavom Sea Sparrow te snažnim ASW naoružanjem. Takav trend nastavljen je tijekom osamdesetih i devedesetih godina kupovinom uglavnom novogradnji u španjolskim i francuskim brodogradilištima. Tijekom osamdesetih i devedesetih godina

najviše je kupovala ophodne brodove ali je jačala i svoju amfibijsko-transportnu komponentu. Kao posebnu zanimljivost treba istaknuti činjenicu da se mornarica nikada nije odlučila stvarati svoju stratešku komponentu tj. podmorničarske snage. Upravo zbog toga već i površnja analiza flotnih snaga pokazuje njezino izrazito ASW (protupodmorničko) usmjerenje. Proces kontinuiranih nabava i modernizacije flotnih snaga proširio se u posljednjih desetak godina također na nizozemske, danske i francuske mornaričke projekte. Rezultat takvih promišljanja je tehnički vrlo moderna a operativno prilično uravnotežena ali u prvom redu površinska sila.

FREGATE SIGMA

Marokanska Kraljevska mornarica može se pohvaliti velikom i snažnom ali isključivo površinskom flotom. U ovom trenutku njome dominiraju tri moderne fregate klase SIGMA (Ship Integrated Geometrical Modularity Approach). Riječ je o dvjema fregatama klase SIGMA 9813 (614 Sultan Moulay Ismail i 615 Allal Ben Abdellah) duljine 98 i širine 13 m te modificiranoj inačici SIGMA 10513 (613 Tarik ben Ziyad) duljine 105, širine 13 m. Fregate je izgradilo brodogradilište u nizozemskom Vlissingenu koje je član Damen Schelde Naval Shipbuilding (DSNS) grupacije. Brodovi su dostavljeni tijekom 2011. i 2012. Fregate SIGMA 9813 odlikuju se punim deplasmanom od 2075 t i dvomotornom SEMT-Pielstick 20PA6B STC propulzijom. Doplov im iznosi 4800 Nm pri 14 čv te maksimalnih 26 čv. Fregate su vrlo dobro opremljene a to se prije svega odnosi na THALES-ov TACTICOS borbeni sustav, THALES SMART-S Mk.2 3D nadzorni radar (zahvat ciljeva više od 250 km), THALES LIROD Mk.2 3D radarsko/optronički sustav za nadzor paljbe te THALES KINGKLIP trupno montirani sonar. Fregate su građene kao modularni ratni brodovi opće namjene i sukladno toj koncepciji osposobljene su za protupovršinsku/protubrodsku, protupodmorničku i protuzračnu borbu. Njihov "oružni paket" opreme sastoji se od 4-8 ASCM projektila MBDA Exocet MM40, okomitog lansirnog sustava MBDA MICA za PZO borbu, jednog Oto Melara 76/62 Super Rapid glavnog topa dvostruke namjene,

Foto: US AFRICOM

Mornar britanske ratne mornarice s palube fregate HMS Argyll promatra (F231) marokanski ophodni brod novije generacije Bir Anzarane. Fotografija je snimljena u ožujku ove godine tijekom vježbe Saharan Express 2013

dviju teških strojica kalibra 20 mm te dvama torpednim sustavima B515 namijenjenim za torpeda tipa EuroTorp A244/S Mod3. Brodski hangar može primiti helikopter do 5 t mase. Posadu čini 90 članova. Inačica 10513 razlikuje se od inačice 9813 za jednu dodatnu sekciju trupa i primjereno tome istiskuje 2335 tona na punom deplasmanu. Ostale karakteristike su identične kao i za kraću, 98-metarsku inačicu.

AKVIZICIJE IZ FRANCUSKE

U operativnoj službi MKRM nalaze se i dvije fregate francuskog podrijetla klase Floreal. Fregate 611 Mohammad V. i 612 Hassan II. dobile su imena po bivšim marokanskim kraljevima. Riječ je o raketnim brodovima, građenim u

MOŽDA I PODMORNICA?

U medijima koji se bave namjenskom industrijom sve su učestalije špekulacije koje spominju ozbiljne marokanske želje za nabavom i druge fregate klase FREMM. No još zanimljivija činjenica jest da je početkom srpnja 2013. zamjenik ruskog Rosoboronexporta Viktor Komardin potvrdio da će Rusija i službeno ponuditi na marokanskom međunarodnom tenderu (o kojem se u međunarodnim mornaričkim krugovima naveliko priča) prodaju svog podmorničkog projekta AMUR 1650, tj. izvozu inačicu podmornice klase "Lada". Koliko je do sada poznato MKRM je neformalno izrazila interes za nabavom najmanje jedne a po mogućnosti i u ovisnosti o konačnoj cijeni i kreditnim uvjetima i druge podmornice. Razni vojni portali, uključujući i one službene prenijeli su vijest da je Moskva spremna ponuditi podmornicu AMUR 1650 po cijeni od 330 – 350 milijuna dolara. Isto tako, poznato je da su u "igri" još i Njemačka sa svojim pouzdanim ali moderniziranim projektom podmornice Type 209, te združeni rusko-talijanski konzorcij koji nudi projekt podmornice S-1000. Očekuje se da bi marokanski međunarodni tender (natječaj) za nabavu podmornica mogao premašiti iznos od milijarde dolara.

VOJSKE SVIJETA

francuskom brodogradilištu Chantiers de l'Atlantique u Saint Nazaireu. U službu su ušle 2002. i 2003. Plovne su to jedinice od 2600 t standardnog i 2960 t punog deplasmna. Dugačke su gotovo 94 m a široke 14 m. Četiri dizelska SEMT Pielstick 6PA6 L280 motora pogone ih do maksimalnih 20 čv uz doplov od 13 000 Nm uz brzinu od 12 čv. Kao tipični predstavnik francuskih "stražarskih" fregata starije generacije, ova je klasa naoružana s dva lansera ASCM projektila Exocet MM38, topom CADAM DP kalibra 100 mm te dva F2 20-milimetarska topa. Njihovu ASW komponentu nadopunjuje krmena sletna paluba i brodski hangar namijenjen za smještaj ASW helikoptera tipa Panther. Kategoriju većih plovnih jedinica zaključuje već prije spomenuta korveta španjolske klase Descubireta, 501 Pukovnik Errhamani.

MNOŠTVO OPHODNIH BRODOVA

Ono što MKRM čini vrlo fleksibilnom i operativno sposobnom pomorskom silom jest posjedovanje prilično velikog broja OPV i ophodnih brodova novije generacije. Sposobni su za nadzor i zaštitu EEZ-a, suzbijanje nedopuštenih ribarskih aktivnosti, šverca oružja, ljudi i narkotika a neke su klase među njima osposobljene i za ograničenu provedbu protupovršinskog (ASuW) i protupodmorničkog ratovanja (ASW). Među njima se posebno ističu četiri broda klase OPV-70. Prvi, 341 Bir Anzarane, dostavljen je tijekom 2011. Ostala tri su u gradnji ili u završnoj fazi opremanja u francuskom brodogradilištu u Lorientu i bit će dostavljeni tijekom razdoblja 2013. - 2014. Njima također treba pribrojiti i pet plovnih jedinica nešto starije klase

Fregata klase FREMM Mohammed VI. snimljena na svečanosti porinuća u rujnu 2011. Trebala bi biti dostavljena Maroku do kraja ove godine i svakako postati najmoderniji i najatraktivniji brod njihove ratne mornarice

Još 2008. započeta je gradnja nove pomorske baze kod Ksar Sghira

Boarding tim iz marokanskog mornaričkog helikoptera Eurocopter AS565 MA Panther "zauzima" grčki brod Aris na vježbi Phoenix Express 12

OPV-64 (318 Raïs Bargach, 319 Raïs Britel, 320 Raïs Charkaoui, 321 Raïs Maaninou i 322 Raïs Al Mounastiri) koji su ušli u službu od 1995. do 1997. Zanimljiv je podatak da je mornarica u razdoblju 1987.-1990. od danskog brodogradilišta u Frederikshavenu kupila četiri ophodna broda klase Osprey 55 (308 El Lahiq ; 309 El Tawfiq ; 316 El Hamiss i 317 El Karib). Osim Maroku, još dvije plovne jedinice ove klase prodane su Grčkoj ratnoj mornarici. Riječ je o odličnim ophodnim brodovima deplasmna 570 t, s provjerenom njemačkom 2 x MTU 16V 1163 TB63 dizelskom propulzijom (integrirana s KAMEWA propelerima) koja im uz 25 čv maksimalne brzine omogućava i doplov više od 2800 Nm pri brzini od 12 čv. Osim što su vrlo pogodni za ophodne zadatke i nadzor EEZ-a, značajno je da su bili dostavljeni s predinstaliranim sustavom koji omogućava brodsku uporabu četiri ASCM projektila tipa Harpoon. Flotnu grupu ophodnih obalnih brodova upotpunjavaju još i klasa Lazaga (4 plovne jedinice flotnih oznaka 304 -307 nabavljenih 1981./82.); klasa Cormoran (6 plovnih jedinica flotnih oznaka 310 -315 nabavljenih 1988/89.) te dva patrolca klase PR-72 (302 Okba i 303 Triki) koji datiraju iz 1975. i 1976.

AMFIBIJSKO-TRANSPORTNE SNAGE

Ozbiljniji amfibijsko-transportni kapaciteti MKRM organizirani su prvi put 1994. godine kada je u SAD-u kupljen jedan rashodovani brod klase Newport koji je dobio ime Sidi Mohammed Ben Abdallah i flotni broj

407. Bio je generalno obnovljen 1995. u Španjolskoj. Trenutačno je povučen u pričuvi i veliko je pitanje hoće li mornarica ulagati veća sredstva u njegovu modernizaciju. Brod je naime 6. prosinca 2005. u vodama 60 Nm sjeverno od mjesta Aguadille na Puerto Ricu doživio prodor mora pa ga je od potapanja morala spašavati američka Obalna straža (USCG). Današnje amfibijsko-transportne snage čine tri plovne jedinice klase Batral; 402 Daoud Ben Aicha, 403 Ahmed Es Skali i 404 Abou Abdallah El Ayachi. Ovi 80 m dugački brodovi istiskuju 1350 t na punom deplasmnu i sposobni su ekonomskom brzinom od 13 čv prevaliti 4500 Nm. Brodovi su opremljeni krmenom sletnom palubom za helikoptere srednje veličine. Brodovi ove francuske BTL klase (Bâtiment de Transport Léger) originalno su bili konstruirani za smještaj i transport interventnih postrojbi francuske vojske (sastava 5 časnika + 15 dočasnika +118 vojnika). Uz francusku i marokansku mornaricu rabe ih još i RM Čilea, Obale Bjelokosti i Gabona. Isto tako, kao svojevrсни raritet za afričke a posebno za arapske mornarice treba napomenuti da se mornarica koristi i s dva broda na zračnom jastuku (hoverkrafta) tipa Grifon 500 TD. U sastavu flote nalazi se također i veći broj različitih neborbenih i pomoćnih plovila različitog tipa i namjene. U sastavu MKRM je, kako je to i prije bilo napomenuto i mornaričko pješništvo. Premda se podaci razlikuju od izvora do izvora, može se razabrati da je riječ o 1500-2000 pripadnika raspoređenih u tri bojne (svaka bojna

Foto: DCNS

sastoji se od tri pješačke satnije i jedne satnije namijenjene za specijalna djelovanja). Otvoreni izvori tvrde da su snage pomorskog pješastva MKRM raspoređene u Agadiru, Al Hoceimu, Dakhli i Casablanci. Mornaričko zrakoplovstvo za svoje potrebe nadzora akvatorija upotrebljava 14 zrakoplova tipa Britten-Norman Defender ZH002 (koji se operativno nalaze pod RZ) i tri helikoptera tipa Eurocopter AS 565 MB Panther.

KUPNJA FREMM-a

Trenutačno najveći, najvažniji i svakako najskuplji pojedinačni program vezan za modernizaciju i nabave MKRM odnosi se na nabavu jedne od najmodernijih fregata francusko-talijanske klase FREMM (Frégate multi-mission). Međunarodnim ugovorom potpisanim 18. travnja 2008. Vlada u Rabatu naručila je od francuskog brodograđevnog koncerna DCNS, za cijenu od 676 milijuna dolara protupodmorničku inačicu (ASW) ove klase. Fregata je izgrađena u DCNS-ovu

brodogradilištu u Lorientu gdje je pri porinuću u rujnu 2011. dobila flotni broj 701 i ime po marokanskom kralju Mohammedu VI. Fregata je 17. travnja 2013. započela program probnih plovidbi i testiranja na moru te završnog opremanja. Prema službenim izjavama iz DCNS-a fregata će biti dostavljena naručitelju do konca 2013. godine. Istodobno s testnim plovidbama u tijeku je i završna faza obuke marokanske posade, koja je najvećim dijelom do sada bila provedena i na simulatorima u Lorientu. Kod FREMM fregate mornarica se između AAW (protuzračne inačice), GP (general purpose – opća namjena) opredijelila za ASW (protupodmorničku) inačicu. Premda se po vanjskim gabaritima (duljina 143, širina 20 i gaz 5 m) neće razlikovati od francuske ASW inačice, što znači uporabu CODLOG propulzije, punog deplasmana 6700 tona, vršne brzine oko 27-28 čv te doplova oko 6500-7000 Nm pri ekonomskim brzinama 12-14 čv. Ono po čemu će se marokanska fregata razlikovati od

Foto: Damen Shipyards Group

Fregata Tarik ben Ziyad prvo je od tri marokanska moderna plovila klase SIGMA (Ship Integrated Geometrical Modularity Approach) koje je ratna mornarica nabavila tijekom 2011. i 2012. iz Nizozemske

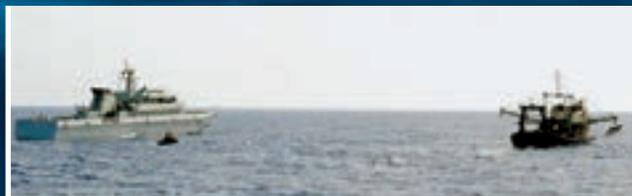

Foto: US AFRICOM

Ophodni brod Rais Charkaoui tijekom vježbe u vodama kod Casablance, u kojoj je sudjelovao i brod američke obalne straže USCGC Legare

francuske ili talijanskih inačica jest prije svega odabir oružja i njima pridodanih senzora kao i po stupnju automatizacije sustava. Odnosi se to na radarski sustav i sustave za nadzor paljbe. Ono što je gotovo sigurno jest da će marokanska fregata kao ASCM projektile dobiti Exocete MM40 Block III. Budući da Mohammad VI. sigurno neće dobiti krstareće projektile SCALP Naval, bar ne u dogledno vrijeme, zanimljivim ostaje pitanje čime će biti napunjen VLS Sylver A70, koji inače služi za smještaj SCALP Naval projektila.

NOVI PROJEKTILI I BAZA

Događanja uz upravo završeni program nabave triju fregata klase SIGMA i skori ulazak u službu fregate FREMM promoviralo je površinske snage MKRM u pomorsku silu sposobnu za izlazak duboko u Atlantik ali isto tako u iznimno respektibilne obalne snage, itekako sposobne za zaštitu teritorijalnih voda i zaštitu nacionalnih interesa u EEZ, s obje strane Gibraltarskog tjesnaca. U trenutačnom paketu, tj. programu modernizacije snaga MKRM svakako treba spomenuti prijam ASCM projektila Exocet MM40 Block III, te MBDA-ovih PZO projektila Aster 15, namijenjenih za VLS na fregati FREMM. Svakako treba spomenuti i nove mornaričke helikoptere koji će biti dostavljeni za službu na Mohammedu VI. Ovo je tek najvažniji dio, najzanimljivijih i najskupljih akvizicija. Treba naglasiti činjenicu da je 2008. započeta gradnja nove pomorske baze kod Ksar Sghira, smještenoj između Ceute i Tangera, nasuprot španjolske Tanfeu, najužem dijelu Gibraltara. U gradnju i opremanje pomorske baze uloženo je oko 200 milijuna dolara. Baza je formalno dovršena i predana na uporabu MKRM 2010. ali se naravno, još uvijek nadograđuje i oprema. Sposobna je za prijam, zaštitu i logističku opskrbu svih plovnih jedinica kojima mornarica trenutačno raspolaže ili kojima će uskoro raspolagati. ■

FINANCIRANJE SUSTAVA OBRANE

Prema službenim podacima SIPRI-ja, od 2000. do 2012. udio vojnog proračuna u nacionalnom BDP Kraljevine Maroko iznosio je od minimalnih 2,3 % (2000.) do 3,5 % (2010. i 2012.). Izraženo u iznosima potrošenih milijardi dolara, marokanski vojni proračun izgledao je ovako: 2000. – 0,859 mlrd dolara, 2001. – 1,470 mlrd; 2002. – 1,475 mlrd; 2003. – 1,819 mlrd; 2004. – 1,938 mlrd; 2005. – 2,030 mlrd; 2006. – 2,134 mlrd; 2007. – 2,408 mlrd; 2008. – 2,945 mlrd; 2009. – 3,055 mlrd; 2010. – 3,161 mlrd; 2011. – 3,343 mlrd; 2012. – 3,402 mlrd.

BAE Systems i Northrop Grumman ujedinili su se kako bi konstruirali GCV - kopneno borbeno vozilo. Tvrtke s ponosom tvrde da će GCV nuditi pravu zaštitu, mobilnost i svestranost, kako bi najbolje služili američkim vojnicima. Možda je i najzanimljivije što će GCV moći biti znatno štedljiviji i ekološki prihvatljiviji od aktualnih oklopnih vozila (slika dolje)

VOJNA VOZILA

Foto: BAE Systems

TREND RAZVOJA EKOLOŠKI PRIHVATLJIVIH VOZILA NIJE MIMOŠAO NI VOJSKE. TU SE, KAO PRVI KORAK, EKSPERIMENTIRA S HIBRIDNIM POGONSKIM SUSTAVIMA KOJI BI TREBALI SMANJITI EMISIJU UGLJIKOVA DIOKSIDA

ZELENA VOZILA

Performanse hibridnih vozila mogu biti bolje u nekim aspektima od performansi klasičnih vozila pokretanih motorom s unutarnjim izgaranjem

Toma VLAŠIĆ

Hibridna pogonska tehnologija nije osobita novost, već se dugo eksperimentira s kombinacijom motora s unutarnjim izgaranjem i elektromotora za pogon raznih vrsta vozila. U toj je kombinaciji problem u električnom pogonu, odnosno u bateriji kao izvoru energije za pokretanje elektromotora. Današnje, a i starije, tehnologije baterija zahtijevaju puno prostora, imaju veliku masu i ograničen kapacitet. Sve to je realno gledajući znatno otežalo razvoj vozila s električnim pogonom jer se, zasad, s benzinskim ili dizelskim motorima ostvaruju bolji učinci uz manja ulaganja.

DEFINIRANJE HIBRIDA

Postoje raznovrsna mišljenja što je to hibridno vozilo (HV), odnosno vozilo pogonjeno hibridnim pogonskim sustavom. Neki smatraju da je to vozilo pokretano ili motorom s unutarnjim izgaranjem (SUI) preko klasične transmisije te dodani elektromotor koji se napaja iz baterija i nezavisno od klasičnog motora također pokreće vozilo. Takav se pristup obično naziva paralelni.

Neki pak smatraju da je HV ono koje rabi klasični motor s unutarnjim izgaranjem koji nije izravno mehanički vezan na pogonske kotače već služi za pokretanje generatora. On onda puni baterije i osigurava električnu ener-

giju koja pokreće elektromotore na pogonskim kotačima. Takav je pristup poznat i kao serijski.

Performanse HV-a mogu biti bolje u nekim aspektima od performansi klasičnih vozila pokretanih motorom s unutarnjim izgaranjem. Na testiranjima su pokazala bolje ubrzanje i tiši rad te bolju iskoristivost goriva. Jedna od njihovih najvećih prednosti jest mogućnost konzerviranja energije tj. spremanja u punjive baterije. Tako spremljena električna energija omogućava tihi rad npr. nadzornih sustava u izvidničkom HV bez uključivanja klasičnog, bučnog, motora SUI. Istraživači koji rade na razvoju oružja izravne energije upravo HV vide kao dobru platformu za prihvat takvog oružja u budućnosti, i to ponajprije zbog već instaliranih baterija i elektrogenatora.

RAZNA RJEŠENJA

Više proizvođača u SAD-u i Europi počeli su s razvojnim programima vojnih hibridnih vozila. Početni razvojni program američke tvrtke General Dynamics Land Systems (GDLS) iz 2006. i 2007. dao je vrijedne početne podatke. Oklopno HV pogonske konfiguracije 8x8 pokretao je dizelski motor snage 536 KS uz elektromotor koji može kratkotrajno ukupnu snagu povećati na 850 KS. Pogonski

elektromotori su postavljeni u posebna kućišta i dio su hibridnog pogonskog sustava. Britanski BAE Systems je pokrenuo program MSV (Manoeuvre Sustainment Vehicle) godine 2007. MSV je bio zamišljen da ponudi HV kao budući američki višenamjenski kamion. Iskustva iz programa MSV primijenjena su u novom programu BAE Systemsa pod nazivom HED (Hybrid Electric Drive). BAE Systems i američki Northrop Grumann surađuju na razvoju HV u sklopu programa razvoja novog borbenog oklopnog vozila GCV (Ground Combat Vehicle) za potrebe američke vojske. GCV je zamišljen kao zamjena za sadašnje borbeno vozilo pješastva M2 Bradley. Iako je u međuvremenu BAE Systems dobio ugovore za generalni remont više stotina Bradleya, rad na GCV-u se nastavlja. Američka kopnena vojska (US Army) ne želi da GCV bude samo modernizirani Bradley već potpuno novo vozilo. Temeljni zahtjevi koje se postavljaju pred GCV su bolja sposobnost preživljavanja i bolja pokretljivost u odnosu na Bradley. Sposobnost preživljavanja planira se postići boljom konstrukcijom, boljom oklopnom zaštitom a pokretljivost ugradnjom modernog hibridnog pogonskog sustava. Električni bi dio bio zadužen za vožnju pri malim brzinama. Povećani zahtjevi za ugradnjom razne elektroničke opreme također govore u prilog hibridnog sustava koji u startu osigurava znatno više električne energije potrebne za napajanje računala, radiouređaja, senzora i ostale nužne opreme suvremenog borbenog vozila.

HIBRIDNI KAMIONI

Tvrtka Oshkosh ima veliko iskustvo u razvoju vozila za teške uvjete eksploatacije, pa je bio očekivan razvojni smjer prema hibridnim kamionima. Prvi prototipovi su realizirani kao vojni kamioni, no tvrtka planira iskustva i tehnologije primijeniti i na civilnom dijelu proizvodnog programa, kamionima za teške uvjete eksploatacije.

BAE SYSTEMS - HIBRIDNI ELEKTRIČNI GCV

ZAŠTITA

- Fleksibilni paket s 3 do 4 tone oklopa više
- Tiši zvuk kod operativnog stanja

EFIKASNOST

- 10-20% smanjene potrošnje goriva

ISPLATIVOST

- Do 20% manjih troškova za gorivo
- Manje dijelova i radnih sati za održavanje
- Manja cijena tijekom uporabnog vijeka vozila

POKRETLJIVOST

- Brzo postizanje velikog zakretnog momenta
- Laganija vožnja pri manjim brzinama u svrhu potpore vojniku na zemlji

SNAGA

- Broj konjskih snaga =1500
- Raspoloživih 1 100 kW električne energije

POTROŠNJA GORIVA (180 DANA BORBENOG DJELOVANJA)

POTROŠNJA GORIVA U NEUTRALNOJ BRZINI (LERU)

UBRZANJE (0-32 KM/H)

VOJNA VOZILA

Prvi prototip HV-a u izvedbi Oshkoha je kamion HEMTT A3, a za njega su razvili poseban hibridni dizelsko-električni pogonski sustav ProPulse. Tvrtka navodi da on smanjuje potrošnju goriva za 20% i više, ovisno o zahtjevima zadaće i operativnom okruženju. HEMTT A3 je opremljen i naprednim nezavisnom ovjesom koji omogućava stalni kontakt kotača s podlogom, čak i na teškim terenima. U kombinaciji s elektromotorima koji pokreću kotače može osigurati snagu i okretni moment ondje gdje su najpotrebniji u danom trenutku.

HEMTT A3 ima i ovjes koji se može podešavati po visini što dodatno olakšava utovar i istovar tereta. Pokreće ga dizelski motor Cummins ISL snage 400 KS i generator Marathon od 305 kW. Pogonski sustav (motor, generator i sustav za punjenje) može se zamijeniti za 30 minuta, a ugrađeni su napredni dijagnostički alati koji olakšavaju održavanje u terenskim uvjetima.

Pogonski sustav ProPulse smanjuje potrošnju goriva za 40% u vožnji po teškom terenu. Time se smanjuje i potrebno gorivo koje treba osigurati za vozila. Ugrađeni generator zamišljen je da osigura potrebnu električnu energiju i vanjskim potrošačima, a dimenzioniran je za napajanje terenske bolnice, zapovjednog mjesta ili aerodroma.

ProPulse rabi posebno dizajniran serijski hibridni sustav kako bi se pojednostavio prijenos snage na kotače. Snaga se prenosi žicom u obliku električne energije, od generatora do elektromotora koji pokreću kotače. Mjenjač i pogonska osovina uopće nisu ugrađeni, nema mehaničke veze između motora i kotača. Razvijen je i sustav

Hibridni kamion Oshkosh HEMTT A3 tijekom testiranja. Na ovaj kamion ugrađen je oružni sustav Phalanx, ovom prilikom testiran na vojnom poligonu Yuma u Arizoni. Samo vozilo je na drugom poligonu Aberdeen u Marylandu prešlo više od 32 000 kilometara zbog provjere performansi i izdržljivosti

General Dynamicsov demonstrator, električni AHED (Advanced Hybrid Electric Drive), od dvadeset tona, s pogonom na osam kotača (slika dolje)

regenerativnog kočenja koji sprema energiju oslobođenju kočenjem za kasniju uporabu.

AMERIČKI PROGRAMI

Američka tvrtka GDLS u suradnji s AM General investirala je u razvoj

novog hibridnog pogonskog sustava za konceptno vozilo AGMV (Advanced Ground Mobility Vehicle). Vozilo ima nakošenu karoseriju za bolju zaštitu od mina. Teško je od 6,3 do 7,2 tone, ovisno o količini oklopa, nosivosti je 2,2 tone te se može pre-

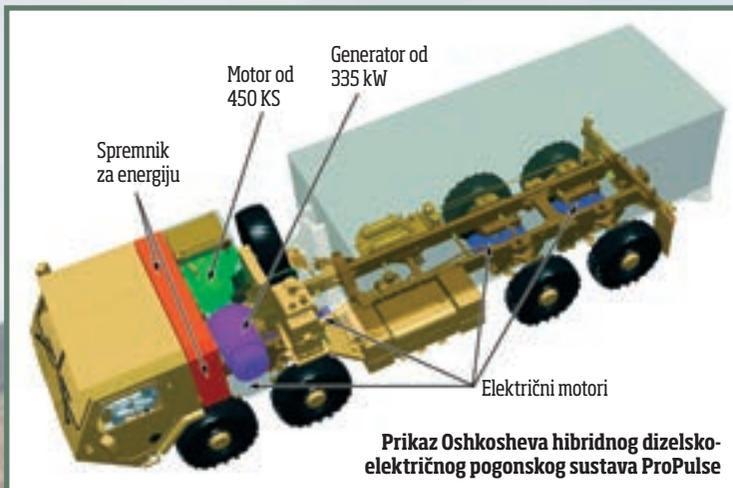

Foto: General Dynamics

Hibridno vozilo RST-V (Reconnaissance, Surveillance, Targeting Vehicle), iako naizgled "civilno", trebalo je imati izražene C3 kapacitete, a isto tako biti sposobno za prikradanje i samoobranu

Foto: USMC

Prikaz Oshkosheva hibridnog dizelsko-električnog pogonskog sustava ProPulse

voziti helikopterima CH-53 i CH-47. Ima prilagodljivi ovjes koji može mijenjati visinu vozila što olakšava transport letjelicama i brodovima ali i omogućava lakše svladavanje teških terena. Razvija najveću brzinu od 112 km/h i ima doseg od

oko 640 km s punim spremnikom goriva. Može primiti sedam osoba, a uz osnovnu može se proizvesti u još pet raznih inačica.

Snažan poticaj razvoju HV dao je program Future Combat Systems (FCS) američke vojske. U razvoju

vozila u sklopu programa su ozbiljno prionuli razmatranju potreba uvjeta i mogućnosti primjene nove generacije hibridnog pogona. Razmatrani su problemi prostora, potrošnja energije za primarne i sekundarne korisnike, nadzorni sustavi, konzerviranje energije, hlađenje, filtriranje zraka, i ostali sustavi bitni za učinkovit rad vozila.

Sličan program pokrenuo je i američki marinski korpus (USMC), nazvan je Shadow a cilj mu je bio razviti hibridno izvidničko vozilo RST-V. U razvoju su sudjelovali i tvrtka GDLS te DARPA i dva istraživačka laboratorija, mornarički (ONR) i marinski (Marine Corps Warfighting Laboratory).

RST-V je lako izvidničko vozilo s hibridnim pogonskim sustavom kod kojeg su posebnu pozornost konstruktori posvetili smanjenju zamjetljivosti i sposobnosti preživljavanja. Vozilo je zamišljeno kao višenamjensko za obavljanje raznih zadaća. Pogoni ga turbodizelski motor Detroit Diesel DI-4V s izravnim common rail ubrizgavanjem goriva i među hladnjakom zraka. Motor pogoni generator Magnet Motors snage 110 kW koji snage predaje na četiri elektromotora snage 50 kW koji su smještene u naplatke kotača. Instalirane su i punjive litij ionske baterije snage 20 kWh.

Tijekom testova RST-V je postigao najveću brzinu od 112 km/h i doseg od 758 km s 95 litara goriva pri stalnoj brzini od 50 km/h. Uporabom samo baterija za napajanje elektromotora ostvaren je doseg od 32 km.

SKUPLJA OD KLASIČNIH

Britanska je tvrtka QinetiQ razvila kamion HED (Hybrid Electric Drive) pogonske konfiguracije 6x6 i mase 18 tona. Program je bio istraživačko-razvojni i rađen u suradnji s britanskim Ministarstvom obrane. Program HED je poslužio za skupljanje iskustava s hibridnim pogonom i procjenu stvarnih mogućnosti. HED je napredan dizajn s elektromotorima smještenim u naplatke kotača. Elektromotori su naprednog dizajna, velike učinkovitosti i pružaju dobre performanse. Dosadašnja iskustva pokazuju da će budućnost HV ovisiti o dostupnim financijama, jer su takva vozila skuplja od klasičnih, te od traženih mogućnosti, odnosno trebaju li korisniku mogućnosti koje takvo vozilo nudi. No smanjenje potrošnje goriva, a time i smanjeno onečišćenje okoliša čine hibridna vozila zanimljivom ekološkom alternativom. ■

Hibridni kamion BAE Systemsa MSV, koji je planirano poslužio za razvoj budućih programa hibridnih vozila

Civilna i vojna inačica QinetiQova kamiona korištenog u sklopu razvoja HED tehnologije

Utvrda Alamo danas je možda i globalni simbol hrabrog otpora nadmoćnijem neprijatelju. Unatoč pobjedi, meksički političar i vojskovođa Santa Anna nikad nije uspio ostvariti svoje ciljeve

PODLISTAK

MEKSIČKO STOLJEĆE R

RATNA POVIJEST
LATINSKE AMERIKE

POVIJEST MEKSIKA U XIX. STOLJEĆU TOLIKO JE ISPREPLETENATA RATOVIMA, REVOLUCIJAMA, POBUNAMA I ORUŽANIM SUKOBIMA SVIH VRSTA, DA SE MOŽE GOVORITI O NJIHOVU KONTINUITETU, TU I TAMO PREKINUTOM RAZDOBLJIMA KRAĆEG ILI DUŽEG MIRA

Foto: TSLA

Američke postrojbe u rujnu 1847. ušle su u Mexico City, slika iz knjige "Povijest Meksika i Meksički rat u slikama" izdane 1848. godine

Iako velikim dijelom Meksiko pripada Sjevernoj Americi, po svom povijesnom razvoju, stanovništvu i kolonijalnoj pripadnosti gotovo u potpunosti slijedi sudbinu većine zemalja na području Srednje Amerike i sjevernog dijela Južne Amerike. Nakon što se Meksiko oslobodio španjolskog kolonijalizma 1821., tijekom Meksičkog rata za neovisnost 1810. – 1821. stvorena je republika. No nastavljeno je dugotrajno razdoblje unutarnjih previranja i borbe za vlast koja je trajala do 1857. U međuvremenu dolazi do pobune naseljenika u Teksasu (koji je početkom XIX. stoljeća bio sastavni dio Meksika) 1835. uz veliku potporu SAD-a. Nakon oružanog sukoba kod Gonzalesa započinje Teksaska revolucija tijekom koje teksaški separatisti u nekoliko bitaka pobjeđuju meksičku vojsku. Poneseni uspjesima na bojnopolju Teksasaši proglašavaju samostalnu republiku, što je potaknulo tadašnjeg predsjednika (bolje rečeno diktatora) Meksika, generala Antonia Lópeza de Santa Annu da osobno poduzme vojnu kampanju kako bi ugušio pobunu u Teksasu.

HEROJSKI ALAMO

U početku su Meksikanci imali prilično uspjeha porazivši sva uporišta doseljenika u Meksičkom zaljevu, uključujući i čuvenu utvrđenu misiju Alamo. No upravo je herojska obrana Alama bila prekretnica koja je potaknula američke doseljenike na organiziraniji i znatno učinkovitiji otpor Meksikancima. Na čelo teksaških snaga, u velikoj mjeri pojačanih dragovoljcima iz SAD-a, postavljen je iskusni i mudri general Sam Houston. On u početku izbjegava odlučnu bitku sa snagama Santa Anne, sve više ih namamljujući na teritorij Teksasa. Nakon što je procijenio situaciju da su Meksikanci potpuno odvojeni od svoje logističke osnove i linija opskrbe, Houston je

potukao Santa Annu u odlučujućoj bitki kod San Jacinta 21. travnja 1836. I sam general Santa Anna je zarobljen, te prisiljen potpisati mirovni sporazum u Velascu. Time je rat bio završen, a Teksas je postao neovisna država. Unatoč porazu u Teksaskoj revoluciji, Meksiko se nije namjeravao odreći Teksasa kao svog sastavnog dijela, pa već 1842. njegove postrojbe zauzimaju San Antonio i dolazi do bitke kod Dawsona u kojem su Teksasaši poraženi. Nemogućnost Teksasa za samostalnu obranu od njihova južnog susjeda ubrzala je unionističke težnje velikog broja doseljenika, predvođenih tada već iznimno popularnim i autoritativnim Samom Houstonom. Krajem prosinca 1845. Teksas postaje američka savezna država. Priključenje Teksasa SAD-u dovelo je do Američko-meksičkog rata 1846. – 1848. godine.

NOVI RAT NA RIO GRANDEU

Ratne operacije započela je meksička vojska 25. travnja 1846. napadom na američku konjaničku ophodnju sjeverno od rijeke Rio Grande, pri čemu je poginulo 16 američkih vojnika. Taj je događaj rezultirao američkom objavom rata koju je donio Kongres 13. svibnja, nakon čega su daljnje ratne operacije vođene na četiri smjera. General Zachary Taylor je na čelu ekspedicijskih snaga od oko 2400 vojnika i časnika ušao u sjeverni dio Meksika, 18. svibnja zauzeo Matamoros, a do kraja rujna i Monterrey. Istodobno su započela borbena djelovanja i u Kaliforniji u koju je ušao američki satnik John Frémont sa svojim relativno malim dragovoljačkim snagama. Uz pomoć marinaca John Drake Sloata, relativno brzo su ovladali čitavim sjevernim dijelom Kalifornije. U samo nekoliko dana osvojili su

Marinko OGOREC

RATOVA

San Francisco, Sonomu i Sacramento u kojima su naišli na oduševljeni doček, s obzirom na to da je to područje uglavnom bilo naseljeno američkim stanovništvom. U međuvremenu snage pukovnika Stephena Kearnya su do sredine kolovoza zauzele Santa Fe i gotovo cijeli prostor New Mexica, a na pacifičkoj bojišnici američke su snage nezadrživo napredovale prema jugu uz potporu moćnog topništva ratne flote koja je s mora stalno pomagala napredovanje kopnenih snaga.

POVRATAK SANTA ANNE

Tehnički i taktički daleko nadmoćnije američke snage potiskivale su meksičku vojsku na svim bojišnicama, zbog čega je došlo do unutarnjih nemira u samom Meksiku koje je general Santa Anna iskoristio za oživljavanje vlastite političke karijere, ponovno preuzevši predsjedništvo. No to je samo negativno utjecalo na motivaciju i borbeni moral meksičkih vojnika. Vojnički nadjačan i s velikim brojem okupiranih gradova Meksiko se više nije mogao braniti, a završni udarac uslijedio je nakon bitke kod Chapultepeca 12. i 13. rujna 1847. ulaskom američkih snaga u meksičku prijestolnicu Mexico City. Rat je završen mirom u Guadalupe Hidalgu 2. veljače 1848., nakon čega je Meksiko izgubio više od 1 650 000

Benito Juarez otac je današnjeg Meksika. Izbacio je kolonijaliste i proveo mnoge korisne reforme, no nakon njegove smrti situacija u zemlji se opet užarila

km² svog nekadašnjeg teritorija i sveo se na prostor manji od 800 000 km² južno do rijeke Rio Grande.

MAXIMILIAN, JUÁREZ I DÍAZ

Započinje razdoblje velikih unutarnjih nemira koji su dodatno oslabili Meksiko, pa postaje primamljivi plijen europskim kolonijalnim osvajačima. Pod izgovorom potrebe naplate dugova, Francuska je izvršila vojnu intervenciju na prostor Meksika u siječnju 1862. i nakon teških borbi, do sredine 1863. njime potpuno ovladala. Iduće godine, kako bi ojačao svoju poziciju u Europi (osobito protiv Pruske), francuski car Napoleon III. nametnuo je Meksiku carstvo, a za cara postavio austrijskog nadvojvodu Maximiliana Ferdinanda. Meksički republikanci pod vodstvom Benita Juáreza nastavili su građanski rat protiv oktroiranog cara, a nakon završetka Američkog građanskog rata, počeli su dobivati sve veću pomoć iz SAD-a. Rat protiv Maximiliana Ferdinanda završio je pobjedom ustaničkih snaga 1867. godine i uspostavljanjem republike s predsjednikom Benitom Juárezom na čelu, nakon čega je započeo proces poznat u meksičkoj povijesti pod nazivom Reforma. Osim učvršćenja državne uprave, Juárez provodi niz socijalnih reformi usmjerenih na poboljšanje općeg standarda pučanstva. U tom kontekstu posebno značenje imale su agrarne reforme, ali Juárezovom smrću 1872. i dolaskom generala Porfiria Díaza za predsjednika Meksika, ponovno je uspostavljen sustav osobne diktature, osloncem na velike posjednike, crkvu i strani kapital. Zemlja je nasilno oduzeta

Henry Arthur McArdle ovako je vidio bitku kod San Jacinta, u kojoj su se Houstoni Amerikanci osvetili za opsadu Alama. Ipak, Meksiko se ni dalje nije želio pomiriti s gubitkom Teksasa

Strijeljanje meksičkog cara Maximiliana - poznata slika realističko-impresionističkog slikara Edouarda Maneta izložena je u Kunsthalle u Mannheimu

seljacima, čime su prekinute i poništene već provedene agrarne reforme, pa se u rukama 834 kreolske obitelji našlo oko 90% obradivih površina.

Usporedno s tim Díaz je širom otvorio vrata stranim investitorima, koji su u zemlju ušli s neokolonijalističkim ambicijama. Američke kompanije postale su vlasnici 3/4 industrije i polovice svih nalazišta nafte, a eksploatacija zlata, srebra i nafte postaje vrlo intenzivna. Istodobno razvoj industrije dovodi do stvaranja gradskog proletarijata, koje uz osiromašeno seljaštvo čini najveći dio meksičkog pučanstva. Brzo i radikalno klasno raslojavanje, uzrokovano neokolonijalističkom eksploatacijom stranih investitora, uz sve izraženije unutarnje razlike, dovodi do velikih socijalnih tenzija, zbog čega, protiv Díazove diktature jačaju revolucionarne snage na čelu s Franciscom Maderom. Njegovo uhićenje 1910. izazvalo je masovni revolt koji je eskalirao u oružani ustanak i revoluciju. ■

U prošlom broju Hrvatskog vojnika objavljen je dio transkripta rasprave u posebnoj emisiji emitiranoj na Hrvatskoj televiziji 26. siječnja 1991., dakle samo dan nakon što je na beogradskoj televiziji objavljen film "o ilegalnom naoružavanju Hrvatske". Riječ je o "okruglom stolu", koji je javnost pratila s posebnim zanimanjem, kako bi dobila informaciju o tome što se zapravo događa u Hrvatskoj, odnosno Jugoslaviji, i što je točno od onoga što je pri-

Dr. Mario Nobilo (savjetnik predsjednika RH F. Tuđmana): (...) *Gledajte, mi smo pošli od jedne pretpostavke, najprije, ne da tu nastupamo u svojstvu naših radnih mjesta nego prosto kao ljudi koji možda imaju malo više informacija u ovako kratkom vremenu nego drugi, dajući vlastito mišljenje o tome i dajući nekoliko opcija, ali vrijeme će pokazati koja je od tih opcija najvjerodostojnija. Ja u tom smislu mislim čak da bi za Hrvatsku bilo*

silu. Jer, Hrvatska, kad bi se doista u stvarnoj situaciji branila, ne može se braniti avionima ni tenkovima, ni raketama; ona može jedino onemogućiti živu silu. Vojničkim rječnikom rečeno, to znači doista likvidaciju određenih vojničkih kadrova u Armiji. To znači priprema za takvu situaciju.

Dr. Slaven Letica (savjetnik predsjednika RH F. Tuđmana): *Treba primijetiti da je tu*

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

"ISTINA O NAORUŽAVANJU I DEZINFORMACIJA HDZ

(PRILOZI ZA RASPRAVU O PRIJETNJI JNA ZA UVOĐENJE IZVANREDNOG STANJA U HRVATSKOJ, U SIJEČNJU 1991. - XII. DIO)

kazano u spomenutom filmu, odnosno je li on falsifikat ili je autentičan. I u ovom broju objavit će se dio toga transkripta, koji je preuzet iz tiskovine pod naslovom "Rat protiv Hrvatske – KOS-tajni dokumenti", koju su, kao svojevrstan odgovor na "specijalno izdanje" *Narodne armije* i pokušaj JNA da na krilima "slučaja Špegelj" uvede izvanredno stanje u Jugoslaviji, pripremili Slaven Letica i Mario Nobilo, a objavljena je kao posebno izdanje *Globusa*, 11. veljače 1991. U hrvatskim medijima i javnosti do tada se raspravljalo o tome je li spomenuti film „falsifikat“ ili „montaža“, a u spomenutom izdanju *Globusa*, uz pitanje "je li Martin Špegelj blefirao i koga?", pojavljuje se i teza da je zapravo riječ o "kontrašpijunskoj igri", odnosno da je hrvatski ministar obrane "s vojnom kontraobavještajnom službom i snimateljima filma igrao igru dezinformacija" ("Rat protiv Hrvatske – KOS-tajni dokumenti", str. 17).

Nastavak sadržaja transkripta objavljenog u prethodnom broju *Hrvatskog vojnika*:

korisno da jednoj komisiji izvan ove, koja je nezavisna, izvan republike da na uvid ovaj materijal, pa da se vidi da li je u onih ključnih, nekoliko rečenica, gdje se tereti Špegelj, znate ono: „Pokasapiti žene i djecu“ i tako dalje, da li je namontiran i da li se na njega Špegeljev demantij poziva. Ova je pretpostavka vjerojatna, jer, psihološki gledano, Špegelj koji tu Petu armijsku oblast zna kao svoj džep, zna isto tako da se 50 godina KOS sprema, da su mikrofoni svugdje, on dnevno vidi da mu informacije cure i on zna da mora odedene poruke slati. To je, mislim, realna pretpostavka. Hrvatska u tom trenutku nema naoružanja, ima ga vrlo malo. Teritorijalnoj obrani ono što je imala oduzeto je od strane Armije. Ona šalje poruku o tome da, s jedne strane, ima 80 tisuća „kalašnjikova“ i tvrdi, što je jedna vrlo ključna dezinformacija u tome tekstu, da iza nas stoji Amerika koja je spremna poslati 100 tisuća naoružanih vojnika. (...) On mora, psihološki, ići tamo gdje ga je to moralo najviše tretirati, na živu

Špegelj doista ministar narodne obrane; dakle, on općenito ne razmatra nikakav akt agresije prema bilo kome. (...) Dakle, on samo govori, u slučaju da ako dođe do agresije, kako se obraniti. I zbog toga sam prije nekoliko dana javno tvrdio da je komparativ za ovu situaciju koja se jučer katarzično dogodila, i mislim da se više neće ponoviti. „kriza u Zaljevu svinja“, kubanska kriza 60-ih godina, kad je svatko mislio da će doći do trećeg svjetskog rata, međutim ništa se nije dogodilo. Tako se jučer stvorila jedna ratna psihoza zbog mnogo različitih elemenata. Ali je činjenica da su se obje strane jedna druge bojale, razumijete, i to s puno razloga. Rezultiralo je tim da je nekakav tip razuma pobijedio. I, konačno, treba vrlo pošteno procijeniti i intelektualni i politički napor koji su napravili jučer predsjednik Tuđman, Žarko Domljan, ne znam koliko su oni drugi sudjelovali, svakako je predsjednik Vlade sudjelovao, da su tu atmosferu promijenili. Da su naprosto ljudski sjeli jedan naspram

drugoga. Ja imam iskustva u takvim razgovorima Predsjednika Republike – kad on podigne prst, ljudi mu vjeruju da on misli, s jedne strane iskreno, a s druge strane, da on misli ozbiljno, jer on nije, po prirodi, čovjek koji se ispraznom retorikom bavi. I ta međuljudska komunikacija na neki je način katarzično djelovala. I, općenito, smatram da je situacija danas puno bolja i da treba vidjeti, to je drugi korak analize koju smo i radili ne spavajući ovu noć, koje su to političke odluke jučer donesene i kako se na njima može graditi novo stanje. Još ću samo dvije rečenice kazati. Mi imamo danas situaciju, rezervna se milicija u Hrvatskoj povukla. Armija je spustila vlastitu poziciju

“o fašistoidnom ludilu” ili je falsifikat i montaža svega toga koji su napravili SSNO i Zastava Avala Film ili je to nešto poput trilera u kojem je Martin Špegelj manipulator, koji zna da ga snimaju i zato “suprotnoj strani” šalje glasine i dezinformacije da bi postigao svrhu – uvjerio JNA i/ili nekog drugog da je hrvatska “vojska” nekoliko puta snažnija i bestijalno opasna (“Rat protiv Hrvatske – KOS-tajni dokumenti”, str. 3-17).

Na kraju članka, pod naslovom “Kontrašpijunska igra”, Letica navodi: Da li je Martin Špegelj blefirao i koga? To je pitanje ostalo otvorenim nakon TV emisije u kojoj je mr. Ante Barišić tvrdoglavo branio tezu kako je film najvećim dijelom

djelovale na „snimatelje“ kao kontrašpijunska igra. Ako je ta „igra“ djelovala tako da je spriječila militantni dio JNA da u ime obrane bratstva, jedinstva i komunizma uđe u avanturu rušenja demokracije i prolijevanje krvi u Hrvatskoj i Sloveniji, onda je ona etički i ljudski potpuno opravdana („Rat protiv Hrvatske – KOS-tajni dokumenti”, str. 17).

U završnom dijelu članka S. Letice spominje se procjena o količinama oružja koje je JNA oduzela hrvatskoj Teritorijalnoj obrani i stavila u spremišta pod svojim nadzorom. U posebnom izdanju Globusa o tome se govori u posebnom članku, pod naslovom “Razoružana Hrvatska”. Između ostaloga, navedeno je:

“RANJU TERORISTIČKIH U HRVATSKOJ”

u normalno stanje, i sada imamo poziciju objektivno, otprilike, ovakvu – da će glavni akteri analizirati svoju poziciju u ovoj situaciji. Svakako se mijenja situacija u Kninu, gdje Armija više nije nekakav izvor ni garancija jednima, pa ni prijetnja drugima. Ja mislim da je to novi kamen kušnje hrvatske demokracije. Moja je teza sljedeća: da tek sada hrvatska vlast treba pokazati svoju usmjerenost prema ljudskim pravima i prema izgrađnji moderne europske države i da ne treba primjenjivati represiju ako to ne mora praviti. I, s druge strane, srpski narod u Hrvatskoj ima, još jedanput, veliku povijesnu šansu da prihvati hrvatsku domovinu kao vlastitu domovinu, da prihvati suživot s vlastitim hrvatskim narodom. Da se, dakle, jedna komunikacija koja je 400 godina djelovala sasvim normalno sada potvrdi. I u tom smislu treba izvršiti sve napore na komunikacijskim razinama kroz masovne medije. (...) („Rat protiv Hrvatske – KOS-tajni dokumenti”, str. 28-29).

U uvodnom članku spomenutoga izdanja Globusa, pod naslovom “Tehnologija kasnog staljinizma” Slaven Letica analizirao je razloge snimanja i objavljivanja takvog filma, odabir generala Špegelja kao njegova glavnog protagonista, te je li film autentičan dokument

autentičan i kako je ministar obrane s vojnom kontraobavještajnom službom i snimateljima filma igrao “igru dezinformiranja”. Neke činjenice ipak govore u prilog teze o (kontra) špijunskoj igri. U vrijeme kad Hrvatska sasvim sigurno nije imala ni tisuću kalašnjikova – jer je JNA praktično razoružala „naoružani narod”, oduzevši teritorijalnoj obrani više od 200.000 različitih vrsta oružja – Martin Špegelj uvjerljivo govori o 85.000 kalašnjikova i 100.000 besplatno naoružanih vojnika koje su obećale SAD.

Tezu o „igri“ dezinformacijama nije odbacio ni Stipe Mesić govoreći 29. siječnja 1991. na sarajevskoj televiziji: „... u oktobru prošle godine hrvatska vlast je bila najviše ugrožena pa je tako u to vrijeme Špegelj razgovarao sa svojim gostima kao da ima 85 hiljada kalašnjikova – a nije imao ni pet. To znači da on blefira one koji su ga snimali. Ako kaže da će 100 hiljada Amerikanaca doći da pomognu Hrvatskoj, iako zna da Amerikanci nemaju nikakve razloge ratovati za Hrvatsku (izvori pokazuju da je to znalo i vodstvo JNA, op. a.), sigurno je da Špegelj opet blefira one koji su to snimali” (navedeno prema Borbi od 30. siječnja 1991.).

Ako je Martin Špegelj znao da ga prate i snimaju i ako nije znao, činjenice govore da su njegove namjerne ili slučajne dezinformacije

Razoružanje Teritorijalne obrane Hrvatske bilo je temeljito, a u Hrvatskoj su tome pružili neusporedivo slabiji otpor nego u Sloveniji, koja je uspjela očuvati stanovite količine naoružanja i kasnije na toj materijalnoj podlozi graditi svoju obranu. Da do razoružanja TO Hrvatske nije došlo (a kasnije i do uvođenja embarga na izvoz oružja na područje bivše Jugoslavije, op. a.), Hrvatska ne bi morala jačati rezervni sastav policije niti nabavljati naoružanje. (...) Hrvatska TO obuhvaćala je 240.000 vojnika s ratnim rasporedom za koje je uglavnom bilo osigurano naoružanje. Procjenjuje se da je TO Hrvatske imala: pušaka i automata različitih tipova – 200.000, minobacača različitih kalibara oko 1400, ručnih bacača oko 10.000, topova različitih sistema oko 1000, topova protuzračne obrane oko 8000, raketnih protuoklopnih oko 500, raketnih protuzračnih sistema oko 200, protutenkovskih mina 250.000, ručnih bombi 200.000, eksploziva i pribora 30 tona, te po 4 borbena kompleta za sve navedeno naoružanje i značajne količine vojne opreme (Slaven Letica – Mario Nobilo, “Rat protiv Hrvatske – KOS-tajni dokumenti”, Globus (posebno izdanje), 11. veljače 1991., 72). I procjene u drugim izvorima kreću se od oko 80.000 do 200.000 “cijevi” (Ozren Žunec, Rat u Hrvatskoj, Polemos 1, Zagreb, 1998., 66; Martin Špegelj, Sjećanja vojnika, Zagreb, 2001., 287, tab. III).

"Obrana vjere i pomoć siromašnima" geslo je Suverenog malteškog vojnog reda. Na slici marke Reda iz 2013. s motivima kostima i odora

Prigodni blok RH s motivom Teodora Pejačevića - viteza Suverenog malteškog vojnog reda

FILATELIJA

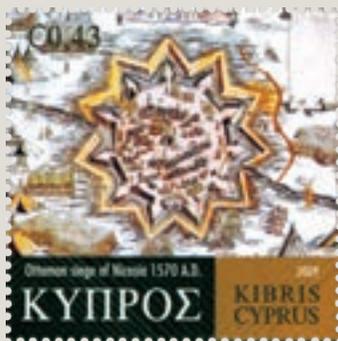
MARKE

OBILJEŽAVANJE DIPLOMATSKIH ODNOSA

Marke kao vrlo reprezentativan medij i sredstvo obilježavanja uspostave diplomatskih odnosa, dodatni su poticaj međunarodnoj suradnji među državama. Glavni razlog tomu je sudjelovanje visokih državnih institucija (ministarstva, veleposlanstva i dr.) u pripremi izdavanja i promocije maraka te njihov veliki medijski publicitet i zanimanje filatelista.

Ivo AŠČIĆ

U povodu 20. obljetnice uspostave diplomatskih odnosa između Republike Hrvatske i Suverenog jeruzalemskog, rodovskog i malteškog vojnog hospitalnog reda svetog Ivana (Sovrano Militare Ordine Ospedaliero di San Giovanni di Gerusalemme di Rodi e di Malta), 18. je rujna ove godine, Hrvatska pošta izdala zajedničko izdanje s poštanskom upravom Suverenog malteškog vojnog reda (Poste magistrale). Izdanje je u obliku prigodnog poštanskog bloka, nominalne vrijednosti od 11 kuna, s motivom

Od 1291. do 1310. godine Suvereni malteški vojni red imao je sjedište na Cipru. Na slici ciparska marka "Osmanska opsada Nikozije na Cipru 1570." iz 2009.

Teodora Pejačevića – viteza Suverenog malteškog vojnog reda, kojeg je 1903. naslikao Vlaho Bukovac, jedan od najistaknutijih hrvatskih slikara. Marku s istim motivom ali različitim natpisima (naziv države/samostalnog teritorija, nominalna vrijednost i sl.), istog je dana pustila u promet i pošta Suverenog malteškog vojnog reda, nominalne vrijednosti od 2,60 eura. Objekti marke za tisak pripremili su hrvatski dizajneri Ivana Vučić i Tomislav-Jurica Kačunić. Teodor grof Pejačević Virovitički (1855. – 1928.) bio je hrvatski ban (1903. – 1907.), koji je poput svog oca Ladislava grofa Pejačevića, hrvatskog bana, postao malteškim vitezom 1884. o čemu svjedoči Malteški red (bijeli križ s osam krakova) koji nosi oko vrata. Malteški vitez postao je i njegov stariji sin Marko VI. Počeci Suverenog malteškog vojnog reda sežu u 1048. kada je egipatski kalif dopustio hospitalcima, zvanim i ivanovcima, da pruže skrb siromaš-

"25. obljetnica uspostave diplomatskih odnosa između Svete Stolice i Singapura" na vatikanskoj marki iz 2006.

Jeruzalema i stavio ga pod zaštitu Svete Stolice. Redovnička zajednica bolničara postaje od tada laički vjerski red koji je uskoro preuzeo brigu, ali i vojnu zaštitu svih oboljelih i siromašnih hodočasnika, kao i bolnica u Svetoj zemlji. Nakon pada Svetog Ivana od Akre, posljednjega kršćanskog uporišta u Svetoj zemlji, 1291. Red se povlači na Cipar, zatim 1310. na Rodos te konačno 1530. na Maltu, koju je trebao napustiti 1798. nakon Napoleonova zauzeća. Od 1834. sjedište Reda je u Rimu gdje mu je zajamčena eksteritorijalnost. Od viteških redova, osim Malteškog reda, Sveta Stolica priznaje još samo Viteški red Svetoga Groba Jeruzalemskog. Uz potporu čak 80 000 dobrovoljaca i 25 000 liječnika, medicinskih sestara i drugog osoblja 13 500 vitezova i dama djeluje u 120 zemalja svijeta pružajući pomoć svim ugroženim ljudima bez obzira

na njihovu rasu i vjeru u prirodnim katastrofama, u ratnim područjima, kao i u najsiromašnijim zemljama. Suvereni malteški viteški red, o kojem je pisano u 423. broju Hrvatskog vojnika, izdao je 1995. godine prigodnu poštansku marku s motivom grba Republike Hrvatske u nakladi od 50 tisuća komada a 2002. godine ponovno "hrvatsku" marku u nakladi od 15 tisuća maraka.

Marke kao vrlo reprezentativan medij i sredstvo obilježavanja uspostave diplomatskih odnosa, dodatni su poticaj međunarodnoj suradnji među državama. Glavni razlog tomu je sudjelovanje visokih državnih institucija (ministarstva, veleposlanstva i dr.) u pripremi izdavanja i promocije maraka te njihov veliki medijski publicitet i zanimanje filatelista. Brojni su primjeri u svijetu kojima se na ovaj način potiče suradnja među državama, odnosno oobilježava obljetnica uspostave diplomatskih odnosa. Neke od novijih obljetnica su: 20. godina (Bjelorusija i Izrael, 2012.), 50. godina (Alžir i Rusija, 2012.), 60. godina (Pakistan i Kina, 2011.), 100. godina (Bugarska i Španjolska, 2010.) i dr. ■

"20. obljetnica uspostave diplomatskih odnosa između Slovačke i Južne Koreje" iz 2013.

Djelovanje Malteškog reda u Hrvatskoj bilo je intenzivno u vrijeme Domovinskog rata. Posebno se istaknuo u pomoći Vukovaru, ali i u medicinskom zbrinjavanju ratnih žrtava i izbjeglica. Nazočnost malteških vitezova na hrvatskim prostorima seže daleko u prošlost. Prvi ih u drugoj polovici XII. stoljeća dovodi u hrvatske krajeve bosanski ban Borić darivajući im zemljišne posjede. Na hrvatskom tlu ostaju do XVII. stoljeća kao Vranski priorat.

Zastave grana
oružanih snaga SAD-a

VEKSILOGIJA

AMERIČKE VOJNE ZASTAVE

U oružanim snagama SAD-a propisan je, u odnosu na druge vojske, neuobičajeno velik broj vojnih zastava. Sustav se djelomično temelji na britanskim vojnim tradicijama, time što organizacijske cjeline nose po dvije zastave, nacionalnu (National Color) i organizacijsku (Organizational Color)

dr.sc. Željko HEIMER

Pojedine grane imaju svoje zastave, a kada se ističu zajedno, nose se uz jednu nacionalnu zastavu, ustaljenim redoslijedom – kopnena vojska, marinski korpus, mornarica, zrakoplovstvo te obalna straža (osim kada obalna straža djeluje u sklopu mornarice, primjerice u ratu, kada se ističe ispred zrakoplovstva). Standardne veličine tih zastava su 132×169 cm (4ft 4in × 5ft 6in) sa 6 cm (2,5in) širokim zlatnim resama.

Pukovnije, njihove bojne i samostalne bojne u kopnenoj vojsci opremljene su svaka svojim parom zastava: nacionalnom, veličine 91×122 cm (36×48 in) sa zlatnim resama i jednako velikom organizacijskom, koja je jednobojna, u temeljnoj boji roda postrojbe i propisanoj boji resa. U sredini te zastave prikazan je orao s velikog pečata SAD-a koji na prsima ima štit, u kojem je prikazan grb pojedine postrojbe. Orao u kljunu drži vrpce u kojoj je ispisano bojno poklič postrojbe, a iznad se nalazi grbovni ukras kacige (crest) postrojbe te njezino ime ispod. U marinskom korpusu postrojbe razine bojne i više nose par zastava veličine 140×160 cm (55×62 in) sa zlatnim resama. Organizacijska zastava jednaka je zastavi marinskog korpusa – crvena sa znakom koji se sastoji od globusa na kojem stoji orao ispred ukoso postavljenog sidra i vrpce ispod njega, gdje se umjesto naziva korpusa na vrpce ispisuje ime postrojbe. U ratnoj mornarici (kao i u obalnoj straži) pojedine postrojbe u pravilu nemaju par zastava, a zastava mornarice se u pravilu rabi samo u ceremonijama i paradama. Naravno, u skladu s pomorskim običajima sličnim u svim ratnim mornaricama, na ratnim se brodovima koristi cijelim nizom posebnih zastava. Zrakoplovstvo rabi zastave po istom modelu kao i u kopnenoj vojsci, ali su organizacijske zastave ultramarine plave boje s grbom postrojbe nadvišenim creptom zrakoplovstva, orlom koji izlazi iz usukane žuto-plave vrpce ispred oblaka. Rese su zlatne. Postrojbe nižih razina – satnije i voda u svim granama imaju tzv. guidone, manjih dimenzija. U

pravilu su raskoljenog kraja (osim u marinskom korpusu gdje su pravokutni). Guidoni su jednobojni, u boji roda, u sredini se nalazi znak roda (kakav se nosi i na ovratnicima odore) s inicijalima (brojevima, slovima) pojedine postrojbe opet u odgovarajućoj boji za pojedini rod. Izuzetak je konjaništvo, gdje su guidoni crveno-bijeli dvobojni. Guidoni marinskog korpusa su crveni za žutim znakom korpusa i natpisima, a u ratnoj mornarici brodovi i odredi brodova rabe u ceremonijama na kopnu tamnoplave guidone s bijelim zakrenutim kvadratom s plavim sidrom i bijelim natpisima. U zrakoplovstvu ultramarine plavi guidon prikazuje zlatnog zrakoplovnog orla i natpise. Na vojne zastave (colors) i guidone pričvršćuju se vrpce (streamers) koji označavaju ratove i bitke u kojima se postrojba istaknula (u pravilu različitih kombinacija raznobojnih pruga), ali i priznanja koja je zaslužila (odlikovanja, nagrade, uključujući i strana odlikovanja). U američkoj se vojsci koriste i nizom zastava koje označavaju pojedine osobe, odnosno njihove funkcije, zapovjednike raznih organizacijskih razina te niz različitih zastava koje označavaju "zastavne časnike" (flag officers, generali i admirali). Posebna je zastava i za nositelje medalje časti. Ministarstvo obrane i pridružene agencije također imaju svoje zastave. Za vojne zastave, kao i za druge vojne simbole, ali i za simbole drugih tijela državne uprave SAD-a, odgovoran je Heraldčki institut Vojske SAD-a (US Army Institute of Heraldry). Institut dizajnira oznake i zastave,

te izrađuje pravilnike i nadzire njihovu pravilnu uporabu.

SEDMA GARDIJSKA BRIGADA

Sedma je gardijska brigada tijekom svojeg postojanja rabila barem pet različitih zastava koje prikazuju pumu u skoku prema predlošku Živka Skuhala, profesora Tekstilnomehantičke škole u Varaždinu, na temelju skice Gorana Merkaša. Osim možda zastave Tigrova, ovo je vjerojatno jedna od najpopularnijih zastava iz Domovinskog rata, čije su replike pripadnici postrojbe često nosili sa sobom na bojište.

Zastava je u svojem izvornom oblikovanju crne boje s prikazom pume u svijetlosmeđoj i narančastoj boji, s crvenim kandžama i jezikom i zelenim očima te bijelim detaljima. Iznad pume inicijali su RH i iznad njih u luku natpis 7. gardijska brigada, a ispod nadimak Puma. Zastavu veličine 100×200 cm sa 7 cm širokim zlatnim resama, u zbirci Vojnog muzeja izradila je 1993. godine tvrtka Prvi barjak Matić, čiji se podaci mogu iščitati na našivku u gornjem dijelu zastavnog rukava dobivenog posuvraćivanjem zastavnog polja. Gotovo identična zastava izrađena nešto kasnije, s tek neznatnim razlikama, nalazi se i u zbirci Družbe "Braća hrvatskog zmaja" u Zmajskoj kuli iznad Kamenitih vrata u Zagrebu.

Znak postrojbe umjetnički je preoblikovao 1994. godine Božo Kokan, zadržavši identičan lik pume, unutar kružnog obruba s natpisom Pume gore i 7. gardijska brigada dolje, i pletrom između tih natpisa. Taj se znak pojavljuje na zastavi izrađenoj 2002. u povodu desete obljetnice brigade, koja se također čuva u Vojnom muzeju. Osim znaka, na crnoj podlozi u njegovu podnožju ispisane su godine 1992. i 2002. U povodu petnaeste obljetnice Oružanih snaga izrađena je replika prve zastave, posve identična osim što je izrađena tehnikom digitalnog tiska, a tada je izrađena i maslinasto zelena zastava s Kokanovim znakom tamnozeleno boje podloge i crnog prstena sa zlatnim obrubom. ■

 MULTIMEDIJA

Svjetski rekord!

Na udaljenosti od 20 m postignut je novi svjetski rekord u bežičnom prijenosu podataka brzinom od 100 Gbps. Znanstvenici s Fraunhofer instituta za primijenjenu fiziku čvrstog stanja i Karlsruhe instituta za tehnologiju su već u prvom pokusu (40 Gbps) smatrali da je teoretski moguće postići značajno više brzine. U novom radu su još smjeliji – vjeruju kako će njihovim pristupom ostvarivanju i prenošenju signala biti moguće ostvariti te-rabitnu bežičnu povezanost na

udaljenostima većim od jednog kilometra. Nije potpuno jasno kada će se stvari pomaknuti izvan laboratorijskih uvjeta u svijet korisnika, no znanstvenici navode kako su se ove brzine predviđale tek za 2015. Štoviše

isprepletanje više podatkovnih izvora bi moglo povisiti dostupni "bandwidth" za nekoliko puta, a da se pritom ne naruši integritet sustava. U projekte kojima se bave ovi istraživači njemačka Vlada je investirala

gotovo tri milijuna američkih dolara u sklopu inicijative Mililink. Bežični prijenos podataka bi, primjerice, mogao dovesti vrlo brzi internet u ruralna naselja bez potrebe za uporabom skupocjene infrastrukture.

Patentni ured SAD-a (USPTO) prošle je godine proglasio nevažećim niz tzv. Steve Jobs patenata zahvaljujući osporavanju neimenovanih strana. USPTO je

Potvrđeni patenti Steve Jobs

dovršio ponovno ispitivanje 364 stranice patenata i donio odluku kako su svih 20 patenata potvrđeni, čime je Appleova snaga na sudovima diljem svijeta dodatno ojačana. Tom odlukom brojni osporavatelji patenata našli su se u nezgodnom položaju. Većina tvrtki koje su, ili planiraju tužiti Apple, vrlo će vjerojatno imati velike troškove već unaprijed

izgubljenih sporova. Svakako je zanimljivo i to da, iako je dio patenata koji je preliminarno proglašen nevažećim, u naknadnim procesima koje je vodio Apple protiv konkurencije kompanija uspjela dokazati barem neke od stavki na sudovima. Ipak, sada je stvar potpuno "čista" za njih u smislu da su dobili strateški oslonac i konačnu potvrdu da su

Steve Jobs patenti potpuno čisti. Iako postoji šansa da će se ići na još osporavanja, Florian Mueller iz FOSS patents smatra kako će Apple sada bez problema vratiti na sud slučaj protiv Googleove Motorole Mobility, a napominje i kako Samsung sad ima dva patenta koje mora zaobići kako bi izbjegao zabranu uvoza svojih uređaja u SAD.

MOBILNE APLIKACIJE

Izvrсна aplikacija za ispis fotografija

Postoje, naravno, mnoge aplikacije koje su u mogućnosti ispisati fotografije s mobilnog uređaja, no ova je u jednom detalju drugačija od drugih. Aplikacija Printic ima mogućnost bilo koju fotografiju s uređaja ili društvenih mreža, editirati na samom uređaju: koristite crop, efekte, okvire... Fotografija se potom šalje na razvijanje i odaberite adresu na koju želite da bude dostavljena. Primjerice,

nakon zabave, kada vam prijatelji otputuju kući u daleku zemlju, pošaljite im fotografiju koja će ih razvijena dočekati u poštanskom sandučiću. Fotografije dimenzija 8x10 cm šalju se u malenoj atraktivnoj narančastoj kuverti i svakako će biti drag poklon svakom primatelju. Fotografije se šalju preko cijelog svijeta a pojedinačna cijena je pristupačnih šest kuna.

Pripremio Ivan HORVAT

Stigla je nadogradnja Windowsa 8.1

Prva nadogradnja Windowsa 8 donosi mnoge novitete. Od 17. je listopada dostupna u više od 230 država, prevedena na 37 jezika, pa tako i u Hrvatskoj na hrvatskom jeziku, nadogradnja se može slobodno skinuti preko online trgovine Windows Store. Osim iskustva na koje su korisnici navikli u Windows 8 operativnom sustavu, nadogradnja Windows 8.1 donosi i veću mogućnost podešavanja i povećanje funkcionalnosti, uključujući i neke od sljedećih:

- **personalizacija na višoj razini**

- **unaprijeđen Start ekran** koji se od sada može još i više namještati nudi više dizajnerskih pozadina i boja kako bi svaki Windows uređaj izgledao posebno. Osim toga od sada svaki korisnik može izabrati kako će se Windows pokrenuti – u Start ekranu ili poznatom desktopu. Vratila se stara, dobra Start tipka – ono što je velik broj korisnika zamjerio novim Windowsima bio je upravo nedostatak Start tipke, sada je ponovno tu.
- **kvalitetnije pretraživanje** – unaprijeđe-

no je pretraživanje bazirano na Bing-u čemu je pristup pojednostavljen i dostupan svejedno koristili se prst ili miš kao sredstvo rada.

- **napredan multitasking** - Windows 8.1 omogućuje rad s četiri aplikacije simultano na jednom ekranu, fleksibilnu veličinu svake aplikacije, mogućnost startanja jedne aplikacije iz druge i napredniju podršku više monitora.
- **novi redizajn Windows Storea** – novi način prikaza aplikacija omogućuje korisnicima lakšu potragu za onim što žele.

Stvoren za profesionalce

Novi miš tvrtke Logitech, model M560, svojim dizajnom omogućuje dugotrajne sate udobnosti i učinkovitosti. Bilo da ste dešnjak ili ljevjak novi bežični miš je oblikovan za svaku ruku. Jedna od značajki je tipka za Windows 8 izbornik koja je smještena iza kotačića, a pruža direktan pristup funkcijama koje najčešće upotrebljavate, uključujući Apps Switch i Charms Bar. Također na mišu se nalaze dvije nove tipke s kojima ćete se lako prebacivati između klasičnog Windows sučelja i aplikacija te novog Windows 8 sučelja. Ove je tipke moguće personalizirati za vama najbitnije mogućnosti putem Logitech SetPoint softvera. Uz Logitechov ekskluzivni ultrabrzzi kotačić miš također nudi mogućnost lakog prebacivanja između brzine i preciznosti. U free-spinning načinu rada jednostavno ćete prolaziti različite dokumente, web-stranice i različite vijesti ili sasvim precizno listati proračunske

tablice, fotoalbume ili liste pjesama u normalnom načinu rada. Miš dolazi s pripadajućim Logitech Unifying prijamnikom koji je praktično nevidljiv na USB portu vašeg računala tako da ne postoji način da se izgubi ili ošteti. Preko istog prijamnika možete povezati kompatibilne Logitechove tipkovnice, number padove ili miševe bez zauzimanja drugih USB ulaza. U bolje opskrbljenim trgovinama već se nalazi u prodaji po cijeni nešto višoj od dvjestotinjak kuna.

WEB-INFO

www.militarymuseum.bg

Surfanje u potrazi za podacima o II. balkanskom ratu, koji je trajao mjesec i pol dana prije sto godina (1913.), dovelo nas je na zanimljivu stranicu bugarskog Nacionalnog muzeja vojne povijesti. Muzej je osnovan 1916. tijekom I. svjetskog rata, dakle, nedugo nakon poraza Bugarske u II. balkanskom ratu. Od svojega osnutka djeluje kao ustrojbeno cjelina Ministarstva obrane.

Dakle, stranica **www.militarymuseum.bg** ima svoju inačicu na engleskom jeziku. Ona pokazuje da je nedvojbeno riječ o ustanovi s bogatom kolekcijom. Središnja kolekcija je smještena u Sofiji, a postoje i podružnice u Varni (mornarica, te jedan spomen-park, na mjestu bitke kod Varne iz 1444.) i Krumovu (zrakoplovstvo). Stranica sigurno nije raskošna kao neke na koje smo navikli. Podataka i nema previše, a čini se da je bugarska inačica stranice kudikamo detaljnija. Ipak, svakako preporučujemo virtualni obilazak preko rubrike Expositions, koji će vam barem okvirno pokazati da je muzej vrijedan pozornosti, a ako budete imali priliku i posjeta.

D. VLAHOVIĆ

Postanimo ponizniji i, umjesto što dajemo lekciju bližnjemu, pokušajmo ispraviti naše nedostatke: vjerojatno nam ne bi bio dovoljan ni cijeli ovaj život!

KADA "NEVJERNIK" POSTAJE UČITELJEM VJERNIKA

Dostojevski piše: *Život je raj, ali ljudi to ne znaju, ili još bolje, ne žele to znati.* Ima toliko dobra, no često ga ne umijemo vidjeti: pozvani smo isticati "nešto" što nam nedostaje, dok nismo sposobni uživati zbog toliko "puno" toga koje već imamo. I tako ćemo uvijek biti neizlječivo nezadovoljni.

Chesterton je dobro primijetio: *Svijetu ne manjkaju/ne nedostaju čudesa (dakle i u životu svakog pojedinca): nedostaje čuđenje, tj. sposobnost da padnemo na koljena i kažemo: Hvala! I nastavlja dalje ironično: Mnogi zahvaljuju Befani jer stavlja svoje darove u čarapu, ali nikada ne zahvaljuju Bogu koji im je dao noge da ih stave u čarape. Zašto? Zato što nemamo vjere da bismo vidjeli i poniznosti da bismo zahvalili. Samo je ponizna osoba sposobna zahvaljivati. Mnogima se usječe u sjećanje sudjelovanje na hodočašću slijepih osoba u Svetištu Majke Božje Loretske. Napose promatrati slijepce kako čitaju različite poruke napisane Braillovim pismom. To je izvanredan prizor. Nerazumljive stranice nama, a međutim divno je promatrati slijepce kako rukom prelaze preko listova, dok je njihovo lice isijavalo radost. Takav je život, takav je naš život! Ispisan je abecedom Božje ljubavi koja je ponizna, nježna, tankočutna, strpljiva: zbog toga samo vjera može čitati Božje poruke. Evanđelje ih uočava preko današnje epizode izvanredne finoće. Isus se približava jednom selu: čeka ga neka skupina gubavaca koja se, ipak, drži podalje, jer je tako nalagao zakon da bi se izbjegla zaraza. Gubavci su najvjerojatnije Židovi,*

Lako je zahtijevati, teško je reći hvala!
KARD. L. J. SUE-NENS

Ne spominje se toliko da su prvi kršćani padali u zanos/ekstazu, već kako su se međusobno ljubili: oni su živo/uistinu prihvatili/živjeli Isusov zavjet/savjet.
CH. LUBICH

Jedan određeni mentalitet vrlo rado ujedinjuje kršćanstvo s moći. Ali, Gospodin je, svojim dolaskom uzvisio ponizne/malene i ponizio moćne. Možemo li mi još uvijek tražiti savez s jakima?
R. SCHUTZ

no jedan je sigurno Samarijanac. Da su bili zdravi, sigurno ne bi bili zajedno! Vrijedno je primijetiti kako je često potrebna bol i samo bol da bismo nadvladali oholost i da bismo se svi osjećali braćom i sestrama. Gubavci su sada pred Isusom. Čuli su govoriti o njemu, čuli su pripovijedanja o nekim njegovim čudesima: u njima se rodila nada. Viču mu izdaleka: *Isuse, Učitelju, smiluj nam se!* (Lk 17, 13). Prekrasna je to molitva: nema u njoj drskosti, nema arogancije, već im Isus naređuje da se pokažu svećenicima. Stavljajući ih na kušnju naređujući im da, praveći se još bolesnima, učine gestu koja je pretpostavljala već zadobiveno ozdravljenje. I gubavci prolaze kroz kušnju, svladavaju je, ali njihova se vjera odmah zatvorila i više se nije mogla otvoriti priznanju, zahvaljivanju, ljubavi. Samo se jedan ozdravljeni gubavac vratio kako bi zahvalio; samo jedan gubavac prepoznaje u daru ozdravljenja znak Božje ljubavi i stoga i svoju dužnost; za samo jednog gubavca život se mijenja: za druge je zdravlje bilo beskorisni dar. Zahvalnom gubavcu Isus kaže: *Ustani! Idi! Vjera te tvoja spasila!* (Lk 17, 19) Događaj nas želi dovesti do toga da i nama kaže: zdravlje ničemu ne služi ako ga glupo živimo upotrebljavajući ga da bismo nagomilali blaga koja nisu važna ili da bismo tražili zabave koje nas nikada neće usrećiti. Istinsko zdravlje nije ono tjelesno; istinsko zdravlje, u vjeri, zovemo spasenje tj. Božje prihvaćanje, Božja ljubav, nada i priznanje.

Giorgio Torelli u svojoj knjizi *Božja strpljivost* pripovijeda kako je u

Maritubi (Brazil) susreo jednog izvanrednog gubavca. Bio je sav iznakažen od bolesti, ali je ipak bio radostan i vrlo zauzet u pomaganju bolesnicima. Novinar je, u namjeri da otkrije tajnu toga mira, upitao gubavca: *Ali kada umreš i susretneš Gospodina, hoćeš li ga barem upitati zašto je dopustio da živiš životom gubavca? Evo odgovora oboljeloga: Ne, neću nikada ništa pitati Gospodina. Nema ga što pitati. Slijepo se pouzdajem u Boga. Bogu se daju samo odgovori!* Ovaj odgovor je dostojan jednoga sveca: ovaj odgovor otkriva vjeru i mudrost koju mi "zdravi" možda nismo nikada upoznali. Gubavac koji se vratio da bi zahvalio je Samarijanac. Isus to naglašava/ističe, njegove riječi skrivaju gorčinu i postaju poziv i nama. Zašto? Jer su Samarijanca smatrali "dalekim od Boga", prema njemu su se ophodili kao prema nedostojnoj i prijezira vrijednoj osobi. Dovoljno se prisjetiti kako su Židovi, da bi uvrijedili i obezvrijedili/degradirali Isusa, jednoga dana izjavili: *Ne kažemo li pravo da si ti Samarijanac i imaš zloduha?* (Iv 8, 48). No taj se čovjek, jedini od desetorice, vraća da bi zahvalio! *Pažnja!* – govori Isus – *vi koji sebe danas smatrate dobrima, znajte da će vas u posljednji dan preteći oni koje danas nitko ne cijeni i ne poštuje: jer Bog gleda što je u srcu svakoga od vas.*

Postanimo ponizniji i, umjesto što dajemo lekciju bližnjemu, pokušajmo ispraviti naše nedostatke: vjerojatno nam ne bi bio dovoljan ni cijeli ovaj život!

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

Na temelju članka 62. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13), objavljuje

**INTERNI OGLAS
za odabir kandidata za
upućivanje na dužnost**

**STOŽERNI OBAVJEŠTAJNI
ČASNIK,**

Odjel za NATO u Vojnom predstavništvu OSRH pri NATO i EU, Bruxelles, Kraljevina Belgija

UVJETI:

- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSS
- ZŠŠ
- engleski jezik STANAG 3332 ili ALCPT ≥85%

POŽELJNI UVJETI:

- znanje francuskog jezika
- međunarodna izobrazba iz obavještajnog funkcionalnog područja

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. i 35. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete provest će se individualni razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost stožernog obavještajnog časnika.

Prijave kandidati mogu dostaviti na adresu: **Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Upravu za ljudske resurse, Sarajevska cesta 7, 10000 Zagreb.**

Rok za podnošenje prijava je četrnaest (14) dana od datuma objave oglasa.

Na temelju članka 52. stavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13), objavljuje

**INTERNI OGLAS
za imenovanje na
vojnodiplomatsku dužnost**

VOJNI SAVJETNIK u Stalnoj misiji Republike Hrvatske pri UN-u sa sjedištem u New Yorku

UVJETI:

- osobni čin: pukovnik, brigadir
- VSS
- posebna vojna znanja (ZŠŠ/RŠ)
- engleski jezik STANAG 2222 i ALCPT ≥85
- da je u standardu profesionalnog razvoja odnosno u mogućnosti dostizanja standarda profesionalnog razvoja

**POSEBNA STRUČNA ZNANJA I
KRITERIJI POŽELJNI KOD ODABIRA
KANDIDATA:**

- vojnodiplomatska izobrazba
- međunarodni tečajevi iz područja diplomacije
- sudjelovanje u mirovnim misijama UN-a
- radno iskustvo na poslovima međunarodne obrambene suradnje

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Predviđeno vrijeme početka dužnosti: 1. kolovoza 2014.

Kandidati za koje se pokreće procedura imenovanja na dužnost moraju posjedovati važeći nacionalni sigurnosni certifikat stupnja VRLO TAJNO, te sigurnosni certifikat NATO/EU – SECRET.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete provest će se odabir uključujući razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost vojnog savjetnika te poznavanja situacije u zemlji primateljici.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta kandidati mogu dostaviti na adresu: **Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Upravu za ljudske resurse, Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb.**

Rok za podnošenje prijava je četrnaest (14) dana od datuma objave oglasa.

Na temelju članka 52. stavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 73/13), objavljuje

**INTERNI OGLAS
za imenovanje na
vojnodiplomatsku dužnost**

**POMOĆNIK VOJNOG IZASLANIKA
REPUBLIKE HRVATSKE** u Sjedinjenim Američkim Državama sa sjedištem u Washingtonu

UVJETI:

- osobni čin: bojnik
- VSS
- posebna vojna znanja (najmanje NČI)
- engleski jezik STANAG 2222 ili ALCPT ≥ 85
- da je u standardu profesionalnog razvoja odnosno u mogućnosti dostizanja standarda profesionalnog razvoja

**POSEBNA STRUČNA ZNANJA I
KRITERIJI POŽELJNI KOD ODABIRA
KANDIDATA:**

- vojnodiplomatska izobrazba
- međunarodni tečajevi iz područja diplomacije
- radno iskustvo na poslovima međunarodne obrambene suradnje

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Predviđeno vrijeme početka dužnosti: 1. kolovoza 2014.

Kandidati za koje se pokreće procedura imenovanja na dužnost moraju posjedovati važeći nacionalni sigurnosni certifikat stupnja VRLO TAJNO te sigurnosni certifikat NATO/EU – SECRET.

Za kandidate koji ispunjavaju uvjete provest će se odabir uključujući razgovor na hrvatskom i engleskom jeziku s pitanjima vezanim uz dužnost pomoćnika vojnog izaslanika te poznavanje situacije u zemlji primateljici.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: **Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Upravu za ljudske resurse, Sarajevska cesta 7, 10000 Zagreb.**

Rok za podnošenje prijava je četrnaest (14) dana od dana objave oglasa.

